

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 4 D, do 100 vrst 4 D 50 p, večji inserati petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D; Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.
Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.
Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljova ulica št. 5, pritičeno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisane in za dostojno frankovane.
Rokopisov se ne vrača.
Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 350—	
6	...	120—	120—	180—	
3	...	60—	60—	90—	
1	...	20—	20—	30—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročilni vedno po nakaznici.
Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Teorija in praksa.

Agilnost klerikalcev kot političnih eksponentov katolicizma in njihova ljuba kampanja proti vsemu, kar noče zatajiti svoje individualnosti in kapitulirati pred nezmotljivostjo klerikalnega političnega evangelija, nas sili spregovoriti nekaj besed o tisti nevidni, vseobsegajoči, mistični sili, ki daje tem ljudem duhovno in materialno orožje za doseg svojih egoističnih osebnih ciljev.

Nobena cerkev se ni tako oddaljila svojemu prvotnemu namenu, nobena ni prišla v razvoju tako daleč, da bi izgubila značaj; moralne in etične vzgojitelice človeštva, da bi se uklonila v svojih temeljih duhu materializma in prenehala biti to, za kar je bila ustanovljena in nobena se ni v toliki meri spremenila iz čiste duhovne v posvetno ustanovo, kakor katoliška. Kdor bi odprl sv. pismo ter se pogledal v to visoko pesem ljubezni, miru in sprave vseh ljudi in vseh narodov na zemlji, bi se moral prijeti za glavo in ostrmeti, kako si današnji katolicizem sploh drzne trditi, da je nadaljevanje onega, kar je ustvaril s svojim delom in življenjem veliki učitelj Krist. Katolicizem kot ideja, kot novo svetovno naziranje, diametralno nasprotno onemu starega in srednjega veka, v bistvu pa tudi vsemu sedanjemu družabnemu redu, je danes v rokah vodilnih faktorjev suženj, ki mora ne glede na svoj duhovni značaj plesati tako, kakor mu svirajo posvetni interesi gotovih lajkov, osebito pa klerikov, ki jim je vera kot taka samo pripomoček za posvetno udejstvovanje. Pod krinko takozvanega dušnega pastirstva se gode dan na dan stvar, ki glasno kliče novega Mesija, da bi izgnal iz svetišča moderne menjalce in kupčevalce z ljudsko naivnostjo in zaslepljenostjo. Kupuje in prodaja politično prepričanje, posega brez potrebe in v škodo verstvu v strankarsko, gosodarsko in socialno življenje, hujša in oborožuje človeka proti človeku, razred proti razredu in narod proti narodu, skratka, eksponent katolicizma je povsod prvi, kjer gre za ambicije in osebno korist njegovih voditeljev. Vse to seveda z blagoslovom in protektoratom katoliške cerkve, ki do danes še ni našla v sebi toliko moralne sile, da bi nastopila proti tem gnilim razmeram in pozvala svoje služabnike, naj vrše svojo duhovno funkcijo, posvetne stvari pa prepuste drugim. Če bi cerkev iz lastnega nagiba in z lastno avtoriteto izbila klerikom iz rok posvetno oblast in politično udejstvovanje, če bi jih vrnila z materialistične poti nazaj k prvotnemu poklicu, bi s tem mnogo pridobila na svojem ugledu, zlasti pa bi se utrdil njen moralni vpliv, ki danes živi

in deluje v negativnem smislu samo še med nezavednimi masami. Inteligentni sloji, v kolikor so namreč pristaši klerikalizma in tudi kleriki sami so v strogem pomenu besede brezverski, ker jim vera služi v čisto drugačne namene, kakor recimo priprostem človeku. Oni na videz verujejo, trkajo se na prsa, hodijo v cerkev, molijo, udeležujejo se vseh cerkvenih obredov, če pa pogledamo bolj globoko, ne najdemo izmed tisoč enega, ki bi delal vse to iz prepričanja. Še bolj redki pa so taki, ki bi res živeli po tem, kar imajo vsak dan na jeziku. Take izjeme nahajamo tu pa tam med priprostim ljudstvom, vsi drugi navdušen zagovorniki katolicizma so pač veliki v besedah, toda majhni v dejanjih.

Zgodovina ve o metamorfozah katolicizma marsikaj. Anatol France našteva v enem svojih del cel vrsto peripetij in skokov od pohlevne ovčice v žrelu rimske podivjanosti in oborožene srednjeveškega viteza do današnjega misijonara s škapulirjem in rožnim vencem, toda brez krščanskih idej v duši, z visoko pesmijo o ljubezni do bližnjega na jeziku in z vsemi človeškimi napakami, nizkotnimi instinkti in sebičnostjo v srcu. Toda čemu bi hodili tako daleč? Recimo, da je vse, kar je zapisala zgodovina neugodnega za katolicizem, papizem in klerikalizem, izmišljeno. Dovolimo si naivnost in predpostavljamo, da ni bilo nobenih moralno padlih papežev, nobene krute in brezobzirne inkvizicije, nobene vojne in klana drugovercev, nobenih žrtev na grmadi, da sploh ni bilo strašnega nasprotja med živo vero krizanega in rafinirano teorijo ter prakso njegovih naslednikov. Vse to so madeži iz davne prošlosti. V otroški pobožnosti lahko tudi akceptiramo vse nauke in dogme katoliške cerkve brez izjeme. In vendar si dovoljujemo z njihovega lastnega stališča vprašati dobre in pobožne kristjane, osebito tiste, ki se danes tako širokoustijo o svojih zaslugah za moralni in etični prepoved človeštva: Kje je vaša cerkev, kje je ona katoliška cerkev, ona učiteljica celokupnega človeštva? Kdo je vaš papež in kdo so vaši duhovniki? In v čem je živa zveza, v čem moment spojitve krščanstva? Boga neskončne ljubezni in usmiljenja častite, imate ga v podobni kruha in vina med seboj, tisoč duhovnikov oznanjajo s prižnico tega Boga ljubezni. Milioni vernikov se obračajo k njemu in tisočere cerkve se dvigajo k nebu, da služijo njemu, Bogu neskončne ljubezni in vseobsegajočega usmiljenja. Kadilo, petje, procesije, evharistične kongrese, sijaj in blesk mu žrtvujete, tisočera usta po-

navljajo dan za dnem »kvišku srca«, s prižnico se razlegajo njegove besede, njegov divni evangelij miru, ljubezni, odpuščanja in medsebojnega podpiranja, in vendar je bila mogoča svetovna vojna. Navzlic tisočletni krščanski kulturi je skoraj pet let divjalo svetovno klanje, navzlic vsem krilatim besedam o ljubezni in usmiljenju je bilo mogoče sovraštvo, zloba, nesreča in uničevanje. In ne pogani, ne divji narodi, nego kristjani, katoliški narodi so se klali med seboj in cerkev je bila tista, ki je s križem blagoslavljala morilno orožje. Ali ni to vprašanje, ki sili kolikaj inteligentnega človeka k razmišljanju. Kje je bila takrat duhovščina, ki ve danes toliko povedati o skrbah za ljudsko blagostanje, kam so se bili umaknili idejni stebri krščanstva?

Modriani nam odgovore: Kaj pa bi mogel storiti posameznik? Toda cerkev vendar ni to, kar predstavlja osamljen vojak na bojišču. Če bi bila, do sledna krščanskim dogmam, zastavila vso svojo avtoriteto in vpliv, bi cerkev prav lahko, če ne preprosto, pa vsaj omejila strašno svetovno katastrofo in pripomogla, da se mirnim potom odstranijo činitelji, ki so to katastrofo povzročili. Ali ni mogla v katoliški Avstri-

ji nastopiti v zaščito zatiranih slovenskih narodov, ali ni mogla vplivati na pangermanizem, da nekoliko reducira svoje skomine? Lahko, samo hotela ni, ker so bili višji cerkv. funkcionarji sami zainteresirani na krvoprelitju. Ne, komur ne zadostuje svetovna vojna kot nepobiten dokaz, da resnično katoliška cerkev sploh več ne eksistira, ta je slep in bo še nadalje taval v temi.

Taka je torej razlika med teorijo in prakso. Zdej pa planjejo katoliški pismouki, češ, vi ste taki in taki, brezverci in sovražniki katoliške cerkve. Ne, niti na misel nam ne pride, da bi odkali veri, seveda čisti in podprti z dejanji, kolosalen pomen. Nikjer pa ne stoj, da lahko odvrnem od sebe pravične očitke glede lastnih napak, če pokažem s prstom na napake bližnjega. In še nekaj naj bi si zapomnili naši klerikalci. Veliko bolj simpatičen je tisti človek, ki prizna, da je pod kožo rdeč, da ima poleg dobrih tudi vse slabše lastnosti in da je popoln samo v toliko, v kolikor mu to dovoli njegova živalska natura. Proti hinavcem, ki so na jeziku bogovi, v srcu in duši pa daleč pod njovim navadnih ljudi, je pa boj umesten in potreben.

Pogled po svetovni politiki.

Kedaj bo mednarodna konferenca?

Na Angleškem sodijo, da je bila genovska konferenca, katero so evropski narodi z velikim upanjem pozdravljali, zmota stare diplomacije. Pravilo, da se genovska napaka ne sme ponoviti. Macdonald je mnenja, da mora biti konferenca konec in ne začetek poglavja. Najprej je treba razgovor in posvetovanje. Potem se mora priti do nekakega predporazuma. Pričakujejo se sestanki, ki bodo pripravili pot svetovni konferenci, katera se bo mogla baviti z najvitalnejšimi problemi. Korak za korakom, potreben bo velik trud, predno dozorijo zborovanje z značajem svetovne konference. Prezgodnja so vsa tista poročila, ki napovedujejo skorajšnje sklicanje takega zbora.

Macdonald dela v smeri po mednarodnem zblizanju, izjavljajoč, da hoče hoditi po tej poti skupno s Francijo. Tu stopa pred nas pred vsem Rusija, katere beseda bo na mednarodnem sestanku gotovo zelo tehtna. Rusijo sedaj priznava država za državo. Evropa ni mogla več prenašati izločenja Rusije iz vrste svojih držav in zadnje čase je šlo le še za to, kdo prične s priznavanjem njene vlade. To je nemogoče, da bi se sklepale pogodbe in aljanse, pri tem pa bi se prezirala tako ogromna

dežela, kakor je ruska. Zato se razpletajo stiki, v katerih se išče rešitev problemov ruskih dolgov, opustitve komunistične propagande, pravnega stališča inozemcev in privatnopravno pravic ter posestnih pravic. Na zapadu mislijo, da je za trgovca ruska kupčija še vedno riskirano podjetje in slabo nalaganje kapitala. Za diplomacijo tvori ruska trgovina neizogibno medstopnjo. Nezaupanje, ki more odpasti le polagoma, kakršne bodo pač izkušnje po priznavanju sovjetske vlade. Rusija pa pride na konferenco s konsolidacijskimi nameni samo takrat, kadar se bo na zapadu respektirala moskovska volja. In Nemčija! Nemški socialisti hodijo v London, kjer uvidijo, kako je angleška delavska vlada v svoji zunanji politiki previdna, še toliko bolj, ker nima doslej zadosti trdnih tal pod seboj. Ona sedaj tipa okoli in išče trdnost črto sredi obilice problemov. Macdonald je znan kot prvovrstni taktik ter je s svojo zunanjo politiko šele v štadiju preračunavanja in skrbnega tehtanja. Pri tem ima pred vsem dovolj vzrokov, da se opira v glavnem na Francoze in jih ne brisira. Pri sprejemu nemškega poslanika Hoescha v Elyseju v Parizu s strani predsednika francoske republike Milleranda so bile spregovorjene pristrane besede o odstranitvi težkoč, ki vladajo

med obema državama. Poslanik pričinja delo v to svrhu, ker upa na sopolmoč francoske vlade. Millerand je zagotovil podpiranje poslanikove naloge in govoril je v duhu spravljivosti. To naj bi pomenilo končno prizadevanje za spravo med Nemci in Francozi. Macdonald ima prav, ko je postavil načelo, da treba najprej zgraditi temelj za mednarodno konferenco, ako hoče imeti uspešen zaključek. Do zgradbe takega temelja pa poteče gotovo še precej časa. Na konferenco bi morale priti tudi Združene države, ki baš sedaj opominajo Evropo, da naj jim plača vojne dolgove. Istočasno pa čitamo o zlati reki, ki teče v Združene države. Iz inozemstva je došlo lani tja zlata v vrednosti 323 milijonov dolarjev in si je Unija svoje zlate zaloge znova znatno pomnožila. Bogatega ameriškega upnika bo težko spraviti na mednarodni sestanek z dobro voljo napram onim, ki si žele iz zamotanega položaja do rednih razmer med ljudstvi, Amerika se ob razdrapani Evropi visoko dviga.

Boljševiška ali »nova« Rusija.

Neizprosni nasprotnik boljševikov je češkoslovaški politik dr. Kramář. Na vprašanje glede priznanja sovjetske vlade odgovarja dosledno: nemogoče! Gotova temeljna načela v morali mednarodnega prava so zanj nepremostljiva ovira proti priznanju sedanjih gospodarjev v Rusiji, Stališče: pred vsem trgovina! mu je vendar premoderno. Tudi ne veruje v ono famozno »evolucijo« boljševikov. Francoska revolucija je seveda evolucionalna, ali razvijala se je na socialni in politični podlagi, ki jo je postavila revolucija sama. Boljševiška država sloni na odpravi privatne lastnine, na gospodstvu proletariata, na uničevanju buržuazije in njenega miselskega načina. Da bi se ta temelji evolucionalno predrugačili, je pa nemogoče, ker komunistična stranka ni dovolj močna za izvedbo takega preobrata. To bi se moglo zgoditi samo z revolucijo proti stranki, pa naj bi jo vodil kak dosedanj komunist ali kdo drugi. Rusiji se da pomagati samo s temeljito izpremembo fundamentov gospodarskega življenja, samo z zopetnim uveljavljenjem privatnogospodarskega sistema. Za to pa boljševiki ni dobili. Jasnje je, da de jure priznanje ne pomeni boljševikom nič drugega nego novo bazo za kreditne operacije. Kdor ima dosti denarja, da ga posodi na boljševiško hipoteko, naj to stori, toda naj ne bo presenečen, ako nova Rusija — in ta pride — ne prizna takih dolgov. Tako govori ugledni Čeh sredi širokega razpravljanja o Rusiji po vsej Evropi. Ogromna večina je za zblizanje, ker pričakuje od njega znosnih odnošajev v sedanjim ruskim režimom in si obeta po

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

Asbjörn Krag je zmajal z glavo.
»Ne,« je odgovoril, »ker bi bili sicer sledovi kolesa vidni na mehkih tleh. Skočila je s kolesa in ni dalje vozila. Toda za vraga, kje je ostala? In kje je kolo? Tu so tla povsod tako mehka, da bi bil viden vsak sled. Niti najmanjšega sledu ne morem zaznati.«

Krag je znova z največjo pozornostjo premetil vso cesto. Njegove oči so premetile mostič in železniški most in se ustavile ob deročem potoku.

Potem je pogledal na uro.
»Sedaj je 7,« je dejal, »in domnevam, da je nas begunka prehitela za kakih 35 do 40 minut. G. župan, kaj-ne, Vi gotovo veste, kdaj vozijo vlaki tu mimo?«

»Natančno mi je znan čas prihoda in odhoda vseh vlakov v Söderköping,« je odgovoril župan.
»Potem pač lahko tudi izračunate, je-li je tu mimo vozil kak vlak pred približno pol ure?«

Župan se je zamislil.
»Prav res,« je dejal, »to bi se lahko vjemalo. Ob tem času je tu mimo vozil brzovlak v Helsingborg. V 7. mora biti v Söderköpingu. Vjema se torej na las.«

»Potem mi je vse jasno,« je vzkljnil Krag.

45 »Begunka je videla prihajati brzovlak in si je hitro zasnovala načrt. Spoznala je, da ji ne bo več mogoče uteči s kolesom, čim prično v raznih krajih uradovati telefonski uradi. V svojem obupu se je odločila skočiti na vlak. Preko tega starega, napol razpadlega mostu pač vozi vlak zelo počasi. Istočasno je hotela svoje zasledovalce spraviti na napačen sled. Prijatelja, meni se zdi stvar čisto jasna. Kolo je vrgla v potok, splezala na most in posrečilo se ji je se povsopeti na brzovlak. Domnevam, da se gospa Sonja nahaja že v Helsingborgu.«

Poličjski poročnik je jezno prekinil svojega tovariša:

»Gre tu za damo, ne pa za kakšnega akrobata.«
»Dragi prijatelj,« je odgovoril Asbjörn Krag, »kakor vidim, poznam jaz gospo Sonjo mnogo bolj, kakor Vi. Napotiti se torej morava v Helsingborg. Ako me vse ne moti, morava biti tamkaj pripravljena na mal doživljaj.«

XXIX. POGLAVJE.

Mož, ki je bil pravi.

Dočim je župan takoj spoznal, da je bilo Asbjörn Kragovo domnevanje docela pravilno — sledovi kolesa so vendar govorili zelo prepričevalno — je poročnik vstrajal pri tem, da dami ni mogoče pripisovati takšne spretnosti. Ko ga je Krag vprašal, kje bi naj po njegovem mnenju potem ostala, je jel tajinstveno in potrto namigovati, da je morda šla v smrt in skočila v potok. »Raje

to«, je dejal. Asbjörn Krag se je smejal. Takoj na to pa se mu je zresnil obraz, ko je zagledal žalostno poročnikovo lice. Ta mož je v resnici ljubil gospo Sonjo.

Izkazalo se je, da jim ni mogoče priti pred 10. v Helsingborg: dasi je bil Krag zelo nepotrpljiv, vendar se je moral udati v usodo. V Söderköpingu je župan poklical služinčad malega hotela in utrujeni potniki so si dali prinesiti okrepčujoč zajutek. Nato se je poročnik, ki je bil popolnoma izmučen, vlegel k počitku. Asbjörn Krag pa ni poznal, kakor se je zdelo, nobene utrujenosti. Ko se je poslovil od župana in se mu zahvalil za ljubezno pomoč, se je vsedel k mizi in napisal več pisem in brzojavk. Ker so bile vse brzojavke naslovljene na danske policijske tovariše v Kopenhagenu, je bilo jasno, da se je njegovo delo ob pisalni mizi tikalo tajinstvene begunka gospe Sonje. Ko je svoje delo končal, je vzbudil prijatelja in odšla sta skupaj na kolodvor. Ob 12. sta bila v Helsingborgu. Že ob svojem prihodu v Helsingborg je Asbjörn Krag nadaljeval s svojimi poizvedovanji. Tudi tu se je moral čuditi, s kako odkritostjo je nastopala begunka. Postajenačelnik je na njegovo vprašanje izpovedal, da je zjutraj opazil mladeniča z dekljskimi potezami, s polnimi črnimi lasmi in z obleko, ki mu je bila očividno prevelika. Tudi nosačevo pozornost je pred kolodvorom vzbudil ta mladenič, ker je vzel kočijo, dasi se nahajal hotel takoj za vogalom in dasi ni imel prav nobene prtljage.

Ta pojasnila so najbolj presenečala policijskega poročnika. Asbjörn Kragova trditve je bila torej popolnoma pravilna. Lepi gospe se je posrečilo, da se je povzpela na brzovlak s spretnostjo, katere bi ji nikdar ne pripisoval. Očividno je vstopila v vlak, ne da bi je kdo opazil, ker bi jo bili sicer gotovo prišli. Nato je vstopila v kupe in kupila pri sprevodniku vozni listek pod pretvezo, da je prekasno prispela na kolodvor. Popolnoma brezskrbno in v prepričanju, da je spravila svoje zasledovalce na napačen sled, je nato izstopila v Helsingborgu in se napotila v hotel, ne da bi smatrala za potrebno, da bi se skrivala.

Od trenutka, ko je moral policijski poročnik vse to priznati, ni več ugovarjal svojemu prijatelju. Pojasnila, ki sta jih dobila v hotelu, kjer se je nastanila gospa Sonja, so ga še bolj presenetila.

Ljudje v hotelu so potrdili, da je dopoldne prispel tjakaj mladenič, čegar zunanost se je popolnoma vjemala z opisom. Odkazali so mu majhno sobo in ker so v hotelu zahtevali plačilo vnaprej, ker je tujec prišel brez prtljage in je sploh bil sumljive zunanosti, si je dal meniat precej visoko novčanico. Potem je vprašal, kdaj odide prihodnji vlak v Kristijanijo in si čas odhoda zapisal v svojo beležnico. Nato je odšel v mesto in ko se je vrnil, je nosil pod pazduho velik paket. Nato je ostal še približno eno uro v svoji sobi. Ko je prišel iz sobe, je nosil popolnoma drugo obleko, ki je bila mnogo elegantnejša in ki mu je tudi bolj pristojala.

dobrih trgovskih stikih rusko prilagoditve zapadu, Rusija se pogreša na svetovnem trgu in ker treba to pogrešanje odpraviti, hitro k njej drug za drugim in v Moskvi čakajo, da pridejo vsi. Posebno se podvija Italija, ki hoče biti prva v Rusiji. Na široko snuje svojo ekspanzijo na ruskih tleh in te dni je italijanska vlada ustanovila narodni kreditni zavod za pospeševanje italijanskega dela v inozemstvu. Emigracija v Rusijo ima skoro pričetni na debelu. Politiko stoji Italija daleč proč od Rusije, kolikor mogoče daleč, saj so znani notranji boji v Italiji zadnja leta, ali gošpodarski interesi narekujejo priljubljenost Rusiji. Italija si hoče ugotoviti in razširiti svojo industrijo z ruskim premočjem, ki je bo dotekal jako po ceni in se bo mogla tako izklopiti izpod vpliva drugega angleškega premočja. Tu prihaja na dan za Italijo važen političen moment. V krogu velenosti si hoče z ruskimi produkti pridobiti svojo inose gibanje in večje uveljavljanje. To so italijanski velikopotezni načrti, ki na bi se morda porušili z nameni drugih držav, vred, ako bi nastopila nova Rusija, kakor jo pričakuje dr. Kramar. Pa ali je pričakovati v kratkem v Rusiji take izpremembe? Težko, Bolševiki skrbijo dobro tudi za upravni naraščaj. Sinovi delavcev študirajo in se vzgajajo po Leningrskih naukih ter se sprejemajo v državno službo. Sovjetska vlada si ž niti gradi bodočnost. Opra hoče biti krepko na kmetstvo maza. Bolševiki listi izjavljajo, da mora vlada v času, ko jo pričena priznavati druge države, posvetiti vso svojo skrb kmetiskim vsem. Kmetištvo potrebuje izvoz za svoje pridelke. Nakupovati stroje v inozemstvu, bo lahko, prodajati domače pridelke, pa bo težje. Konkurenca z deželami, ki imajo organizirane trge, bo zahtevala mnogo truda. V obnovi kmetijskega gospodarstva se mora združevati državno in strankarsko delovanje. Tako se hoče utrditi v prostoru Rusiji sovjetski režim. Evropa prihaja od misli na boji proti sedanjim ruski vladi na njeno priznavanje. Ali je prav ali se moti?

Mirovno leto.

Ako smemo verjeti znakom, izvirajočim iz nemškega političnega meteoza, se v Berlinu končno pripravljajo na obnovo ustavnoprimerne razmer. Tudi Bavarsko, streznuje pritisk grenkih preizkušenj. Notranji položaj v nemških deželah je bridke, zunanji položaj nad vse resen. Napovedujejo se direktna poganjanja med Nemci in Francozi in obveščeni ste o njih tudi angleška in italijanska vlada. Nemčija ima je poslala noto pač zato, da bi bila vsa pozornost Anglije in Italije obrnjena na ta poganjanja. Ako uspejo, se odpravlja široka pot k nadaljnjemu pomirjevanju evropske napetosti. Pri Macdonaldu je bilo odposlanstvo lige Društva narodov, ki mu je izjavilo, da je vse delovanje Društva narodov izpostavljeno stalno škodljivemu sumničanju, ker ni v njem udeležena Nemčija. Macdonald je rekel, da treba vprašanje Društva narodov spraviti v sklad z drugimi vprašanji mednarodne politike. Teh pa je mnogo. Plete se vez, ki bi spravila v nekako skupnost razne spore med narodi, ali sika je še in čisto se vitrga, pa je treba potrpljenja in vstranjanja, razgovorjanja in prigovorjanja, da se znova utrdi. Mirovna misel si gradi pot z velikimi težavami ali reči se da, da napreduje in da se v najbolj nemirnih deželah ustala prilagodnostno razpoloženje. Macdonaldov nastop pospešuje mirovno prizadevanje, kateremu je zvesti bojevniki napram Vzhodu in Srednji Evropi Mala antanta. Gotovo je, da Macdonaldova vlada ne opusti svoje pacifistične smeri, dasti ne pričakuje takojšnjih velikih uspehov. Sedaj ni čas, misliti na daljno bodočnost, ampak čas je za delo. Trenotja treba izrabiti v dobrem obnovnem smislu, potem vzraste gotovost za uspeh. Kadar se spravi Nemčija in Rusija v okvir evropskega plodonosnega udeleževanja, se kmalu pokaže Evropa konsolidirano napram Ameriki. Takrat pričeno tudi Zvezjene države malo drugače govoriti ž njo, kakor doslej. Okoli Nemčije se suče v glavnem odškodnina za Francijo, okoli Rusije pa zahteve drugih držav in privatnikov. Sovjetska vlada je privolila v ustanovitve odbora, ki naj dovoli višino zahtev države in privatnikov napram inozemskim vladam, katere zahteve so narasle iz tuje intervencije v Rusiji. Te zahteve za izgube, utrpjene z intervencijo, bodo najbrže presegale znesek zahtev inozemcev. Za izvestne odškodnine bo treba radikalnega ukrepa, drugače se Evropa nikdar ne izvije iz njih. Čas teče in sele med ljudstva spoznanje, da morajo priti gor-mal-i odnošaji, da nas zalame črno mednarodno življenje. Znaki so tu, da si murda letošnje leto, prvo po vojni, zasluži pridevek mirovno. Dve imeni svetitja v tem trudu: Macdonald in Beneš. Krepko se hočejo oglašiti v mirovni črti letos tudi pacifistini, ki bodo zborovale v kratkem v Ameriki. To bo glas žena, ki že komaj čakajo miru in reda v svojem domačem gospodinjstvu, katero jim razkrajja mednarodna negotovost.

Volilni boj v Italiji.

VLADNA VELELISTA IZGOTOVLJENA. — NASTOP OPOZICIJE. — NARODNOSTNE MANJŠINE.

e. — Trst, 21. febr.

Vladna velelista za volilna okrožja je izgotovljena in končno potrjena po Mussoliniju. Na tej listi, ki ji je že vnaprej določena zmaga, se nahaja 355 kandidatov, ki so razdeljeni na posamezna volilna okrožja takole: Piemont 31, Liguria 12, Lombardija 47, Beneška (z južnim Tirolom) 35, Julijska Krajina (Trst, Videm, Pula, Zadar) 15, Emilia 27, Toskana 25, Marke 11, Lacij in Umbrija 20, Abruci in Molise 14, Kampanija 32, Apulija 21, Kalabrija in Basilicata 19, Sicilija 38, Sardinija 8. V treh volilnih okrožjih, v Laciju, v Umbriji, Abrucih-Molise in Apuliji je fašistovska stranka postavila tudi manjšinske kandidatske liste, ki šteje v celoti 13 kandidatov. Če zmaga tudi s temi kandidaturami, bo potemtakem kompaktna vladna večina v bodočem parlamentu štela 368 poslancev od 535 in ostane vsem ostalim parlamentarnim skupinam samo 167 poslanskih mandator. Ako bo volila tudi Reka, pride k tem številom še en mandat.

Vladna velelista vsebuje 130 poslancev pravkar minule zakonodajne dobe in sicer 37 fašistov s pričetnimi nacionalisti, 23 desničarskih liberalcev in agrarcev, 16 pristavev liberalne, 13 socialne demokracije, 7 bivših pbičevcev, 1 reformista ter 3 bivše poslance, ki pravzaprav niso pripadali nobeni stranki, med njimi bivšega zborničnega predsednika De Nicolò, ki je nosilec liste za Kampanio (Napoli), dočim je bivši ministriški predsednik Orlando nosilec liste za Sicilijo. Mussolini je nosilec liste za Lombardijo in po sprejemu kandidature s strani De Nicolò ne kandidira tudi v Kampaniji, kakor je bilo prvotno določeno. Bivši ministriški predsednik Salandra kandidira v Apuliji, pa ni nosilec liste. Nosilec liste v Toskani je znani politik Sem Benelli, ki je bil poslanec v predhodni zakonodajni dobi, dočim je, kakor že znan, nosilec vladne liste v Primorju bivši poslanec Giunta, kar pomenja vsekakor paklen jugoslovenski nered. Žigat skrajni ogranek sega v to okrožje.

Kar se tiče opozicije, rastonilo samo popularni ter socialisti in komunisti z vseokrožnimi listami, ostale stranke, kakor opozicijski liberalci, liberalna in socialna demokracija, demokratski disidenti, Nittianci, republikanci, se ho-

do potegovali le v posameznih okrožjih za manjšinske mandate. Demokratska opozicija se koncentrirala na imeni bivšega ministra Amendola in ministrskega predsednika Bonomija. Glolititi kandidira s svojimi ožimi pristaji edino le v Piemontu in sicer z manjšinsko listo. Fašistovski disidenti, tako imenovana skupina »Patria e Libertà«, je proglasila abstinenco. Popolarni nastopijo, kakor že rečeno, v vseh okrožjih, a le z manjšinskimi listami in približno 150 kandidati, med njimi 53 bivšimi poslanci. Med znanejšimi imeni so: Anite, De Gasperi, Gronchi, Martire, Mauri, Micheli, Rodino, Bivši večkratni minister Meda je izrazil željo, da bi ga ne kandidirali, in se je tej želji ugodilo. Od bolj znanih socialistov kandidirajo Lazzari (maksimalist) v Piemontu, Lombardiji in Laciju, Turati in Treves (unitarci) v Lombardiji. Komunisti in tretjeinternacionalci imajo skupno listo. Graziadici (kom.) kandidira v Liguriji.

Nemška narodnostna manjšina, kolikor je znano, doslej še ni končno veljavno določila svojih kandidatur. Od bivših poslancev kandidira samo Tintzi, pristaja klerikalne stranke, dočim pa ostali trije, Walter, Reut - Nikolussi in grof Tengenburger odklanjajo kandidature. Te dni bo vsekakor nemški narodni svet rešil vprašanje kandidatov.

Kar se tiče primorskih Jugoslovencev, je spoznanje glede enotnega nastopa pri volitvah vsekakor dosežen vkljub neljubim in vsekakor nepotrebnim incidentom, ki so prihajali v medsebojna poganjanja, celo tudi prav v zadnjih trenutkih in so se ravno tako po nepotrebnem iznašali v javnost. Pogajanja glede kandidatur pa so še v teku. Imenuje se stara in nova imena, toda stvar še ni godna in je ne kaže pred končnim zaključkom spravljati v javnost. Ker je zadnji rok za predložitev kandidatskih list določen na 26. t. m. ob 16. je skrajni čas, da se stvar reši kar najhitreje, in kakor je razvidno iz obvestila tržaškega političnega društva »Edinosti«, se na zaupniškem sestanku, ki se bo vršil v nedeljo, 24. t. m., končno določi kandidatska lista, ki bo, upamo, tak, da bo odgovarjala delanski razmeram in potrebam našega naroda v Primorju.

Zaključek političnega procesa v skupščini.

Obtožba proti bivšemu pravosodnemu ministru s 127 : 67 glasovom. — Zaključek načelne debate o proračunu.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) Politični proces, ki ga je opozicija provocirala s predlogom obtožbe proti bivšemu pravosodnemu ministru, je bil snoči pozno v noč ob 22. zaključen s tajnim glasovanjem, katerega izid je bil že vnaprej določen, namreč da bo radikalna stranka kompaktno s pomočjo džemijeta in še nekaterih drugih poslancev odklonila predlog o obtožbi. Proti obtožbi je glasovalo 127 poslancev, za obtožbo samo 67.

Obtoženi dr. Laza Marković je skušal v svojem zaključnem govoru z vso njemu lastno retoriko in duhovito zadržanostjo težke udarce demokratskih in ostalih govornikov. Njegov govor je bil sicer miren in hladen. Po končanem govoru se je obtoženi poslanec v smislu določil zakona o ministriški odgovornosti odstranil iz dvorane, ker tak poslanec ne sme glasovati. Iz dvorane pa se je tudi odstranil njegov radikalni protivnik posl. Mihailo Ranković, katerega govor ni kljub veliki napetosti odgovarjal pričakovanju, pač pa je izzval mnogo kritike v opozicijskih krogih, ker je pavšalno napadel in obdoljeval demokratske in druge bivše ministre ravno istih nepravilnosti.

Dvadesetna debata o obtožbi je pokazala gotov političen uspeh. Debata je razbistrila položaj v radikalni stranki. Pašću se je z njegovo avtoriteto posrečilo v teh dnevih politične borbe obdržati strog in krepko disciplino v svojem klubu. Vsi radikalni poslanci do zadnjega, tudi Rankovičevi tovariši, so se strinjali udeležiti glasovanja in na ta način preprečili gotov političen proces, ki bi se imel vršiti pred državnim sodiščem.

Radikalni krogi skušajo na političen način komentirati odsotnost muslimanskih poslancev, ki se niso udeležili snočnega glasovanja, marveč so poprej odpotovali v Sarajevo, kjer se vrši jutri v nedeljo 24. t. m. plenarna seja glavnega odbora JMO, na kateri se ima odobriti načrt sporazuma o opozicijskem blok, Muslimani se niso mogli udeležiti glasovanja, ker je brzovlak odhajal že ob 19.30. Tudi polovica poslancev SLS se ni udeležila glasovanja.

V naslednjem kratko poročilo o popoldanski seji.

Popoldanska seja je pričela ob 16.45. Posl. Mihailo Ranković (rad.) je kratko omenil zgodovino, kako je začel akcijo

proti bivšemu ministru dr. Markoviću, smatra, da je dr. Marković kriv. To vprašanje pa ni rešilo s stališča zakona pravniški V nadaljnjem svojem govoru je Ranković napadel nekatere demokratske članke bivše koalicijske vlade, češ da so tudi oni zagrešili take nepravilnosti, da bi morali biti pozvani pred sodišče. Koncem svojega govora je izjavil, da ne bo glasoval za to, da se Marković izroči sodišču, glasoval pa tudi ne bo proti, na kar se je iz zbornice odstranil. Njegov govor je izzval na strani opozicije živahne protestne in ogorčenje.

Posl. Rista Jolić (dem.) je kot bivši minister reagiral na obdolžitve posl. Rankovića, izjavljajoč, da ni kot minister zlorabljal svojega položaja, da bi osebnou bogatel, ni bil bogat ko je postal minister in je ministriški sedež zapustil kot človek brez premoženja. Ker kot minister zlorabljal svojega položaja niti v osebno niti v drugih pravnih korist, privoliuje v vsako sodišče, v sodišče tega foruma, v sodišče, v navadno sodišče in celo v sodišče, v katerem bi bili vsi sodniki samo radikali. Ako se dožene kaka nepravilnost, takoj odloži mandat.

Posl. Gjoka Popović (dem.) je podal kot bivši minister, katerega je tudi napadel Ranković, slično izjavo s pristavkom, da je pripravljen takoj položiti svoj mandat, če se dožene kaka njegova nepravilnost.

Posl. dr. Marković (rad.) je kot obtožene imel zaključno besedo, skušajoč v dve in pol urnem govoru pobiti vse od opozicije očitane mu nepravilnosti in zavrniti argumente demokratskih govornikov.

Predsednik je kljub temu, da je zahtevalo še več govornikov besedo, ob 21. zaključil debato, ter odredil v smislu zakona tajno glasovanje. Pred glasovanjem je opozicija odločno protestirala proti načinu razdeljevanja neenakih listkov, na kar je moral predsednik odrediti novo enakomerno razdelitev. Glasovanje je bilo končano ob 22. Rezultat: 127 glasov za prosti prehod na dnevni red in 67 proti, 8 glasovalci je bilo oddanih praznih. Proti predlogu na obtožbo posl. dr. Markovića je glasovalo 99 radikalov, 10 Turkov, 1 demokratski disident, 1 Radicev disident in še nekateri drugi poslanci. Proti so glasovali demokracije, Jugoslovanski klub, zemljoradniki in nekaj muslimanov. Nemci so oddali prazne glasovnice.

Za danes ob 9. dopoldne določena plenarna seja ima nadaljevati načelno debato o državnem proračunu. Ta debata se ima danes ali pa prve dni prihodnjega tedna zaključiti, na kar sledi specialna debata o proračunu. Radikalni klub bo sedaj vse sile koncentriral na to, da zimoreje reši državni proračun in se bo s forsiranimi silami vrzel na parlamentarno delo, da se rešijo še ostali najnujnejši zakoni.

OPOZICIJSKI BLOK.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) Načelniki opozicijskih skupin Ljuba Davidović, dr. Korošec in dr. Hrasnica so se včeraj med dopoldansko skupščinsko sejo sestali na kratak razgovor, na katerem so ugotovili zadnje modalitete glede podpisa sporazuma o opozicijskem blok. Dr. Hrasnica je snoči odpotoval v Sarajevo, da predloži sporazum v odobrenje glavnemu strankinemu odboru, ki se v nedeljo sestane na plenarno sejo. Dr. Korošec odpo-tuje po informacijah iz krogov Jugoslovenskega kluba nocoj z zagrebškim brzovlakom v Ljubljano, da poroča vodstvu SLS o doseženem sporazumu.

Prihodni teden se skljuje tudi plenarna seja glavnega odbora demokratske stranke, ki bo skupno s poslanskim demokratskim klubom razpravljala o načrtu sporazuma glede ustanovitve opozicijskega bloka. Kakor poroča današnja »Pravda«, bodo formalnosti o odobrenju sporazuma izvršene v desetih dneh.

NAŠA PROPAGANDA NA ANGLEŠKEM.

Stališče balkanskega odbora. — Zanimivo predavanje o naših notranjih razmerah.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) Iz Londona javljajo, da je dne 20. t. m. imel prof. Dragutin Subotić v balkanskem odboru zanimivo predavanje o odnosajih med Srbi in Hrvatji. Predavanje je bilo v angleškem parlamentu. Predsednik balkanskega odbora sir Edward Boyle je pred pričetkom predavanja prof. Subotića imel kratak pozdravni govor, v katerem je predavatelja pozdravil kot starega prijatelja in tovariša, ki ga poznao mnogi člani odbora, izjavljajoč obenem, da je pred nekaj meseci predaval Stjepan Radić v tem odboru o temi »Srbo-hrvatsko vprašanje«. To predavanje je dalo povod za ostre napade beogradskega tiska na Balkanski odbor. Kot predsednik odbora mora izjaviti, da balkanski odbor niti ne želi, niti nima pravice se vmešavati v notranje zadeve in stvari katerekoli države na Balkanu. Odbor samo želi, da se točno informira o položaju na Balkanu, da more vplivati pravilno na javno mnenje v Angliji in da nastopa samo tedaj, kadar se balkanski problemi tičejo tudi angleške zunanje politike, osobito da se ohrani na Balkanu mir, kar posebno želi odbor.

Predsednik je končno s povdarskom izjavil, da Balkanski odbor ne soglaša s stališčem Stjepana Radića, ne soglaša pa niti ne s politiko sedanje vlade v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, smatrajoč, da pride do skupnega sporazuma med obema spornima strankama in da se doseže srednja linija sočutja v srbsko-hrvatskem sporu.

Predavatelj je na to med velikim zanimanjem tolmačil odnošaje med Srbi in Hrvatji, dokazujoč na podlagi ustavnih določil, da so zagaranirane enake pravice Hrvatom, Slovincem in Srbom in da naša ustava ne pozna nikake razlike med plemenom ali vero.

Predsednik se je predavatelju toplo zahvalil za stvarno predavanje, izražujoč željo, naj se v londonskem tisku objavi celotno predavanje, ker je lep dosežek za pravilno tolmačenje odnosov v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— London, 22. februarja. (Izv.) Svoječasno Radićeve protidržavne članke priobčujoča revija »Near East« priobčuje članek dr. Subotića o makedonskem problemu. Članek opisuje objektivno nelojalno bolgarsko politiko in cilje Todora Aleksandrova, Danes 22. t. m. ima naš znani prijatelj Scotus Viator Seaton Watson predavanje v Fabian Society o razmerah v naši kraljevini in o Bolgarski.

DOVOLITEV POSOJILA MADŽARSKI.

— Pariz, 22. febr. (Izv.) Snoči ob 18. je bila seja reparacijske komisije, ki je sklenila, da se imajo dvigniti zaveznikom pristojne zastavne pravice nad državnimi dohodki na korist mednarodnega posojila, ki se ima dovoliti Madžarski, obenem je bil izdelan načrt za odplačilo tega posojila.

Vesti iz Bolgarije.

Boj z anarhisti. — Sprememba v pokojninskem zakonu.

— Sofija, 22. febr. (Izv.) V sredo so oblasti izsledile v neki hiši v Sofiji trajno zbirališče anarhistov. Zbrani anarhisti so sprejeli policijo z orožjem in vnel se je hud boj. Ker ni bilo mogoče prisiliti upornikov, da kapitulirajo, je policija zažgala hišo. Druga izhoda ni bilo, kajti anarhisti so bili tako dobro utrjeni, da jim policija ni mogla do živca. Na obeh straneh je bilo več ranjenih. Boj je trajal do ene ponedelja. Dva anarhisti sta hotela pobegniti iz goreče hiše, toda policija jima je to pravčasno preprečila. Oba sta bila na mestu ubita. Ostali anarhisti so deloma zgoreli deloma pa poginili od bomb, ki jih je policija metala v hišo. Ob 1. ponoči je vse utihnilo. Od hiše so ostale samo obžgane stene. Vrše se preiskave po mestu. Ore bržčas za večjo organizacijo, ki je snovala načrt za strmoglasenje vlade. — Vlada je pripravila nov zakonski načrt glede spremembe dosedanjega pokojninskega zakona. Finančni minister Todorov je že pre-

gledni ta osnutek, po katerem se bo število upokojencev zvišalo. Predvideva se tudi zvišanje vseh pokojnin za 50%, 40% odnosno 30%. Maksimalna pokojnina je zvišana od 12 na 18.000 levov. Polnožal invalidov in vdov se bo po tem zakonu znatno zboljšal.

Na Delti in Barošu nagomiljeno blago.

Odredbe finančnega ministra.

— Sušak, 22. februarja. (Izv.) Razni špekulantje in tihotapci so nagomilili na Delti in Barošu silno mnogo raznovrstnega blaga z upaniem, da jim poide država na roko in stori to, kar je zagrešila že pri evakuaciji Sušaka, da oprosti to blago pri evakuaciji vsake carine. Tudi v Zametu je polno blaga z enakim namenom. Nekdo je pripeljal te dni na Reko štiri vagone spirita. Roba je bila tranzitna in tako svobodna carine in potrošarine. Takoj je pripeljal roba na Delti in tam čaka evakuacija ter z njo oprostitve vsake carine. To blago, došlo iz Jugoslavije, poide potem nazaj. Dobričželjni špekulantje upajo na dober uspeh. Prebivalstvo na Sušaku je v strahu, ker se nahaja na Delti in v Barošu okoli 10 vagonov benčina in spirita. Ta eksplozivni material predstavlja veliko nevarnost za Sušak in Reko. Doslj je bil dovoz eksplozivnega materiala na Delti strogo zabranjen.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) Finančnemu ministru prihaja poročila, da so z ozirom na izpraznitev Delti in Baroša tam nakopičene velike količine množice blaga ter skušajo špekulantje na ta način blago odtegniti zacinjenju in eventualno preprečiti plačilo drugih trošarinskih pristojbin. Finančni minister je včeraj izdal na podlagi sklepa ministrske konference, navodila, kako imajo carinske in finančne oblasti postopati povodom izpraznitve Delti in Baroša od strani Italije. V smislu teh navodil imajo vsi trgovci in lastniki plačati za vse tam nakopičeno blago predpisane carinske in druge monopolne pristojbine.

IZMENJAVA RATIFIKACIJ RIMSKEGA PAKTA.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) Snoči je prispelo iz Rima uradno poročilo, da je izvršena ratifikacija rimskega pakta od strani rimske vlade in da je kralj podpisal ratifikacijski dekret. Mussolini je v ministriškem svetu ugotovil, da je celokupni italijanski narod sprejel sporazum z največjim zadovolvstvom.

TRGOVINSKA POGAJANJA Z ITALIJO.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) V zunanjem ministertvu so se včeraj ob 17. nadaljevala pogajanja o trgovinski pogodbi z Italijo. Načrt pogodbe je v podrobnostih razpravljala prva sekcija. Proučevala se je predvsem konzularna konvencija. Odobreni in sprejeti so bili členi od 1—10. Pri slednjem členu so delegacije sprejele nekatera določila z rezervo, da jih mogoče še točno proučiti. Stavljeni se razne pripombe k prvotnemu italijanskemu načrtu o konzularni konvenciji iz leta 1922. Zunanji minister dr. Ninčić je ob 19. sprejel italijansko delegacijo, ki je ministru podala svoje mnenje o metodah razprav. Delegacija je tudi ministru poročila, da prispe v kratkem v Beograd predsednik delegacije, senator doktor Brocchi, ki pozna trgovinske odnošaje v Trstu in v Primorju ter je strokovnjak v trgovinskem pravu. V Beograd prispe tudi polkovnik Politti kot strokovnjak za pomorski promet. Kot predsednik italijanske delegacije fungira začasni delegat Belli.

Bolgarsko pripravlja napad na Jugoslavijo.

— Trst, 23. februarja. (Izv.) Pariški »Matin« priobčuje danes oficijelno izjavo jugoslovanskega poslanika v Parizu, v kateri trdi poslanik, da je jugoslovenska vlada v posesti važnih dokumentov in dokazov, da namerava Bolgarska to spomlad izvršiti napad na Jugoslavijo.

Ce se to zgodi, tedaj pride Bolgarska v veliko nevarnost, da stavi svojo eksistenco na kocko. Jugoslavija ne bo trpela, da bi Bolgarska permanentno motila mir v Južni Srbiji.

ODLIKOVAN MORILEC DASKALOVA.

— Praga, 23. febr. (Izv.) Kakor poročajo listi, je prejel morilec bivšega bolgarskega ministra Daskalova Čičenkov od voditelja makedonskih komitejev Todora Aleksandrova pismo, v katerem ga makedonski odbor obvešča, da je odlikovan s častnim odznakom Makedonske organizacije. Obenem se izreka v pismu zahvala odboru vsem porotnikom, ki so bili za morilecve oprostitve. Čičenkov se bo moral ponovno v prihodnjem zasedanju zagovarjati radi umora.

RUSKO-ROMUNSKI STIKI.

— Bukarešta, 23. februarja. (Izv.) Za 12. marca t. l. na Dunaju določena konferenca ruske in romunske delegacije je na predlog ruske sovjetske vlade odložena.

— Proslava stoletnice rojstva skladatelja Bedřicha Smetane v Ljubljani. Ves kulturni svet praznuje v nedeljo, dne 2. marca stoletnico rojstva enega največjih glasbenih velikinov, očeta nesmrtné narodne opere »Prodana nevesta«, slavnega Čeha Bedřicha Smetane. Spominsko slavnost se priredi tudi v Ljubljani, in sicer se poje ob tej priložnosti v soboto, dne 1. marca Smetanova opera »Poljub« kot slavnostna predstava. V nedeljo, 2. marca pa opera »Prodana nevesta«, ravno tako kakor slavnostna predstava. Obe operi se pojem med tednom ponovita, in sicer »Prodana nevesta« kot ljudska in dijaška predstava, združena s kratkim predavanjem o slavnem skladatelju. Izmed Smetanovih oper so se uprizorile od sedaj na našem gledališču 4, in sicer »Prodana nevesta«, »Poljub«, »Dalibor« in »Tajnost«. Prva premijera »Poljuba« je bila nekako pred kakimi 28 leti. Stoletnico Smetanovega rojstva pa proslavita tudi Zveza godbenikov za Slovenijo, in sicer s simfoničnim koncertom, na katerem bodo izvajali Smetanov cikel simfoničnih nesnitev »Ma Vlast« (Moja domovina).

na). Glasbena Matica v Ljubljani priredi pa za gojenje glasbene šole in konservatorija izčrpano predavanje o Smetani. Predavanje je prevzel muzealni ravnatelj dr. Josip Mantuan. Pa tudi v okviru Jerajevih mladinskih predavanj je vzeta Smetanova proslava, na kateri se bodo izvajala razna Smetanova dela in pojasnilo njegovo življenje in delovanje na podlagi skopičnih slik. Po tem razporedu sodeč, bo proslava stoletnice Smetanovega rojstva častna za Ljubljano in ves slovenski narod. Ki cenijo v umrlem skladatelju enega največjih duševnih velikanov, katerega dela segajo vsakemu do srca.

— **Dijalstvo**, kakor tudi vse ostalo občinstvo opozarjamo na današnji vpričo narodne opere Risto Savina »Gospodski sen«, ki se poje danes popoldne ob treh v opernem gledališču. Cene so znižane kakor pri vseh dijaških predstavah.

— **Hudožestveniki v Beogradu**. V novem Narodnem gledališču je snovi priredil Hudožestveni teater prvo predstav. Vstopnice za tri predstave Hudožestvenikov so bile že pred 15 dnevi povsem razprodane in je naval k predstavam velikanov. Snovi predstavi Čehova »Striček Vanja« so prisostvovali vse člani kraljevega doma, kralj, kraljica in ostali.

— **Boj za intendantsko mesto v beogradskem gledališču**. Za mesto odstopivšega gledališkega intendanta Milana Groja je nastala v beogradskem literarnem, kulturnem in mestoma tudi političnem svetu velika borba. Za intendantsko mesto je prijavljenih že več kandidatov, književnikov in drugih kulturnih delavcev. Kot kandidati se imenujejo: esajist Dušan S. Nikolajević, bivši predsednik Jugoslovenskega novinarskega združenja, književnik Milan Dimović, pisec dram Dragutin Bilić, gledališki ravnatelj Milan Predić in še P. B. Ivković.

— **Orleto si V. umetnostno razstavo »Kluba Mladih«** v paviljonu pri Tivoliju. Odprta dnevno od 10. do 12. in od 14. do 17. ure.

S. K. HERMES
priredi v soboto dne 23. t. m.
»PLESNO MASKERADO«
v hotelu »Bellewue«.

Književnost.

— **Ljudska visoka šola**. Dozdaj deset letno obiskanih predavanj na ljudski visoki šoli v Ljubljani je dokaz, kako silno zanimanje vlada zanj zlasti pri širših sloji, katerim je namenjena. Da ustreže vseobširni želji in utre pot tel zanimivi, zdravilni in potrebni ljudski duševni hrani do najširšega poslušalstva, je »Zadružna knjigarnica« v Ljubljani pričela ta predavanja izdajati v malih, tudi vnanje okusnih zvezkih. Kot prva snopiča sta izšla predavanja dr. Karla Oswaldja: »O potrebi nove socialno-etične orientacije« in Alojzije Stebijeve »Zaščiti zanemarjene dece in mladine«. Slede nadaljni. Cena — tri dinarja za zvezek — je nizka. Univ. prof. dr. Karel Oswald uvodoma poljudno razvija cilj in smer ljudske visoke šole. Zanimivo podaja duševni profil današnje dobe in najvažnejše kulturne uplive na versko, socialno in državno-politično življenje sodobnosti. To predavanje je program in nekatere osnovne konture vse hvale vredne ideje najširše ljudske plasti seznanjati s pojmi znanosti, kapitalizma, socialnega razvoja in moderne morale. Je to prvi znanstveni nastop in poisk v najpriljubnejši besedi in v kar možno kratki obliki zazeti pot današnjemu materialističnemu usmerjanju časa in dvigniti zanimanje za višje duševne vrednote pri vseh slojih, katerim te vrednote niso bile do sedaj dostopne. Znanost socialistična pisateljica Al. Stebijeve v drugem snopiču razpravlja široko rečeno o problemih uboštva s posebnimi oziri na današnjo mladino. Današnja družba in njeni kazenski zakoni ubošastjo naraščajo s svojo »kulturo« v zvezi s krizami dobe, v kateri živimo. V prvi vrsti je to prečič stanovalniški problem, nepopolna mladinska sodišča in nesocialno stališče javnosti in zastareli pojmi o človekulubju. Predavateljica citira zanimive sociologe in navaja vzorno urejena mladinska zavetišča v Ameriki. Mladinsko vprašanje — danes morda najbolj pereče — je pisateljica načela z ljubeznijo in odgovarjajoče česu ter potrebam. Brez dvoma bodo našle te drobnice, zlate knjižice pot do vseh src in glav, ki so odprti dobrih namenom duševno razvranih dni, v katerih živimo. To je želja nesebičnih predavateljev in založbe — ter namen visoke šole. Knjižice se dobe v knjigarnah in pri poverjenikih »Zadružne knjigarnice«.

— **Zenski Svet**. Februarška številka »Zenskega Sveta« prinaša sledečo vsebino: Zora M.: Orazi in duše, X. — Marija Sklovskaja - Curie. — Dr. J. Glonar: Mlada leta Pavline Pakjove. — Iv. Zorec: Valerija, hči cesarja Dioklecijana. (Povest.) — Dr. Iv. Lah: Gabriel in Sembija. (Sprev.) — P.: Socialna važnost domačega vzgoje. — Dušan Beg: On. (Pesem.) — Izvestja: Društvena poročila. — Po ženskem svetu. — Materinstvo. — Gospodinstvo. — Kuhinja. — Ročno delo. — Književna poročila. — Razgovori. — Priloga te številke je posebno bogata. Prinaša 2 garnituri ženskega perila. Temeljni načrt za možko srajco, dve lični otroški obleki s krojem eno posteljno garnituro z risbami za ročno delo in še več drugega koristnega in ličnega za pridne ženske roke. V marčevi številki izide prva krojna priloga. Uprava opozarja cenjene naročnice, da se one, ki žele imeti krojno prilogo, pravočasno priklase in doplačajo tozadevni znesek. »Zenski Svet« izhaja v Trstu enkrat na mesec in stane letno 48 Din, polletno 24 Din. S krojno prilogo ki bo izhajala na leto štirikrat, letno 60 Din polletno 30 Din. Naroča se pri ge. Milu Prunk, Ljubljana, Karlovska cesta 24.

Sokolstvo.

— **Sokol Vič** priredi v soboto 1. marca v Sokolskem domu na Viču veliko maskarado naslovljeno: Orijentalna noč. Predprijava mask se sprejema od ponedeljka do petka zvečer od 7.—8. v garderobi Sokolskega doma. Vstopnina za maske 10 Din za nemaskirane 12 Din.

— **Lumpacij Vagabund**. Na odru »Sokola Moste« v Mostah pri Ljubljani priredi agilna podružnica ferjalnega saveza »Tehniške sred. šole v Ljubljani«, dne 24. tm., t. i. v nedeljo ob 19. 1/2 (ob pol osmih) šaloigro »Lumpacij Vagabund«, (ki naj se ne zamenja s prireditvijo v »Ljudskemu domu«) Sodeluje salonski orkester, ki bo izvajal več komadov, med drugimi tudi fantazijo iz »Troubadour-Jae«.

— **Za ples Sokola I.** ki se vsi pustno soboto dne 1. marca v Kazini, se je priklasil že lepo število mask. Plesalo se bo vse plesne, da bo posetnikom vsestransko ustreženo. Predprodaja vstopnic v trgovini brata Albin Turka, Prešernova ulica 48, pri Fran Pleterski, Vodnikov trg, in v društveni pisarni Sokola I. na Taboru. Za člane znižana vstopnina samo v predprodaji.

— **Sokolsko društvo v Ljubljani** priredi v telovadnici Narodnega doma dne 22. marca pozdravni večer, spojen s telovadno akademijo s sodelovanjem godbe Dravske divizijske oblasti na čast delegatom glavne skupščine Jugoslov. Sokolskega Saveza.

Glasbeni vestnik.

— **III. sinfonični koncert Muzike dravske divizijske oblasti**, pod vodstvom dr. Josipa Cerina se vrši v ponedeljek, dne 17. marca v Unionski dvorani. Na tem koncertu bomo imeli priliko spoznati skladatelja Milenka Paunoviča in se izvajala na njem njegova jugoslovska sinfonia, katero je posvetil kapelniku dr. Josipu Cerinu ter mu je ob tej priliki z lastnorčno pisano partituro poslal sledeče iskrene vstnice: Gosp. dr. Jos. Cerinu, Stovani gospodine kolega! »Na nestrplnem očekujem dan izvedenja moje »Jugoslovske symphonije« in dozvolite mi, da tu svojo simfonijo posvetim Vam u znak trajnog prijateljstva i poštovanja. Želeo bih, da na programu prilikom izvedenja njenog stoji, da je ova Vam posvečena. Partitura ostaja kod Vas. Mnogo Vas pozdravljam i do skorog vidjenja u Ljubljani. Milenko Paunovič, i. r. muzičar. Beograd 12. II. 1924.

— **Koncert jugoslovske komorne glasbe** in sicer drugi po redu, ki je bil določen za dan 3. marca 1924 je preložen na ponedeljek, dne 10. marca 1924. Na tem koncertu se bosta izvajala dva izvršna jugoslovska kvarteta in sicer Konjevičev ter Stolcarjev. Njima sledi delo svetovne slave dr. Dvořakov kvartet v d-molu. Občinstvo, v prvi vrsti pa abonente teh komornih koncertov, opozarjamo na to spremembo datuma.

— **Pevski zbor Glasbene matice v Ljubljani**. Pričenši s prihodnim tednom se vrše pevske vaje takole: Ob ponedeljkih in četrtkih sopran in alt, ob torkih in petkih tenorji in bas, ob sredah mešani zbor redno ob 18.15. Ker je koncert pred duri, je točno in redno obiskovanje pevskih vaj nujno potrebno!

Turistika in sport.

— **Turistovski klub »Skala«** ima svoj redni občni zbor dne 6. marca ob 20. v prostorih restavracije pri Levu. Dnevni red: Nagovor predsednika poročilo tajnika, blagajnika in posamičnih odsekov. Volitev novega odbora. Slučajnosti. Udeležba rednih članov dolžnost.

— **Slovensko lovsko društvo v Ljubljani** ima svoj XIII. redni občni zbor dne 19. marca 1924. ob pol 10. uri v steklenem salonu restavracije na Južnem kolodvoru v Ljubljani. Dnevni red: 1.) Poročilo o društvenem delovanju; 2.) Poročilo društvenih računskih preglednikov; 3.) Podelitev odrednice odbora; 4.) Volitve (event.) 5.) Določitev pristopnine, članarine in ustanovnine; 6.) Določitev nagrad društvenim funkcionarjem; 7.) Samostojni predlogi, ki jih le pošladi do 11. marca do 18. ure odboru Slov. lov. društva; 8.) Interpelacije; 9.) Slučajnosti. Ako bi ne bil sklicani občni zbor sklepčen, se vrši pol ure pozneje prav tam drugi občni zbor, ki je sklepčen ne glede na število udeležencev. Pooblašila so v smislu § 2. VI. odstavka društ. pravil dopustna, vendar sme zastopati vsak član na občnem zboru samo še 5 drugih članov. — Dr. Ivan Lovrečič, predsednik S.L.D.

— **Društveno glasilo »Lovec«** Letnik 1924 (štev. 1, 2, 3, 4.) je izšel in premejo to številko le oni ki so plačali članarino. Opozarjamo, da smo pustili stavek shraniti, da lahko preskrbimo tudi onim, ki bi se priklasil po tej objavi, dovolimo število novih natiskov. — Slov. lov. društvo v Ljubljani.

— **Nova podružnica SPD**, Slovensko planinsko društvo naznanja, da se vrši 24. tm. v gostini: Arnejc (preje Rozman) na Jesenicah ustanovni občni zbor podružnice SPD. Začetek ob 15. popoldne in sicer ne preklicno!

ZRAKOPLOVSTVO.

AVIJATSKI REKORDI DNE 1. JANUARJA. Kot vsako leto je Mednarodno zrakoplovno združenje (Pédération aéronautique internationale) s 1. januarjem objavilo seznam avijatskih rekordov.

Ta lista ne prinaša ničesar novega, a vključ temu je silno zanimiva, ker kaže velikanski napredek v vojni po zraku.

Vse hitrostne avijatske rekorde imajo v posesti Američani ali bolje rečeno ameriška armada: največjo sploh doseženo hitrost 429 km na uro poročnik Williams, tudi vse ostale hitrosti do dajave 5000 km Američani. Slednjo sta dosegla poročnik Smith in Fichter s 142 km na uro na ta način, da jim je v zraku pripeljal drug aeroplan besedila.

Ta dva oficirja imata tudi rekord trajanja in daljave z vrnitvijo na kraj. odkoder sta odletela: 5300 km v 37 urah 25 minutah. Tudi to pot sta dobila bencin od drugega aeroplana v zraku.

Rekord trajanja s tovorom 1500 kg ima angleški kapetan Hill (1 uro 20 minut), toda s tovorom 2000 in 3000 kg pa Zedinjene države: poročnik Harris (1 ura 19 minut).

Svetovni višinski rekord ima Francoz Sadi Lecomte, ki se je dvignil do 11.145 m. Drugi Francozi imajo več višinskih rekordov s tovorom.

V razredu vodnih aeroplanov (hidroaviljonov) je dosegel Italijan Parsaleva največjo hitrost: 280 km na uro in Italijan Biard najboljšo hitrost na 100 km: 208 km. Ostale rekorde imajo Angleži in Američani. Američan, poročnik Schur ima za hidroavilone rekord trajanja (11 ur 16 minut) in razdalja (1275 km). Toda tudi v tem razredu ima višinski rekord Francoz. namreč Laporte s 5535 metri.

Slednji imajo Francozi vse rekorde: težnja brez motorja: trajanje (8 ur 5 minut) ponesrečeni Maneyrol: višina (545 m) Descamns: razdaljo (8100 m) poročnik Thoret.

Kar se tiče rekordov, so torej prve Zedinjene države, druga je pa Francija.

B.-k.

Aljekszej Rykov.

Novega predsednika sovjetskih ljudskih komisarjev SSSR in Ljeningovega naslednika Rykova opisujejo tako: On ni zmeren komunist, temveč sekretant. To je človek, o katerem smo si lahko takoj na jasnem, kajti ni mu do tega, da skriva svoje lastnosti. Obraz mu je pravo ogledalo duše. Visoko in široko čelo, blede, suha lica, goste obrvi, mračen, često divji pogled. Dolg nos, izrazita brada, ki kaže nenavadno silo volje. Rykov se neprestano prijemlje za lase in zato je njegova frizura vedno v neredu. Surov napram sebi in drugim ne dopušča nobene kritike ali protesta, kadar se je za kaj odločil. Marksove in Ljeningove ideje so ga tako osvojile, da spada med najbolj zagrizene in agilne komuniste. So včasih vse, ki so se prisilili k stranki zavoljo neobhodnosti ali častihleplja. Po njegovem prepričanju je komunist samo teden iskren, če je sin priprostega očeta in če je dokazal marksistično naziranje z večletnim izgnanstvom ali je do Rykov sovrški sovjetske uslužbenice: njihova lakomnost, lenoba in razvrat mu preseda. Zelo sumljiva mu je tudi inteligenca, ki kaj rada protestira proti surovi disciplini v komunistični stranki.

»Kako naj reformiramo maso«, je izjavil nekoč, »če niti kadri naše stranke niso dovolj disciplinirani in vedno pripravljene podpirati stare zablude«. Rykov hoče restavrirati rusko samozavest. On hoče zamenjati staro buržoazno moralo z novo, priprosto in surovo moralo, ki bi se ne opirala na noben element prejšnjega ruskega intelektualnega življenja. Zato tudi daje z ramona, kadar govori Lunačarskij o nacionalni umetnosti in prosi kredita za univerze, knjižnice in muzeje. Cemu vse to, pravi on. Ali nimamo važnejših in nujnejših stvari? Telesne potrebe je treba zadovoljiti prej nego intelektualne. Lačnemu človeku je porcija kašev več, kakor najlepši govor ali knjiga. Rykov ne fantazira o organizaciji Rusije. Sestavil si je že davno načrt in sedaj ga samo realizira. Zato pa ni treba govorov in fantaziranja, temveč dela in faktov. Poleg tega ne more trpeti nepotrebnih manifestacij in narodnih tribunov. Pred njimi beži in boljševiskih praznikov je sit do grla. Ne hrepeni po časti in bogastvu. Realen politik, malone asket v svojem zasebnem življenju se oklepa Rykov samo ene misli: kako bi spravil Rusijo po poti, ki jo je začrtal pokojni Ljening, do splošnega blagostanja. In da doseže ta svoj cilj, je pripravljen hladnokrvno žrtvovati življenje polovice ruskega naroda. On je pristaš nove ekonomske politike, toda samo zato, da nakopiči novega bogastva, ki bi omogočilo sovjetskom zopetni komunistični eksperiment. Ta politika mu je navadno sredstvo za prilagoditev primitivnega sovjetskega režima k potrebam države in prebivalstva. Nova gospodarska politika je v njegovih očeh koncem koncev zelo elastična in vodi Rusijo na videz k vpostavitvi kapitalizma, toda, kadar bo treba, se lahko spremeni v aparat za nove komunistične eksperimente.

Rykov je rojen Slovan in kot tak je že opetovano trdil, da Rusija lahko in celo mora živeti brez ostalih držav. Po njegovem mnenju je človeštvo eno, Rusija pa čisto nekaj drugega. Zapadni narodi se morajo potruditi k nam s predlogi, je izjavil lansko leto. Od njih mi ničesar ne pričakujemo, oni pa stivljajo v Rusijo velike nade. Naj se prepričajo, da z naše strani ne bo niti političnega, niti gospodarskega popuščanja.

Rykov je izboren delavec. Dobro se počuti samo v svojem majhnem kabinetu v Kremliju, kamor vodi ozke umazane stopnice, ki vedno smrdijo po ribah in kislem zelju. Tekom šestih let ga je prenaporno delo zelo izmučilo. Vse čas, odkar je na krmilu sovjetske vlade, je delal izredno vestno in marljivo tako, da je v zadnjem času nje-

gov organizem malone izčrpan. — V Moskvi ni nikakaj tajnost, da je Rykov bolehen in da mu oslabei živci lahko kmalu odpovedo svojo službo.

O. S. Marden:

Kakšnih ljudi potrebujemo?

(Prireditel dr. P. S.)

- 1.) Ljudi, ki jih ni mogoče kupiti.
- 2.) Ljudi, katerih beseda pomeni obveznost.
- 3.) Ljudi, ki cenijo značaj višje kot bogastvo.
- 4.) Ljudi, ki imajo mnenje in voljo.
- 5.) Ljudi, ki vidijo božanstvo v vsakdanjem življenju.
- 6.) Ljudi, ki so večji kot njihovi poklici.
- 7.) Ljudi, ki ne oklevajo poprijeti se priljubljenosti.
- 8.) Ljudi, ki se ne družijo se zlem in nizkim.
- 9.) Ljudi, ki ne izgubljajo svoje samostojnosti med množico.
- 10.) Ljudi, ki niso strahopetni niti v enem delu svojega značaja.
- 11.) Ljudi, ki so v malih stvarih ravno tako pošteni kakor v velikih.
- 12.) Ljudi, ki ne pravijo, da zato tako delajo, ker vsi drugi tako delajo.
- 13.) Ljudi, kojih častihlepljivost ni omejena le na njihove sebične želje.
- 14.) Ljudi, ki so pripravljeni žrtvovati zasebne interese javnemu blagru.
- 15.) Ljudi, ki štejejo 100 cm na meter in 100 l na hektoliter.
- 16.) Človekoljubov, kojih desnica ne ve, kaj dela levica.
- 17.) Ljudi, ki nimajo enega merila poštenosti za trgovino, drugo pa za zasebno življenje.
- 18.) Ljudi, ki ne gledajo na vsak predlog s stališča: »Koliko mi to prinese dobička?«
- 19.) Ljudi plemenitih, ki ne iščejo v vsakem človeku, ki ga srečajo, eventualnega dobička.
- 20.) Duhovnikov, ki slišijo močnejši glas kakor hvalo ljudstva, večje dohodke in lepo cerkev.
- 21.) Ljudi, ki so zvesti svojim prijateljem v veseljih in žalostnih dneh, v sreči in nesreči.
- 22.) Mladih mož in žen, ki lahko stoje ravno in neodvisno, medtem ko se drugi priklanjajo, priljujejo, in se trudijo, da bi se priljubili do službe in moči.
- 23.) Ljudi, ki ne verujejo, da so navihano, prekanjeno, lažljivo, in prebrisano najboljše lastnosti za vsestranski uspeh.
- 24.) Državnikov, ki jih ni mogoče zastrašiti ali kupiti, ki ne zvaljajo ljudi na volilnih shodih, ki ne igrajo z marionetami in ki v svoji politiki niso podvrženi osebnim motivom.
- 25.) Ljudi, ki imajo program, da opravljajo svoje dolžnosti tiho in neopaženo, medtem ko si drugi okrog njih pridobivajo bogastvo in ime, pri tem pa zanemarijo svete obveznosti.
- 26.) Pravnikov, ki ne prigovarjajo svojim klientom, da bi jim prinašali pravne spore le zato, da bi lahko iz njih iziskali honorarje, dasi vedó prav dobro, da ni nobene upanja da bi pravdo dobili.
- 27.) Zdravnikov, ki se ne delajo, kakor da bi poznali bistvo bolezni, ki pa je v resnici ne poznajo, in tudi ne takih, ki preizkušajo na bolnikih zdravila, katerih učinki jim niso znani.
- 28.) Novinarjev, ki se ne okoriščajo s tujo nesrečo, ne jemljejo dobrega imena iz razloga, da bi zvišali krog svojih odjemalcev niti takih, ki pišejo brezmišelnice in sramotilne članke le zato, ker si to želi njihov šefredaktor.
- 29.) Ljudi, ki se ne ustrašijo, kadar je treba zavzemati se za neljubno resnico, ki lahko s povdankom reko »ne«, dasi ves svet pravi »da«.
- 30.) Ljudi, ki imajo pogum, da nosijo obnošene obleke in živé priprosto in skromno, ako je treba dočim njihovi tekmeči zapravljajo denar za dragoceni nakupi na nezdružljivih temeljih.
- 31.) Ljudi, ki so dosegli tako oblast sami nad seboj, da lahko prežive najobupnejše trenotke, ne da bi storili ali rekli kaj neprijetnega, izžubili razpoloženje ali pa zašli iz ravnotežja.

Še o rastlini soj.

Poročali smo že, kako važno vlogo igra v prehrani takozvana rastlina soj, ki je pri nas še malo znana, pač pa jo poznajo dobro v Ameriki in nekaterih drugih državah, kjer si je že priborila splošno priljubljenost Sojeva zrna lahko služijo kot tečna in doba jed, obenem pa je mogoče izdelovati iz njih olje, mlo in dr. Pročez noč v slano vodo, ki se potem odlije, čez noč v slano vodo, ki se potem odlije, napeta zrna pa se v nekoliko manj slani vodi kuhajo. V vodo se navadno položijo malo solne ali pa pepela. Zrna se kmalu skuhamo in potem lahko spretna kuharica pripravi iz njih različna jedla. Kitajci pravijo o soji, da je »meso brez kosti« in to je tudi res: soj vsebuje dvakrat toliko beljakovin kakor meso, maslo pa več, kakor vsako. Še tako mastno meso. Med orijentskimi narodi je soj zelo priljubljen. Uživajo ga kot vsakdanjo hrano, pri tem so zdravi in krepki, dasi je v Evropi razširjeno mnenje, da je soj strupen. To je seveda gola izmišlina, slučna onim govornikom, ki so sprejemale krompir na poti iz prvotne domovine k nam. Na Kitajskem, Japonskem in v Indiji izdelujejo iz sojevih zrn mleko, s katerim hranijo doječe, bolnike in starce. Niti na misel ne pride tem narodom, da bi se izognili sojevega mleka, češ da je škodljivo. Nasprotno, predpostavljajo ga celo živalskemu, ker so se iz prakse prepričali, da je bolj redilno. Seveda je treba za vsak pridelek poznati način, kako se pripravi, sicer kot hrana ne bo uporabljiva. Tako je tudi s sojem, ki ga kuhajo in pripravljajo na sličan način kakor riž, hloh ali lečo.

Soj je poleg tega tudi važen industrijski predmet, ker daje, kot rečeno, mno-

go olja. Izdelovanje olja iz sojevih zrn pa je dokaj komplicirano. Potrebne so močne stiskalnice, če mogoče hidravlične. Olajšan pa je ta proces, če predhodno namočimo zrna v slani vodi. Sojevo olje je po kakovosti prvovrstno. Že iztisnena zrna predstavljajo izborno sredstvo za prehrano domačih živali, kaiti v 1 kg suhega soja je približno toliko redilnih snovi kakor v 15—16 kg ovsa. Tudi sojeva slama je dobra in kot krma nadkričuje pšenico. Na Angleškem je zelo razširjena posebna omaka, ki se tudi izdeluje iz soja. Ta omaka velja za delikateso in se servira v vseh restavracijah. Na Kitajskem jo izdelujejo v ogromni količini.

Iz navedenega sledi, da bi tudi pri nas soj ne smel biti tako malo znan, kakor je bil doslej. Ko smo zadnjič priobčili nekaj podatkov o tej koristni stročnici, se je oglašil ravnatelj meščanske šole v Ormožu g. J. Prijetelj, ki tudi navaja iz lastne prakse mnoge vrline soja. On pravi, da je mogoče iz teh zrn pridobivati celo kavo in je mnenja, da bi soj pri nas dobro uspeval. Morda je še kdo, ki se zanima za to vprašanje. Dobro bi bilo, če bi poljedelsko ministrstvo poskrbelo za potrebne informacije in propagando v javnosti, kakor tudi za eventualna navodila, kje in kako imamo dobiti sojevega semena. Ker pa se to brzčas sploh ali pa vsaj v dolgem času ne bo zgodilo, bi lahko prevzeli inicijativo drugi faktorji na pr. naša Kmetijska družba. Časi so težki in če bi se soj obnesel kot dobra hrana, bi bilo to v splošno korist. V sosednji Bolgariji se zanimajo zanj ter razpolagajo z zadostno količino semen, da bi ga lahko poslali tudi nam. Zadnji dve leti so Bolgariji pridelali toliko soja, da je zavzel važno mesto v industriji, ki prav pridno izdeluje olje. Torej več živahnosti in gibčnosti, več zanimanja za stvari, ki drugim narodom že davno prinašajo lep zaslužek.

Izjava.

G. dr. Albert Kramer, minister n. r., nas je naprosil, da priobčimo tole njegovo izjavo:

»Da bi omilil porazni vtis iznešenih obtožb proti svojemu somišljeniku, je narodni poslanec g. Mihajlo Ranković oklevetal nekatere bivše demokratske ministre, med njimi tudi dr. Zerjav in mene. Izjavljam v svojem in v imenu odsotnega dr. Zerjava, da se v polnem obsegu pridružujem izjavi prijatelja Riste Jojića in se glede korektnosti svojega poslovanja kot ministra podvrževa vsakemu sodišču in vsaki anketi.

Proti meni je bil očitek g. Rankovića že enkrat, in sicer ob nastopu Protič-Korošičeve vlade iznešen v parlamentu od strani g. Stojana Ribarca. Jaz sem takrat pisмено pod pričami pozval g. Ribarca, da pristane na anketo o mojem poslovanju, kar je mogel tem lažje storiti, ker je bil v resortu trgovine in industrije moj naslednik. Gosp. Ribarac na moj poziv ni ukrenil ničesar. Privatnim obrekovalcem pa sem dal že opetovano priliko, da nastopijo pred sodiščem dokaz resnice. Na meni ni ostala senca krivde.

Svoj in dr. Zerjavov pristanek na Jojićev izjavo sem telegrafično sporočil predsedniku demokratskega kluba g. Davidoviću.

Dr. Albert Kramer.

Društvene vesti.

— Zelo interesantno predavanje v društvu »Sreča« v Ljubljani se vrši danes v soboto 23. t. m. v salonu pri »Levu«. Na tem večeru predava namreč prvič v društvu »Sreča« ravnatelj trgovske akademije g. dr. L. Böhm o zelo važni temi in sicer: »Pomen morja«. K veleznanimivemu predavanju vabimo člane, prijatelje in znance, posebno iz trgovskih krogov. Pričetek točno ob pol 9. zvečer. Vstop prost.

— **Veliki pustni korzo**, Slavčeva maskarada, pustna nedelja dne 2. marca, v veliki dvorani hotela Union. Posreba, kakor tudi osebna odprava. Priprave za okusno dekoracijo, osi bito slikarska dela so v polnem teku. Sodeluje godba drav. div. oblasti. Predprodaja vstopnic v trgovini g. L. Černe v Wolfovi ulici. Cenj. posetnikom priporočamo, da se prepričajo na val pri blagajni, naj si nabavijo vstopnice kolikor mogoče že v predprodaji.

— **II. primorski ples**, Primorski akademiki prirede s sodelovanjem častnega komiteja primorskih gospa na pustno soboto, dne 1. marca II. primorski ples. Odbor.

— **Orjuna Vič** priredi v nedeljo dne 24. sebr. v Sok. domu predpustno veselico s plesom. Začetek ob 20. zvečer. Dostojne maske dobrodošle. Zdravo!

»Boris Godunov«

Je klasično delo filmske umetnosti. Dejanje, vršče se v Moskvi in deloma na Poljskem, nam prikazuje zgodovinsko borbo za carsko krono med nasilnežem Borisom Godunovom in lažničarjem Dimitrijem, ki je bil proti svoji volji postavljen na ruski prestol. — Vsečina filma je pretresljivo ganljiva, dejanje sila interesantno in napeto, režija pompozna in kolosalna, kakor se morda še ni videla pri enemu ruskih filmov, predvajajočih se v Ljubljani. Igralci reprezentirajo originalne ruske tipe in ves dogodek se vrši v pravem ruskem miljeju in je to sploh film posebne vrste. Predvaja se še danes in jutri v kinu »Matica«. — Največji atrakcijski film, film fenomenalnih, riskantnih avantur pa bo prihodnji film »Senzacija dnevnika »Harbor City Gazette« ali »Doživljaji ameriškega reporterja«. Atraksije v zraku, kot jih še ni videla Ljubljana. — Od ponedeljka dalje.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. februarja 1924.

Redukcija in nadprodukcija.

Iz krogov našega duševnega proletarijata nam pišejo:

»Zgornji naslov se marsikomu ne bo zdel v pravem skladu, vendar pa je med nadprodukcijo duševnega proletarijata in med ravnanjem vrščice se redukcijo državnih in javnih nameščenec nekaka reciprociteta. Ako bi se pri vseh javnih nameščenih zahtevala popolna strokovna in — moralna kvalifikacija, bi bila redukcija vsaj pri nas v Sloveniji popolnoma odveč. V naše javne urade tudi povojne homotije niso napele nekvalificiranega uradništva. Ako se je pa to dogajalo nižje na jugu, naj se reducira tam, a ne pri nas. Na ta način bi vsaj dosedaj producirani naš duševni material ne ostal na cesti. Za hodoče pa je treba vse pravočasno ukreniti, da se izšola v državi le toliko naraščaja za vsak posamni poklic, koikor se ga res potrebuje. V ta namen bi se naj za vse srednje šole dolžil numerus clausus, kakor ga že imajo naša državna učiteljska. Sprejemali naj bi se le učenci in učenke s najboljšimi obožnimi spričevali, oziroma le tisti, ki najbolje prestanejo sprejemni izpit. Potem bi se ne dogajale sedanje kurioznosti, da število dijakov na naših srednjih šolah od prvega do zadnjega razreda večkrat za polovico pade, dočim na učiteljskih šestokrat skupno maturirajo vsi, kakor so bili sprejeti v 1. letnik.

Z reduciranjem srednjih šol, posebnih gimnazij, s čimer ravno zadnje čase ponovno groze iz Beograda, pa se namen ne bo dosegel. Prijavilo se ho pač za toliko večje število učencev in učenek na preostale zavode, ki bi morali dobiti paralele, torej bi se ne prirahnilo ne na učnih močeh, ne na prostorih. Ako se pri ministrstvih sploh vodi statistika o nameščenih, potem ne ho težko izračunati, v katerih poklicih se odpira hodočnost, v katerih kategorijah na je že danes zaharikirano. Dolžnost učne uprave bi torej bila, da pred koncem šolskega leta obvesti vsa ravnateljstva srednjih šol v državi o tem, v katerih uradniških poklicih je več nade, da potem ravnateljstva svojim abiturientom znajo svetovati študij na visokih šolah. Kdor se vključi temu posveti študiju, pri katerem ni izgleda za namestitvev in napredovanje, moral si bo po posledice sam pripisati.

Torej ne reducirati srednjih šol, temveč po resnični potrebi omejiti snrejem v prvi razred na dooločeno število. Edino domiselnost bi bila redukcija ženskih učiteljskih posamostanov. Glede ženskih učiteljskih moči se kaže že danes nadprodukcija, za tak naraščaj popolnoma zadostuje državni ženski učiteljski v Ljubljani in Mariboru. Razum teh pa vzgajajo učiteljice že ženski samostani v Ljubljani, Škofji Loki in Mariboru. Ne bilo bi liberalno, ako bi hoteli samostanov kratiti ta njihov privilegij, toda vzgajajo naj si le naraščaj za lastno, to je samostansko šolstvo. Isto naj bi veljalo tudi za gimnazijo v škofovih zavodih. Abiturientom te gimnazije naj bi bila odneta edina pot v hogošlovje ali v privatne poklice. Ako bi se sprejel tak pogoj, se sporočil pri vstopu roditeljem in učencem, bi pritisk v samostanske zavode močno pounstl.

★ ★ ★

— O slovenski vzajemnosti. Naš članek o slovenski vzajemnosti reproducirala praška »Narodni Politika« in pripominja: Misel, sprožena v Ljubljani, je res krasna. Bilo bi umestno, da bi poklicani krogi o tej ideji razpravljali in po zrelem predurku pričeli znova delovati. Nekdani češki delavci na kongresih slovenskih novinarjev se tudi znova lotijo dela.

— Brez kraljeve slike! Poročajo nam: Po prevratu je viša šolska oblast naročila okrajnim šolskim svetom, naj poskrbe, da si šole naročijo za šolske sobe kraljevo sliko. To je bilo pred petimi leti. Danes pišemo 1. 1924, ali na dežlo so šole, kjer ne dobiš v nobeni šolski sobi kraljeve slike, marveč samo križ in sliko sv. Alojzija. To so tiste zagrzene klerikalne šolske občine in njih krajini šolski sveti, ki plešejo, kakor jim »Slovenec« in »Domoljub« živjgata, proti oblastem pa nastopajo naravnost renitentno. Ali bo treba proti takim upornim ljudem vzeti res korake v roke?!

— Davčne kontne knjige. Pod tem naslovom smo včeraj v svojem listu v gospodarstvu objavili članek. Včerašnjij »Trgovski list« pa objavila pod tem naslovom še sledeče priobčilo finančnega delegata gospoda dra Karla Šavnička: »V poslovanju z davčnimi kontnimi knjigami so se pokazali pri davčnem uradu za mesto Ljubljana obžalovanja vredni nedostatki, ki jih bo mogoče radikalno sanirati pač šele, čim se knjige vnovič nalože t. j. z letom 1925; ob tej priliki ho tudi prevdariti, koliko sta sistem in tehnika kontnih knjig vobče priporočljiva. Naročil sem, da se to vprašanje že sedaj resno vzame v pretres.

Da se pa odpravijo največje inkonvience, sem danes omenjenemu davčnemu uradu zaukazal, da denarne zavode, delniške družbe in druge večje davkoplačevalce v Ljubljani vnese že za leto 1924 v posebno knjigo, za katero naj se sicer porabijo sedanje tiskovine, ki naj se pa datirajo tako, da se po možnosti doseže preglednost spisov.

— Uspehi pri pravnozgodovinskih izpitih na juridčni fakulteti. Za februar-ski termin od 11. do 21. t. m. se je oglašilo k pravnozgodovinskemu izpitu, ki naj se na naši univerzi redovito opravi po prvih treh semestrih juridčnih študij. 60 kandidatov, od katerih pa je v resnici pristopilo k izpitu samo 52 (lani 46, predlanskem 41). Napravilo je ta izpit z odličnim uspehom 8 (lani 10, predl. 12), z dobrim 16 (lani 12, predl. 6), z zadostnim 17 (lani 18, predl. 14); reprobiranih je bilo leto 11 (lani 6, predl. 9). Če se primerja za vsa tri leta percentualno število kandidatov, ki so padli, se po kaže za letošnje razmerje 79 proti 21, za lani 87 proti 13, za predlansko leto 78 proti 22 odstotkov. Porast števila mladih pravnikov-kandidatov torej ni podal razmerne porasta v napredku pri študiju, kar se vidi očitno tudi iz znatnega in doslednega padanja števila odličnjakov.

— Vlada podpora brezposelnim. Po poročilu iz Beograda je ministrstvo za socialno politiko nakazalo Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu znesek 50.000 Din kot podporo brezposelnim.

— Konferenca o železniškem prometu z Italijo. V železniškem ministrstvu se je vršila 2. t. m. konferenca o železniškem prometu med našo kraljevino in Italijo. Konference so se udeležili naši in italijanski delegati. Na konferenci so obširno razpravljali o obsejnem železniškem prometu na Sušaku, Rakeku, pri Bohinjski Bistrici in v Planici.

— Plemeniti rojaki. V svrhu pobiranja nepismenosti sta se zavezala Dubrovčana Miho Mihonovič in Paško Baburina, ki živita v Južni Ameriki, da bosta s podporo države na svoje stroške zgradila potrebna šolska poslopja za osnovne šole v vseh vaseh, kjer do danes nimajo šolskih zgradb.

— Ljubljanski volilni imeniki. Ker se je pokazala potreba vspršico naraščajočega števila volilnih upravičencev, se je Ljubljana razdelila na 18 volišč. Z ozirom na mnogostevilne nove označbe in prekrstitve uličnih imen so se volilni imeniki na novo prepisali in predložili višji inštanci v potrditve. Volilni imeniki za volitve v občinski odbor štejejo 12.621 volilnih upravičencev, oni za volitve v narodno, oblastno in sresko skupščino pa 13.132 volilcev. Potrjeni volilni imeniki bodo v kratkem javno razgrnjeni vsakomur na vpogled, kar sebo pravočasno obavilo.

— Letošnji nabori. Po razglasu mestnega magistrata pridejo k letošnjemu naboru rojstni letniki 1900, 1901, 1902, 1903 in 1904. Mladenci, ki so v nabornih letih, se je do konca februarja zgledati v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu. Več je razvidno iz razglasa.

— Seja občinskega sveta ljubljanskega. Občinskega sveta redna javna seja (nadaljevanje seje z dne 24. odnosa 31. januarja 1924) bo v torek, dne 26. t. m. ob 18. zvečer v mestni dvorani.

— Rojstni letnik 1906. Je stopil s 1. januarjem t. l. v vojaško dolžnost. Vsem tega leta v Ljubljani rojenim mladencem brez izjeme in pa izven Ljubljane rojenim, v Ljubljano pristojnim mladencem se je do konca februarja zglasiti v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu.

— O kulturni se te dni dosti govori po Sloveniji. Tudi v Ljubljani si hodijo kulturni pridno ogledovati svoje — alternativne. Pa računajo in računajo svoj doput po dnevnih urah in glavah. Ker se po navadi prikaže na koncu računa velika svota in ker je zlasti v Ljubljani, pri pretežni večini prebivalstva, ki pač še ne pleše »foksel-trote« in drugih novodobnih bar-plesov, kaj malo denarja in drohiza, se misli velik del kulturnih ogledov na efektivno delo. S to namero je treba računati, da ne bo pozneje kakih zadržev radi — lopat, krampon in drugih takih potrebščin.

Posl. Dragutin Pešič (dem.) je kot prvi govornik v obširno zasnovanem govoru razmotril pravno podlago za ohtozbo proti blivšemu pravosodnemu ministru v smislu zakona o ministrski odgovornosti. Govornik je v šestih slučajih na podlagi spisov in dokumentov ugotovil dr. Markovičev odgovor pred sodiščem. In to: 1.) način podelitve koncesije židovski tovarni spirita v Subotici, 2.) zveza budimpeštanske Altruistične banke, 3.) prodaja sladkorne in sladkorne tovarne, 4.) tiskanje obveznic za vono odškodnino, 5.) slučaj Tenkarovič v Komo, in 6.) razdelitev zemlje med dobrovoljce. Razmotriva-joč podrobnosti ohtozbe je govornik med drugim omenil, da je bila država pri prodaji sladkorne in sladkorne tovarne na Čukarici odškodnovana za 150 milijonov dinarjev. Posl. dr. Markovič je postal silen hogaš, a izvora bogastvu ne more dokazati. Kakor je bil v Parizu obsojen Bolo-paši, ker ni mogel dokazati, odkod ima denar, tako bi moral biti pozvan pred sodišče tudi blivši pravosodni minister.

— Stara trgovina. V Koprivni ulici je stara trgovina s klobasami. Branjevske posle opravlja sosed »Slovenec«, ki nam obeta izposlovati v ljubljanskem občinskem svetu koncesijo za izdelavo in prodajo klobas. Zejo smo mu hvaležni za uslugo. Radevolje sprejemmo koncesijo za izdelavo, glede prodaje pa se bomo tudi v bodoče obračali na staro, dobro vpeljano trgovino. Za dobro kvaliteto jamčimo.

— Slovenec, docent na beograjski univerzi. Fakultetski svet beograjske univerze je pozval našega rojaka g. Voika Koprivnika, sum. inženirja in absolviranega pravnika, sina prof. Janeza Koprivnika v Mariboru, sedaj inspektorja v ministrstvu za šume in rude da prevzame honorarno docenturo na kospodarski fakulteti v predmetih šumarskega prava in šumarske politike. Njegov brat g. Ivan Koprivnik pa je 6. februarja promoviral za doktorja vsega zadrževstva na univerzi v Gradcu.

— Radi elineza plesa v Unioni, ki ga prireda klerikalna a'adomska družba »Danica«, »Zarja« in »Borba«. Je nastal v klerikalni stranki hud vihar. Ortodoksniki klerikalci, na čelu jim sam škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, so bili silno ogorčeni, ko so izvedeli da so njihovi zaslužniki iz »Danice«, »Zarje« in »Borbe« ves advent skrivaj plesali v Kazini prepovedane ples. Hoteli so elitno prireditve na vsak način preprečiti. Končno je škof baie prireditve vendarle dovolil, toda samo pod pogojem, da se plesajo samo Kolo. Četvorka in Beseda. A tudi teh plesov se smejo udeležiti člani Marijanske kongregacije samo kot gledalci. V Marijanski kongregaciji pa se uvede stroga preiskava proti vsem onim, ki so se udeleževali plesnih veselje, o katerih so bile v »Slovencu« v adventu vsak eden novice tele vsebine: »Člane katehiških akademskih društev obveščamo da se v tej sistenec danes ob določeni uri in na določenem mestu. Ti sestanki na določenem mestu so bile — plesne prireditve v Kazini, kjer so »Danica«, »Zarja« in »Borba« uživali pre-povedanih sad modernih od cerkve prepovedanih plesov kakor tango, java blues, fox-trott in kakor se že imenujejo ti cerkveno prokleti plesi.

— Smrtina kosa. V Renčah na Goriškem je umrl v cvetu mladosti g. Alojzij Žigon, absolvent državne srednje tehnične šole v Ljubljani, iz znane renške narodne obitelji. Pokopnik je bil izredno nadarjen mladček, poln narodnih idealov. Pokopali so ga v sredo 20. t. m. Blag mu spomin!

— Stroške za prevoz trupla pesnika Stritarja je komitet za prevzemanje južne železnice v Beogradu na prošnjo ljubljanske občine črtal, za kar mu gre javna zahvala.

— Osebnosti s pošte. Reduirani s pravico do odpravnine so: postarja J. Pinter v Prubi in Fr. Rifeli v Ljubljani; postarice oziroma postarji Miroslava Šubica, Ana Kratochwill, Josip Eisenroff, Elda Piščanec v Ljubljani, Vilma Kovčič in Olga Moser v Novem mestu, Marija Perčič na Jesenicah (Gor.), Mira Glinašek in St. Dergenc v Mariboru, Karla Kuralt in Marija Fagnonelli v Celju, Jožica Zahrič na Vrhniki, Hermina Leitgeb v Črnomlju in Marija Turk v Kamniku; začasni postarji oziroma postarice Vlasta Trstenjak in Slov. Blatnik, Josip Pilipič v Ljubljani in Anica Vrečko v Celju.

— Celjske vesti. Umrla je v Celju gospa Terezija Božič, mati odvetnika g. dr. Božiča v Celju v starosti 75 let. Pokopnica je slavila leta 1921. s svojim, pred dvema mesecema umrliim možem, v Celju zlato poroko. Od enajstoro otrok jih živi deset, vsi napredni in odlično narodni, kakor je tudi ona bila od svoje mladosti vedno narodna in napredna žena. Naj ji bo lahka zemlja. — V mestnem gledališču se je v petek zvečer igrala v tekoči sezoni petdeseta predstava. Uporizorila se je kot prva slovenska opereta »Mamzelle Nitouche«. Orkester je dirigiral ravnatelj Glasbene matice violinski virtuos g. Karel Sancin. Na odru pa so nastopili razni stari znanci ter svoje vloge pod spretno režijo g. Janka dovršeno igrali in peli. Gledališče je bilo napolnjeno do zadnjega kotička. V nedeljo ob 15. pop. se uprizori »Reveček Andreček« kot ljudska predstava pri znanih cenah, v torek pa se ponovlja »Mamzelle Nitouche« za B-shonement. — Od borova seja Ljudskega vseučilišča se vrši v ponedeljek ob 20. v meščanski šoli.

— Mariborske vesti. Predavanje o Češkoslovaški. V četrtek večer je v Narodnem domu Jugoslav. o češkoslovaška Liga priredila prvo javno predavanje. Zdrženo s skopičnimi slikami o Češkoslovaški. Na to predavanje je bil povabljen gosp. prof. dr. Lah iz Ljubljane, ki je našel obilo poslušalcev. Predavanje je bilo tembolj zanimivo, ker je g. predavatelj v slikah razkazal vse važne kraje Češkoslovaške. Govor predavatelj se je deli časa pomudil pri Zlati Pragi ter pokazal mnogim zanimivih stvari ter zgodovinskih znamenj cerkva, raznih knjižic itd. Najbli pa je udeležence zanimal praški Sokolski zlet. Gospod predavatelj je za svoje predavanje žel navdušeno občutje. — Čl. t. m. se je vršilo nadaljevanje carinskih konferenc. Razprava je bila to pot zelo zanimiva. Glavni material za konferenco je tudi to pot prinesel cariniki posrednik g. Marčič, ki je znan kot eden najboljših strokovnikov na tem polju. Žal pa, da je bila naša trgovina in industrija tudi to pot zelo skromno zastopana, čeprav bi lu morala zanimati vsaka razprava, oziroma vsako vprašanje ki se ob tej priliki temilitno razrešuje. Trgovski gremil je zastopal g. predsednik Weigl. Rešili sta se tudi dve vprašanji iz obsejne občine St. Mi. Prvo vprašanje se tiče izvza kmetijskih izdelkov. Izvoz kmetijskih izdelkov je urejen le v vel'kem obsegu. Za izvoznice v celih važnih itd. Za poljedelce v ožjem obsejnim pasu pa bi lo koristno, da bi smeli tudi v manjši količini prodajati svoje izdelke čez mejo ali jih uporabiti za zamenjavo drugih potrebščin. S tem bi se kmetovalcem v tem pasu prihranili veliki stroški, ker morajo sedaj na

trg v Maribor, kjer so cene vsled velike ponudbe včasih tako nizke, da jih morajo prodajati v izgubo. To vprašanje se je rešilo tako: Carinska uprava ne more nuditi več ugodnosti kot so predvidene v čl. II. naknadnega sporazuma SHS in Avstrijo. Za predmete v tem členu nepredvidene pa velja člen 95. car. zak. in zak. o izvozu. More se pa prosilcem pomagati na ta način, da se sorazmerno zviša vrednost blaga, za katerega je v svrhu izvoza predvidena samo ustmena prijava in katera (vrednost) je bila dosedaj odrejena na 100 Din. — Rešilo se je tudi še drugo vprašanje iz obsejne kraja St. Mi. Rokodelci iz tega okraja namreč žele da če so primorani hoditi po zaslužek preko meje in ni potreba tam prodajati zaslužek, ki ga drbe v naturi, ali pa če prineso domov avstrijski denar, za ne morejo v St. Mi. izmenjati. Zato žele, da smejo tak zaslužek v naturi vzeti s seboj. Sklajujejo se pri tem, da je bilo tako dovoljenje iz naše strani že izdano in da tudi Avstrija isto dovoljenje prakticira za svoje ljudi, ki prihajajo k nam. To vprašanje se je rešilo z opozoritvijo, da velja dovoljenje v smislu sporazuma dodatek člen točka II. samo za poljeprivedne in šumarske delavce in sicer za kratko dobo enega tedna, nikakor pa ne velja to dovoljenje tudi za rokodelce.

— Poročil se je Dunaj 18. t. m. gospod Avgust Janša, bančni uradnik, sin našega rojaka g. A. Janša, kontrolorja drž. tiskarne, z gđ. Joszj Sturm hčerjo vladnega svetnika in profesorja Josipa Sturma. Mladi par se je podal v Italijo. Blo srečno!

— Prevodha poštnega urada Ljubljana 2. Na predlog poštnega in brzojavnega sveta je bila z ministrskim odlokom z dne 18. jan. 1924 pošta na glavnem kolodvoru v Ljubljani prevedena iz II. v I. red.

— Iz drž. službe. Za namestnega učitelja za realistično skupino je nastavljen na drž. realni gimnaziji abs. phil. g. Stante.

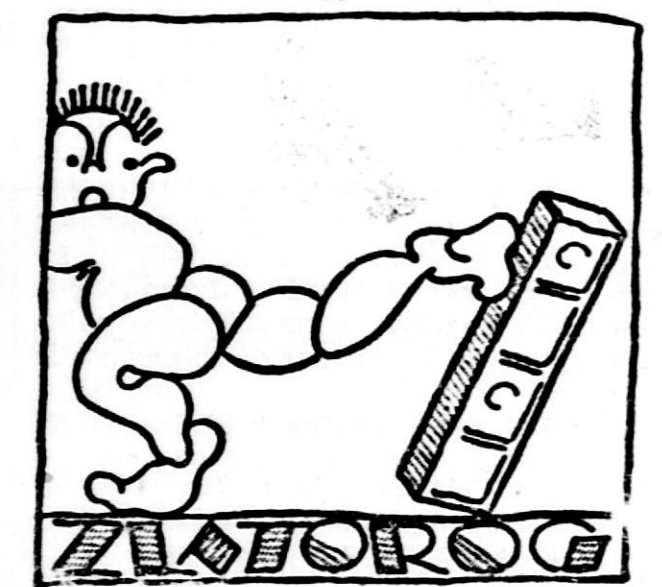
— Davčna policija. V Rimu se je otvorila posebna šola za davčno policijo. V tej šoli ho izvezbanih okoli 600 tujih policistov, ki bodo imeli nalogo, da preprečijo vsako izkrmjanje pred plačhom davščin. Gorje kmetom!

— Najemalno za elektroštevce je mestna občina radi visokih stroškov nekoliko povzela.

— Senjčakovski gledališki oder. V nedeljo 24. febr. »Vražji Rudla«.

— Češka mladež na Jadranskem bregu. Čehi so si ustanovili svojo »Jadransko družbo morskoga kopalskega v Crkvenici za češkoslovaško mladež«. Društvo deluje pridno in pošlje vsako leto znatno število mladež v starosti 8 do 18 let v morskoga kopalske v Crkvenici. Kakor čitamo v čeških listih, pride tudi letos precejšnje število češke mladež v Crkvenico.

7.

Prestrašen jo zamorč popihal, Misleč, da vrag ga je »nastrihale«. Zdal bil je bel od nog do glave, Za milo »Zlatoroga« je vse polno slavel

— Natečaj. Uprava ljubljanskega velešecima razpisuje dve nagradi za najboljša plakata osnutka in sicer prvo v znesku Din 1500 in drugo Din 1000. Osutek za plakati format 65x95 cm, pripravljen za tri-ali trihbarven tisk. Osutek je vpisati do dne 1. marca tek. leta na velešecimski urad zapечатeno in opremljeno z šifro. Vse podrobnosti informacije da e ravnateljstvo velešecimskega urada. (telefon 140).

— Olepševalno društvo v Rožni dolini pri Ljubljani, ki je slavilo lantsko poetie na impozanten način svojo 25 letnico, si je osnovala svoj pevski zbor in dramatični odsek. Največje socialne važnosti je sklep zadnjega občnega zbora, da se je uvedla posmrtna podpora za člane društva na ta način, da plača član za vsak smrtni slučaj prispevka 5 Din. Ker je pričakovati, da bo število plačujočih članov naraslo na 400, dobili bi sorodniki za slučaj smrti 2000 Din posmrtnine. Slično institucijo ima društvo v pokolenih učiteljev in učiteljic. — Zadnje nedeljo je društvo na slovesen način izročilo častno diplomu, ozir. darilo nizazložnežima članoma gg. Petrovičju (predsednik) in Iv. Miheličju.

— Počr v Wolfovi ulici. Snoči okoli 18. in en četrt so pasanti, ki so šli mimo trgovine Klein v Wolfovi ulci, opazili, da se vali iz nje gost dim. Opozorjen je bil tak i v bližini stoječi stražnik, ki je alarmiral požarno stražo. Med tem je trgovec Klein odprl trgovino. Na lice mesta prispeli gasilci so očenj takoj pogasili. Ogenj je nastal, ker so se vnele v bližnji peči se nahajale police. Škoda znaša okoli 15000 Din. Gospod Klein ni zavarovan. Požar bi lah o imel katastrofalne posledice, kar so k sreči preprečili takoj prihiti gasilci.

— Streljanje v tivoliskem gozdu. Najemnik lova v tivoliskem gozdu to moral odslej vsak nameravan lov javno razglasiti, da se ne pripeti kakš nesreča.

— Iz raznih krajev države. V noči od 18 na 19 je zgorela orožniška postaja v selu Počvornia, v okraju stipskem. — V Skopju se je vršil 20. tm. ponovni proces proti bolgarskemu komiti Angelku Nikolčju ki je bil pred istim sodiščem že enkrat obsojen na smrt, vendar le kasnejše sodišče obsojdo razveljavilo. Angelko je bil

zopet obsojen na smrt. V Zemunu je nastal 20. tm. v galanterijski delavnici Svetislava Petroviča požar. Blago je zgorelo popolnoma. Škoda znaša 400.000 Din. — V Beogradu je bil aretiran neki človek, za katerega se ne ve od kje je in kako se piše. Pri prvi aretaciji je trdil, da se piše Ljubislav Srečković. Po pokliku je čevljar. Za tem je pobegnil iz zapora. Ko je bil zopet aretiran, je izjavil, da se piše Dušan Lukič. Medtem je eden naših orožnikov v njem spoznal bolgarskega orožnika Dušana Jovića. Ta Jovičić je bil po prevratu radi nekega zločina, ki ga je izvršil med vojno, aretiran, vendar je pobegnil. Medtem je policija našla njegovo ženo, ki je izpovedala, da se piše njen mož Ljubomir Puničević in da ga že ni videla tri leta. Policija sedaj ni na jasnem, koga ima pravzaprav pred seboj.

— Poljska kronka. Na polkilo so prispelo tekom včerajšnjega dne sledeče ovadbe: 2 radi tatvine, 4 radi kalenja nočnega mira, 5 radi prestopka cestno-policijskega reda, 1 radi prestopka zrašev. predpisov, 1 radi nezgode in radi umobolnosti. — Tatvina. V gostilni »Zabljak« na Poljanski cesti je bil Martinu Toplaku iz zelene jame ukraden kovček, v katerem so se nahajali različni predmeti v vrednosti 738 Din. Toplak je moral baš v vojnke. — Nezgoda. V klavnici je udaril koni s koptom po glavi mesarja Antona Hauptmana. Slednji je dobil težke poškodbe — Lovru Pičmanu je bila ukradena listnica s 1000 Din in raznimi listinami na gl. kolodvoru. — V noči od 8—9. tm. je bilo na drž. kolodvoru vložljeno v železniški voz štev. 60.079. Ukradena je bila iz njega bela ženska manufakturna blaga v vrednosti 3225 Din.

MARŠAL ANGLEŠKEGA POSLANISTVA.

Večkrat, kadar so člani kakakega poslanistva v Beogradu telefonično zahtevali angleškega poslanika so dobili po telefonu odgovor: »Tu maršal poslanistva! Ali ta maršal je bil čuden človek. Nikdar ni zahajal v družbo in nikdo ga ni poznal. Ni ga bilo niti na intimnih čašankah angleškega poslanistva videti. Morda bi ta »maršal poslanistva« ostal za vedno zagonezna osebnost, da ni te dni prispela na oddelek javne varnosti uprave mesta prijava kavararnja Marka Hirscha iz Slavovskega Broda, s katere javlja, da se v Beogradu nahaja opasen pustolovec Leonida Maršal, ki e njemu v preteklem letu ukradel 62.000 Din in pobegnil. V centralnem prijavnem oddelku je bilo ugotovljeno, da je Maršal pred 6 meseci prišel v Beograd in da tam vrš službo kuharja v angleškem poslanistvu. Bil je takoj aretiran. Pri zaslišanju je navedel interesantne slučaje iz svojega življenja, katero je pravzaprav iz samih pustolovščin. Potopal se je po celotnem svetu. Za časa vojne je bil mornariški častnik, po prevratu je šel v Egipt, nato v Palestino, od tu v Trst iz Trsta v Jugoslavijo. Živel je večinoma od samih selearij. Pri kavararnju Hirschu je bil zaposlen kot sluga in ga je v družbi nekega Madžara oropal ter pobegnil v Beograd. Sedaj se e baš hotel poročiti z neko angleško vzgojiteljico

— Poskusen samomor. V Zagrebu se je z nožem sunil dvakrat v prsa 26 letni Stepan Škorca, književ. Težko poškodovanega so prepeljali v zagrebško Zakladno bolnico. Samomor je levrlil radi bede, v kateri se je nahajal.

— Na novo se je uredila in povečala trgovina z pohištvom Kolizej Oprema stanovni družba z o. z. Ljubljana Gospodarska cesta 13. Priporočamo nje ogled zaloge blaga od najboljših do najnavadnejše vrste. Opozorjamo posebno na spalnice po izredno nizki cenli, dalje na tapetneške izdelke in vso ostalo kar spada v to stroko. Izdeluje se vsakovrstno pohištvo po naročilu najsolidneje in nalceneje. Zaloga in zastopstvo smirna preprog.

— Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselost do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Ferrierjev Elzaflid! Dobro služje za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštno 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 specialnih steklenic 214 Din in 10% doplatka razposila lekarnar Euxen V. Peller. Stubica, Donja, Pizatre št. 238. Hrvatsko.

— Nalcenejše in nainovčije obleke se dobijo samo v Selenburgovi ulici št. 3 pri Grižar & Molaj

Samo še dva dni!

23., 24. t. m. kolosalno filmsko delo
Boris Godunov
Kino Matice

LISTNICA UREDNISTVA.

Gz. dr. Plan. v K in L. P. v P. Poslano prejeti. Porabimo prihodnji teden. Uredništvo.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 23. februarja. Prosti promet.

Devize: Curih 13.97, Pariz 3.47, London 3.49, Dunaj 0.14, Praga 2.36, Trst 3.49, New York 80.5, 81.

NOVEMRSKE BORZE.

— Curih, 23. februarja. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 7.20, Berlin 1.30, Amsterdam 215.00, New York 577.25, Londn 24.89, Pariz 24.82, Milan 21.96, Praga 16.50, Bukarešta 3.25, Sofija 4.40, Dunaj 0.00811. — Trst, 23. februarja. Beograd 24.00—29.00, Dunaj 0.0323—0.0326, Praga 67.40—67.60, Pariz 98.75—99.25, Londn 99.48—99.60, New York 23.05—23.12, Curih 399—401.

Rešimo školski Tabor!

Gospodarstvo.

GOSPODARSKO PISMO.

Se nekaj o jadranskem tarifu. — Izvoz našega žita. — Dviganje dinarja in draginja. Na Dunaju, 19. febr.

V št. 15. t. m. je »Sl. N.« poročal o prizadevanju železn. strokovnjakov dr. Borka, da bi naša država upoštevala »jadranski tarif«: s tem bi država obdržala letnih okrog 160 milijonov dinarjev, s čimer bi nadkrilila letno odplačilo v smislu rimskega dogovora. Pisec dopisa razkriva žalostno dejstvo, da so bila dokazovanja dr. Borka bod v steno, in obeta, da navede krivice s polnimi imeni.

Naj bi gospod dopisnik tudi izpolnil svojo grožnjo, kajti ta zločin zasluži ekssemplarno kazni. Kolikokrat smo že grajali razne eksperimente, ki si jih dovoljujejo ljudje, ko zlezajo v sedlo potrpežljivega državnemu osliku, brez sleherne bojazni za odgovornost.

Pri tej priliki opominjam pazljive čitatelje »Sl. N.«, da sem že v jeseni, takoj po prevzetju južne železnice, ponovno pisal popolnoma isto kar pravi g. dr. Borko. Govoril sem o »jadranskem tarifu« in njega katastrofalnih posledicah, ki se že kažejo v našem tranzitnem prometu, kako smo prišli naenkrat do... preoblike tovornih vagonov, kar je konstatoval tudi »Trgovinski Glasnik«, in da je vsled te naše kratkovidnosti prišla zopet resno v ospredje — predeška železnica.

Po pravici povem, da sem se takrat zelo čudil, kako malo zanimanja sem opazil v celi Jugoslaviji za tako razkritje. — Ako bi bil poročal, da je ciganka Hudorović povila trojček, ali da so v Kanalu ustrelili redok eksplamar Jeleno — kopitarja, kakršnega je pred 20 leti ustrelil notar Lokar v »Soči«, tedaj bi šla ta vest od lista do lista. Za tako gospodarsko škodo pa se ni nihče zanimal. — Zdal, po več mesecih, prihaja na dan ostra kritika železn. strokovnjaka, ki potrdi isto, na kar je nestrokovnjak opozarjal že na lesen.

V prejšnjih časih smo bili navajeni, da je v takih slučajih zagrnela v parlamentu ostra interpelacija. Da je prišel opomin v »Sl. N.« na dan, to še ni vzrok, da so poslanci drugih strank molčali! — Ali bodi kakorkoli, dovoljujem si vprašanje: Ali naj bodo taki eksperimenti dovoljeni in — brez kazni?

Čitatelji se morda še spominjajo, kar sem pisal o zapravljenem trgu za naše vino in kako grozi tudi zastoj našega izvoza žita in živine.

Kar se tiče — žita, imam potrdilo za svoje tedanje poročilo v ruski prilogi »Avstrija i Rossija« tukajšnjega propagandnega lista »Oesterreich und Ostern«. — V članku »Ruskoje zerno v Avstriji« navaja, da je sklenila dunajska »Getreidehandels- und Treuhandgesellschaft« z rusko vlado pogodbo za uvoz žita v Avstrijo. Pravi, da je R. izvozila pred vojno do 700 milijonov pudov žita, letos pa ga izvozi že do 220 milijonov pudov. Dalje pravi: Perveje partiji ruskojega zerna uže pribili v Avstriji. V to že vremejo o stoletni značilnosti deševlje (ceneje) jugoslavjanskega, avgerskega i ruminskih zerna. — Dostavlja, da bo Dunaj trgovski center tudi za vso južno Nemčijo, kajti via Trst bo za vse te kraje rusko žito ceneje nego via Hamburg. Pripravljajo se celo, da pojde žito iz južne Rusije po Donavi do Dunaja in bo zato še ceneje, da ubije vsako konkurenco. — V glavnem bodo izvažali pšenico in rž, ali sledili bodo še razni poljski pridejki, posebno sojivce.

Eto, taka perspektiva se kaže našemu žitu. Od voditelja »Srpskega trgovačkoga društva« (Serbische Handelsgesellschaft), ki ma svojo glavno podružnico na D., sem izvedel, da že dolgo časa ne morejo nič več prodati. In v tem društvu so izkušeni trgovci, kakor n. pr. beogradski Bajloni, novosaški bogataš Djundjelski, Prva hrv. štedionica itd.

Se slabše perspektive, pravi dalje moj vrli prijatelj Božanović, ravnatelj dunajske podružnice, se kažejo za bodočnost vsled porasta dinarja, — ako ne pade cena žitu razmerno še nad porast naše valute, kar pa je — težko pričakovati.

Tu imamo takoj vzgled, kakšen bo vpliv skoku dinarja navzgor. Sicer pa veste že v Jugoslaviji, da je zelo prispevalo temu porastu dejstvo, da sta posebno Avstrija in Italija zadnje čase v izdatni meri kupovali devize v dinarjih za — nameravane nakupe žita in živine na spomlad. Ta vzrok kmalu odpade in trg se umiri, cena dinarju utegne v takem slučaju zopet padati, kar nas opozarja na previdnost. Utegne se pa celo zgoditi, da tuji kupci niti ne pokupijo nameravanih množin našega žita in naše živine, vsled konkurence Rusije in Amerike, — in v tem slučaju vržejo kupljene devize zopet na trg. Kaj utegne slediti, ako se to zgodi? Bože sačuvaj! Zato — pozor!

Ako je dinar v kratkem času poskočil v ceni za — recimo — 25 %, tedaj se mora ta skok navzgor poznati ne le v tujini, t. j. da za isto svoto kupimo po priliki za 25 % več blaga, marveč tudi — doma, t. j. draginja mora vsaj približno za toliko pasti. Drugače postane porast dinarja za državo samo nesreča. Res je, da plačamo svoje dolge v tujini z nižjimi svotami denarjev, ali ta ugodnost ne odveša slabosti strani tega skoka naše valute. S tem, da se vsi naši produkti predragi za izvoz, poslabšamo svojo trgovsko bilanco, kar neugodno vpliva na valuto, da mora ležati zopet navzdol. Naši odjemniki se obrnejo drugam, in ako se navadijo kriti svoje potrebe drugod, jih bo težko zopet pridobiti. — Opozorjam, da prav tak slučaj vzemirja že vladne kroge češke!

Ako torej dinar pridobi 25 % na vrednosti, tedaj bi morala pred vsemi drugimi domača vlada vedeti, da dobiva na dvakrat, takšna in pristojbina za četrtino — več, ako proračuna dohodke v dolarje ali

franke itd. Kako naj spravi ta povisek v sklad z državnim proračunom in z — draginjo v domovini? Ko je dinar padal, tedaj je tudi država hitela povisevati vse pristojbine, davščine in celo vese živč je razmerno raste v ceni. Zakaj pa pri porastu dinarja ni opaziti obratnega učinka? To dokazuje, da ne domača vlada, ne državljani ne jemljejo tega porasta resno, — in posledica je, da nam porast dinarja v tujini nič ne koristi. — Vse boljše učinke pa more imeti edino pametna stabilizacija na neki višini, po kateri umerimo tudi cene vsemu temu, kar imamo, pridelujemo in izdelujemo doma.

Stavka v avstrijskih bankah je danes skoro popolna. Na Dunaju je v stavki čez 20.000 nameščencev gori do nadprokuristov. Ravnatelji so organizirali delo za silo, za najnujnejše (menične) posle. — Ne stavkajo pa na zasebne banke: med njimi je beogradski Bošković (ali Boshkovitz, kakor se tu po srbijansko piše) in Fran Pollak (ki je danes pa edinole »Hrvatska eskomptna banka« z jako lepimi prostori v Bognerjevo Grabna). Jadranska in Slavenska stavkate. — Živnostenska ne stavka, ker je danes to še češka banka. Ko so v Pragi stavkali Čehi, so dunajski filijale poslovale. Zato posluje zdaj Živno na Dunaju po načelu recipročnosti ali: Ausgetchende Gerechtheit. — Kdor ima nujne posle z Dunajem, naj se nza dobo stavke ravna po teh navodilih, torč preko Živno ali Hrv. eskomptne.

—g Zoper nameravano ukinitve Ministrstva Šum in Rudnikov. Jugoslovnsko šumarsko združenje je, kakor smo informirani, vložilo energičen protest pri merodajnih mestih. Šumarstvo v naši državi je ogromnega pomena. Pogozdovanje opustošenih krajev, ki merio okrog eno šestino vse površine naše države v zvezi z gozdarstvom, tehnično zagradbo hudournikov, bo že samo zahtevalo čez eno stoletje smotrenega in dobro organiziranega dela. Trajna zaščita gozdov in pogozdovanja, gozdarstvo ljudsko prosvetno delovanje, pravilna razmejitev gozdov, trajna preiskrba z lesom agrarno-reformnih upravičencev so sami ogromni problemi, ki čakajo svojega izvrševanja ravno od strani tega resorta kot najvišje javno-upravne oblasti. Z druge strani pa pomen tega ministrstva kot vrhovnega upravitelja državnih gozdov in domen dovolj podčrtava dejstvo, da se nahaja v lasti države nič manj kot 3.741.551 ha gozdov ali 48,60 % vse šumske površine v Kraljevini. Tu ležijo ogromni, deloma še povsem zaprti in neurejeni, torej najhitrejšega smotrenega dela zahtevajo: narodni kapitali. Sklenjene trgovske in druge pogodbe z inozemstvom so tudi s tega vidika izredno dvignile pomen naših gozdov in komplicirale naloge narodnega strokovnega ministrstva.

Ing. R. —g Boj zoper davčne knjižnice, ki jih je v Sloveniji upeljala finančna uprava menda brez glavne krivde Beograda, se napoveduje na vseh koncih in krajih. Občinstvo jih ne mara in si želi nazaj svoje davčne naloge trdeč, da sploh ne more razumeti, zakaj so se odpravile. Mi smo o tej novi uvedbi fiskalne novotarje že izpregovorili in sicer, kakor čujemo, na dopadanje celo širokih krogov. Sistem davčne knjižnice je namreč — pravi orakel, katerega ne razume ne Peter ne Pavel. Ne veš, kaj si dožlan, ne veš, kaj imaš plačati, ne vidiš računa, kako se ti naberejo davčne dužnosti itd. O tem bi lahko pisali na dolgo in široko in marsikaj povedali, kar se čuje o računaniu iz zapisovanju po teh (»Steuernotbüchlein«). Usodimo si pa le naprositi merodajne faktorje, naj ta sistem čimprej odpravijo, ker se ne bode prijel. Zakaj bi se plačnine dolžnosti ne olašalo pridnemu slovenskemu davkoplačevalcu, ki je v tem še vedno vzor vsem.

—g Uvoz gozdnih sadik iz inozemstva. Z ozirom na notico »V ilustracijo naših razmer!« v Slov. Narodu z dne 28. oktobra 1923, v kateri se kritizira postopanje merodajnih oblastev pri uvažanju gozdnih sadik, smo od Direkcije šum v Ljubljani prejeli nastopno pojasnilo. Uvoz gozdnih sadik iz inozemstva je carine prost. Posiljki pa je treba priložiti deklaracijo producenta o provenienci sadik in da so proste trine uši v smislu mednarodne Bernske konvencije z dne 3. nov. 1881, med Francijo, Nemčijo, bivšo Avstro-Ogrsko, Portugalsko in Švico. Pozneje so pristopili tudi Luksemburška, Nizozemska in Srbija (slednja dne 12. VIII. 1885. leta). Navadno se zahteva takšna deklaracija le, če se pošljejo sadike z zemljo vred.

—g Novosaška blagovna borza 22. februarja. Na produktih borzi notirajo: Pšenica baška 79-80 kg. 2%, dupl. kasa, 2 v. 325, ječmen baški, pomladni, 68-69 kg. 1 v. 325; koruza baška, za marc 1 v. 245, za marc 100% kasa, 5 v. 240, za maj-juni, dupl. kasa 5 v. 260, za april maj, ab Tisa 2 v. 257,50, banatska, Zenta 1 v. 240, moka baza »0« 1 v. 500 št. »0« 1 v. 300. Tendence čvrsta.

—g Svinjski sejem v Mariboru. Na svinjski sejem dne 22. t. m. se je pripeljal 75 svinj. Cene: 5 do 6 tednov stari Din 200 do 250, 7-9 tednov 400-450, 3-4 mesece 650-800, 5-7 mesece 1200-1300, 8-10 mesecev 1450-1650, 1 leto 1700-2000. — Kilogram žive teže 20-22,50, kg mrtve teže 25 do 30. Z ozirom na cene predzadnjega sejma se to pot kaže tendenca naraščanja pri srednjih praščih, dočim so ostale cene vstrajale.

Prinorčamo vsem rodbinam **KOLINSKO CIKORIJO** :: izvrstni pridelek za kavo. ::

Najnovejša poročila.

RESEN INCIDENT V NARODNI SKUPŠČINI. Spopad med demokratičnim in radikalnim poslancem. — Zaključek načelne proračunske debate.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) Današnja seja je bila odprta ob 10.15 dopoldne. Pred pričetkom proračunske razprave je skupščinski predsednik Ljuba Jovanović naznanil, da je na Dunaju po daljši težki bolezni umrl črnogorski narodni poslanec Rista Popović (federalist) ter se je pokojnika spomnil v toplih besedah, označujoč ga kot dosegajočega poštenega tovariša. Skupščini je bila dalje prečitana resolucija trboveljskih rudarjev, ki zahtevajo ureditev rudarskih mezd oziroma njih povisevanje, obenem pa tudi, da se sprejmejo v službo vsi zaradi zadnje stavke odpušteni rudarji in delavci Trboveljske premogovne družbe. Zbornica je nato prešla k nadaljevanju načelne debate o proračunu za leto 1924-1925.

Posl. Mihailo Srečković (rad.) zastopnik nižnjega okrožja, je kot prvi govornik porabil proračunsko razpravo za to, da je politično na nekvalificiran način napadel svojega nasprotnika, agilenega demokratskega poslanca Agatonovića. Govornik ni razmišljal vprašanja proračuna, marveč je v svoji politično-strankarski strasti šel tako daleč, da je z govorniške tribune v zbornici začel blati rodbinsko čast posl. Agatonovića. Ta nedostojni izpad je razburil demokratskega poslanca Agatonovića tako, da je stopil pred govornika ter ga udaril. Radikalni poslanec je prijel za revolver v žepu, potegnil pa je tudi nož. Nastal je kritičen moment. Demokratični poslanci so govorniku vsklikali: »Streljaj, če imaš pogum! Bil je resen trenutek! Ostali poslanci so posegli vmes ter preprečili, da ni prišlo do hujšega škandala in do tragičnih prizorov. Predsednik je bil primoran sejo zaradi razburjenja in viharinih prizorov za nekaj minut prekiniti.

Posl. Srečković je nato po odmoru nadaljeval svoj govor, braneč vladni načrt državnega proračuna. Proračun je dober, ker je ta prvi uravnotežen proračun po osvojenosti. Proračun je dobro delo sedanje radikalne vlade, ki vodi nametno finančno politiko.

Posl. Rista Jojić (dem.) je za tem dobil besedo ter je v svojem govoru navajal nedostatke proračuna. Ponovlje se seja nadaljuje. Pričakovati je, da bo v ponedeljek omogočeno sprejeti proračun v načelu.

VAŽNE SPREMEMBE NA VODILNIH MESTIH VOJSKE.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) V parlamentarnih in političnih krogih danes dopoldne zelo komentirajo »Pravdino« informacije o važnih spremembah na vodilnih vojaških mestih. Včeraj je bil v vojnem ministertvu podisan ukaz, s katerim se imenuje za upravnika vojne akademije general Ljubomir Pokorny mesto dosedanjega generala Nikolajevića, komandant duhovske divizije Milenković je preme-

ščen v Kragujevac, na njega mesto pride general M. Filipović, za komandanta vardarske divizije je določen general Nikolajević, Miodrag Ristić postane pomočnik komandanta III. armije, dosedanjí pomočnik Dušan Pešić prevzame mesto inšpektorja gospodarskega oddelka v generalštabu, general Milan Nedić, dosedanjí načelnik prometnega oddelka v generalštabu postane komandant divizije v Zajecarju. General Dušan Trifunović je imenovan za načelnika izveštiteljske službe v generalštabu.

»Pravda« dalje omenja, da prevzame sedanji vojni minister general Pešić vodstvo generalštaba in da postane vojni minister general Božo Terzić.

Te spremembe različno komentirajo. — Nekateri trde, da pomenjajo te spremembe ojačanje sedanjega režima, dočim so drugi mišljenja, da so to dobri predznaki skorajšnjim novim političnim spremembam.

VRANGLOV GENERALŠTAB SE PRESELI V PARIZ.

— Beograd, 23. februarja. (Izv.) Današnja »Politika« javlja iz Sremskih Karlovcev: »Včeraj je bilo tu zborovanje Vranglovih oficirjev. Zbor je definitivno sklenil, da se Vranglov generalni štab preseli iz Sremskih Karlovcev v Pariz.«

ZAMENJAVA RATIFIKACIJSKIH LISTIN O SPORAZUMU Z ITALIJO.

— Rim, 23. februarja. (Izv.) »L' Agenzia Stefania« objavlja: »Snoči ob 18.30 so bile v palači Chigi v salonu zmagame zamenjane ratifikacijske listine o sporazumu, sklenjenem med kraljevino Italijo in kraljevino SHS, ki so bile podpisane v Rimu dne 27. januarja t. l. Pri tem mednarodnem činu sta funkcijala kot pooblaščenca: za Italijo Njegova ekscelencija Mussolini, predsednik ministrskega sveta in minister zunanjih del, za kraljevino SHS g. Antonijević, kraljevi pooblaščenči minister in poslanik v Rimu. Pri ceremoniji so sodelovali: generalni tajnik ministrstva zunanjih del Contarini, general Bo d'ero, ki je pravkar prispel iz Beograda, šef kabineta ministrskega predsednika marki Paolucci de Calboli Barone, in zastopniki ministrstva zunanjih del Arlotto, baron Valentino, Rocca in Mameli.

SMUČARSKI SPORT. PRVENSTVENA SMUČKA TEKMA.

Smučska tekma za prvenstvo Slovenije je nepreklicno dne 24. t. m. v nedeljo na proci Pokojšče - Raketi. Vsi tekmovalci odidejo iz Ljubljane jutraj ob 5.50 glavni kolodvor. Srečne razmere so izborne je torej športnikom zagotovljen lep užitek. Izletnikom - nešportnikom se bo nudil v vrha pri Raketu krasen pogled na oddelke tekmovalne proge. Prihoda prvih tekmovalcev na Raketi je pričakovati ob 11. dopoldne. Za 1., 2. in 3. mesto so razpisana darila. Legitimacije za polovično vožnjo so razdeljene posamično klubom. Polovična vožnja se dobi dalje še pred odhodom vlaka ob 5.50 od JZS. na kolodvoru.

Kakor nam poročajo, se udeležijo večja skupina smučarjev iz Ljubljane smučarske tekme zagrebškega zimskošportnega podveza na Plešivci pri Jaski.

Orloži.

• Polno pridigarje v Ameriki. Sekta Metodistov nastavlja sedaj, ker ji manjka moških kandidatov, številne ženske v duhovski propovedni službi. Tako jih je na deželi že vse polno. Moški pravijo, da tak pridirgarjska služba pri metodistih nese malo in da so njihove besede drage, ženske, ki so povsod na svetu precej klepetave, pa že lažje prenašajo nizko plačo.

• Lepo dekle ali denar. Časopis Oxfordskega dišava »Izisa« je stavila na svoje čitatelje vprašanje za nagrado, katero dobi, kdor pove najpopularnejšo osebo v Oxfordu. Pokazalo se je, da je to neki igralec. Nagrada je obsegala določbo, da ima dobitelj voliti med večim zneskom denarja in lepo dijakinjo, katero bi lahko skozi eno leto vsako nedeljo popoldne postregel s čajem. Srečen dobitelj je bil neki dijak imenom Parker, ki se je zelo negalantno brez vsakega odlašanja takoj odločil za to, da sprejme nagrado v denarju.

• Ruski briljanti. V vlakih med Londonom in Hulom so našli kovčeg malinskega obsega, v katerem pa so bile velike dragocenosti, pravijo, da se nahaja med njimi briljant, katerega je pokojna carica posebno ljubila. Baje so to briljanti, katere je svojčas zloglasni Razputin odnesel iz Rusije.

• Cikloni na Španskem. Strašni in nevaren ciklon so divjali po enem delu Španije in pokralina Alakante je razdejana. S cikloni se je pojavila tudi povodenj in v Orihueli je segala voda do prvega nadstropja. Več hiš je porušeni, polja so pokončana. V Jaleji je voda porušila 10 km glavne ceste. Avtomobil med Jalejo in Kaloso je padel z višine 20 metrov v neki prepad. Več oseb je ubitih in ranjenih. Veliki nalivi so bili zlasti v provinci Murcia. Nastala so številna jezera. Vlada je poslala v vse kraje pomoč, kolikor ji je bilo mogoče.

• V Newyorku so imeli te dni grozno mnogo snega. Pretrpane so bile vse brzoglavne zveze in na obrežju je bil ustavljen železniški promet. Zgorlelo je v Newyorku židovsko svetišče. Poginilo je pri tem 13 oseb.

• Samomor ruskega pesnika. Znani pesnik in dramaturg Teodor Antipov je izvršil samomor. Sovjetska oblast je preiskala njegovo stanovanje in surovi vojski so mu odnesli razne knjige, ki so mu bile najljubše ter jih požarali. Antipov je nato nekaj svojih rokopisov poslal prijateljem v inozemstvo, potem pa se je s samokresom ustrelil, ker se ni mogel potolažiti radi brutalnega ravnanja s strani vojaštva.

• 48 litrov limonade v 18 urah. V Serantonu Pacificu so pili za stavo neki dobri voljški brezalkoholne pijače. — Italijanski Amerikanec Marsan je v tej borbi zmagal z 48 litri limonade, katero je izpil v 18 urah. Za njim je bil Amerikanec Tom Kors, ki jo je izpil 8 litrov, pa ga je že začelo tako viti po trebuhu, da se moral umakniti. — Zmagovalec je sedaj bolan.

• Ženske, roparice. Iz Newyorka poročajo o najnovejši senzaciji na zločinskem polju. Razkrila se je skupina žensk, ki izvršujejo roparske napade, vleme in ki strelijo na ljudi. Med drugim so sporele policiji da se zelo vesele, ako poskusi priti v njihovo bližino in razni detektivji, ki jih zasledujejo, so dobili zlobna in grozljiva pisma.

• Krematorij. Bruseljski poslanec Fernand Cocq je izdelal načrt zakona, ki zbornici predlaga, naj dovoli osnovati v Belgiji sežigalnice mrtličev. Bivši župan v Ixellesu, glavnem bruseljskem predmestju jako goreče priporoča sežigalnice mrtličev, ki ga parlamentarci nazivajo »four à Cocq«, kar zveni kakor »koksova peče«.

• Star angleški »barometer«. Pri angleških kmetih je že skozi stoletja v rabi takozvani »stekleniški barometer«. V trdnjo zaprti steklenici je mešanica rdečkaste-ga peska in rumenkaste tekočine. Ako ima priti dež, se spravož zrna peska v obliko grozda, ako ima priti sneg, se pokažejo v notranjosti steklenice bele puge in vsebina izgleda kot slinasta tekočina. Člani »Académie de France« so si pred kratkim ogledali tega nenavadnega znamenvalca vremena, ki ga imajo v neki kmetijski družini neprestano že 300 let.

GROZODEJSTVA

ruskega cara

- Petra Velikega -

trpinčenje in strašen umor lastnega sina Aleksija.

Petek, Sobota, Nedelja. Nino „Ljubljanski dvor“

Razgled po slovenskem svetu.

— Kategorični protesti proti priznanju sovjetske Resolucije ruske naselbine v Londonu, ki so jo podpisali zastopniki vseh političnih skupin protibolševiške emigracije in katera vsebuje kategoričen protest proti priznanju sovjetske vlade, ki je v človeški zgodovini brezprimern usupator moči, ki je bila oddana Macdonaldu. — Zastopniki političnih skupin ruske emigracije v Parizu so izdali na ves civiliziran svet poziv, v katerem protestirajo proti priznanju sovjetske vlade od evropskih velevlavst. Ruski narod, ki ga je zaslužilo najhujše tiranstvo, kar jih je kdaj bilo, ne more svobodno povedati, kako v srcu misli. To sili ruske redoljubce, ki jih je odšlo v tujino več ko 2 milijuna, v svesti si svojih pravic in dolžnosti da povzdignejo glas v podporav nedavni deklaraciji prezidenta Zedindjenih držav ter še enkrat protestirajo proti priznanju sovjetske vlade v Rusiji od drugih vlad. Prava narodna Rusija nestrno prikačuje ure svojega osvobodjenja. V sedanjem trenutku upira svoje oči na velevlavst Francijo in Ameriko, ki se nista med vsemi drugimi niti enkrat pomisljati, ki sta že takoj prve dni umeli, da sovjeti ne zastopajo Rusije, čije ime so uničili, da si njih agentje ne morejo lastiti pravice do naziva ruske vlade, da je med njimi in Rusijo nakopičenih na milijone trupel. Videti sta, da znači priznanje sovjetske tolovajske naped na ruski narod v najbolj kritičnem in odločilnem trenutku, ko se narod trudi za lastno silo brez tuje pomoči vreti s sebe jarem III. internacionalne. — Prof. Aleksinski predsednik ruskega odbora v Turčiji: Fiodorov, predsednik francoske sekcije Ruskega narodnega ujedinenja: Gurko, predsednik ruske parlamentarne skupine v Parizu: prof. Kartasov, predsednik Ruskega narodnega odbora in dr.

— Postanec Hlinka ne sme v Ameriko. Posl. Hlinka je prosil, da bi mu dala oblast potni list v Ameriko, kamor se je nameraval odpraviti v propagandne namene. Te dni pa je prejel posl. Hlinka iz Ružomberka uradno obvestilo, da se njegovi prošnji ni ugodilo in ne bo dabil potnega lista, ker se je proti njemu na sodišču v Nitri začela kazenska preiskava zaradi podpihovanja in hyekanja.

Podpirajte obunane slepe in daruite »Podpornemu društvu slepih«.

Glavni urednik: RASTO PUSTOSLEMSEK. Odgovorni urednik: VALENTIN KUPITAR.

Tovarna avt mobilja

1 Fross Büssing, 1 Praga, oba 4 tone, generalnoporavljena, polnogumasta, v prav d brem stanju, na prodaj po Din 62.500 za komad pri »AGRARIA«, d. d. Cakovce.

Glavni e uplačuje in poravnja solidno in točno ter gre tudi na deželo.

Feliks Povše Ljubljana, Tržaška c. 45

Franc Cerar

družba z o. z., tovarna v Stobu, pošta Domžale. Prevzemajo se tudi stari klobuki in slamniki v popravilo pri Kovačevih i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo. Zaloga v Celju, Gosposka ul. 4. Obnovite naročnino!

Št. 4758-ref. IX.

Razpis.

Mestna pristava potrebuje za svoje režijske konje za sedaj približno 3 vagonne dobrih, suhih, zdravih pšeničnih otrobov.

Dobaviti bo iste sukcesivno po pol vagona mesečno, ker vsled pomanjkanja prostora ni mogoče cele množine varno vskladiti.

Tozadavne ponudbe je nasloviti na mestni stavbni urad do 1. marca 1924.

Mestni magistrat Ljubljanski, dne 23. februarja 1924.

Močno
lepe in poceni
sukno

In kamgarn, hlačvino, cefir, tiskane (druk), platno, volneno blago in vso manufakturno robo kupite edino v veletrgovini **E. Stermech**, Galia. Kdor ne verjame, naj se sam prepriča. Zaloga velikanska. — Trgovci engros cene. Cenik zastoji.

G. F. Jurasek
Ljubljana
Vojkova ul. 12
Uglasnjem ter po pravilom glasovirje in harmonije. Specijelno strokovno in cenovno!

Lisčje kate in drupe kuharstvo barva
v neprekosljivi dovršenosti
tovarna Jos. Reich
Poljanski nasip 4.

Peter Semko
L. inženjerska barvarija, kramarstvo in strojarstvo
Ljubljana, Križevniška ulica 7.

Trboveljski premog
in **drva** dobavlja
Družba ILIRIJA
Ljubljana, Kralja Petra trg 8
Plačilo ljudi na obroke.
Telefon 220 272

Razpis.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal potom javne ponudne obravnave dela in dobave za izvršitev osrednje kurjave, prezračevalne in naprave za gorko vodo, potem vodovodna dela ter dela in dobave za opremo kopelji in stranišč v novem uradnem poslopiju na Miklošičevi cesti.

Proračunjena vsota za vsa ta dela in dobave znaša okroglo 2.500.000 Din.
Ponudbe morejo obsegati vsa navedena dela in dobave, nanašati se pa morejo tudi le na osrednjo kurjavo, prezračevalno in napravo za gorko vodo na eni ter vsa ostala dela in dobave na drugi strani.
Zapečateni, na ovitku z napisom: »Ponudba za izvršitev osrednje kurjave itd.«, oziroma »Ponudba za vodovodna dela itd.« v Uradnem poslopiju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani opremljene ponudbe je vložiti najpozneje

do 26. marca 1924 ob 12. uri

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Turjaški trg 4/I.
Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v nobenem slučaju vpoštene.

Za ponudbo, oddajo in izvršitev razpisanih del merodajni predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom na vpogled pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev med uradnimi urami, oziroma si jih morejo tam nabaviti za napravno ceno.

V Ljubljani, dne 19. februarja 1924.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

Predsednik: **Dr. Golia s. r.** Ravnatelj: **Kocmur s. r.**

Globoko potrti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš preljubljeni sin, brat in svak

Alojzij Žigon

absolvent državne tehnične srednje šole v Ljubljani

v 24. letu svoje starosti, v torek, dne 19. t. m. ob sedmih po kratki boleznj mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb se je vršil v sredo ob šestnajstih iz hiše za josti na pokopališče v Renčah.

Renče, dne 21. februarja 1924

Žalujoci starši: **Josip in Marija**. — Bratje: **Ivan**, zid. moister v Ljubljani, **Josip**, Kristian in **Fran.** — Sestre: **Josipina**, **Belena** in **Marija** por. **Mozetič** ter ostali sorodniki.

Zahvala.

Povodom bridke smrti ter nenadomestljive izgube našega nadvse spoštovanega in ljubljenežega sina, brata in svaka

Alojzija Žigona

vsem onim, ki so nas v času bridke boleznj tolažili ter z nepoplačljivo poštovanostjo ljubljence po noči in po dnevu samaritansko stregli in s tem izkazali največje sočutje izrekamo našo najpriprčnejšo zahvalo. Isto se prisrčno zahvaljujemo prečastitemu gospodu dekanu in prečastili duhovščini vsem prijateljicam in prijateljem za podarjene krasne vence, čislenu pevskemu zboru za gniljive pesmi ter vsem onim, ki so se čašče udeležili veličastnega pogreba, s katerim so izkazali nepozabljenju zadnji pozdrav.

Renče, dne 21. februarja 1924.

Žalujoci ostali.

Vino

belo, dobro, iz leta 1921, 1922 in 1923, več sto btl., prodaja po ugodni ceni vlastinstvo **J. Bauer**, Kaštel, p. Zlatar, Hrvatsko. 1303

Rabim

pecivni prašek
in **vanilin-s'adkor**
ker je najboljši in domač izdelek

A. E. G. kinostroji
najnovejša konstrukcije so neprekosljivi! Zahtevajte ponudbe od glavne zastopstva

ORIENT-FILM d. d., Subotica.
Zaloga majhnih motorjev in prvovrstnih sodobno zanimivih filmov.

Prva slovenska izdelovalnica — **USKATIH OBLEK** — **Drago Schwab** Ljubljana - Dravni trg 3

Za odgovore uprave naj se prikaže 1 dinar. Plačajo se vnapij.

MALI OGLASI

Cena malih oglasov vsake beseda 50 para. — Najmanjše po Din 5.—

Službe

Foto-vajenca
ali vajenka — sprejem.
— Naslov pove uprava «Slov. Narodae» 1410

Učenca
za pekarsko obrt sprejemem takoj. Hrana, stanovanje in pranje v hiši. — Karol Bele, pek. moister. Rožna dolina, pošta Viš pri Ljubljani. 1341

Knjigovodkinja
z večletno prakso, zmožna slovenskega in nemškega strojeplisa — Iže mesta. — Ponudbe pod »Marjiva/1404« na upravo «Slov. Narodae».

Plečični notakar
Iže službe samo v boljših obratih za takoj ali pozneje. Letna sprave. Vsestransko zmožen, simpatičen, priljubljen, pošten in marljiv. — Dopis pod »Marjiva K. O./1415« na upravo «Slov. Narodae».

Izvežban knjigovodja-bilancist.
obnem korespondent, z znanjem več jezikov ter z daljšo organizatorično prakso — želi premeniti svoje dosedanje mesto. Nastop 1. marca. — Ponudbe pod »Perfekten 1244« na upravo «Slovenskega Narodae» 1244

Prodaj

Pohištvo, skrajno novo — se poceni prodaja. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 25. 1390

Visoka omara s predali in mala pisalna miza napredaj. — Sv. Petra cesta 51/I. — Ogleda se lahko od 1.—3. 1361

Kompletna oprava za prodajalstvo se prodaja. — Naslov pove uprava «Slovenskega Narodae» 1331

Proda se moški kožuhast plašč (Stadtpelzmantel), še nov — zelo poceni radi odstopovanja. — Poizve se: Prule 17. 1411

Kranjska »Zhebelica« letniki 1830—1848 — na prodaj. — Ponudbe pod »Dr. Prečeren 100/1391« na upravo «Slov. Narodae».

Wanderer-avto, trisedežni, — modern o premljen, se po ugodni ceni prodaja. — Tudi Henrik Kendra, Ljubljana. 1385

Proda se »Perfekt« dobro ohranjen, s približno 20 držali različne velikosti. Cena po dogovoru. — Naslov pove uprava «Slovenskega Narodae» 1367

Proda se ves (ptičar), tri leta star, dober za na lov, ali pa tudi za domačega čuvaja. — Vprašati je: Galska cesta 219 (polje šole), Sp. Siska. 1376

Sesalni stroj za prah. ¼ konjske sile, z novim motorjem, se takoj prodaja. — Kie, pove Fran. Perdan, Gosposka ulica št. 3, Ljubljana. 1379

Štirisedežni avto znamke Laurin & Klement, v najboljšem stanju, se poceni prodaja. — Josip Puh, Ljubljana, Gradaška ulica 22. 1016

Trapistovski sir la v brezkonkurenčni kvaliteti tudi v vsaki količini po Din 31.90 za kilogram. Trgovsko podjetje K. Mahorič, Zagreb, Petrova ulica 35. 953

Nagrobni spomenik iz lepca čistejšega marmora — se prodaja. — Poizve se v upravi «Slovenskega Narodae» 1393

Pohištvo, raznovrstne spalnice, jedilnice, kuhinjske opreme itd. — nudim po zelo ugodnih cenah. — Matija Andlovic, mizarstvo. — Zaloga pohištva Vidovdanska cesta 6. 1403

Orožje narodaj 1. Staro bosansko orožje — 4 handžari, 5 pištol, 2 nožnici iz srebra, 2 nožnici in pištole pa so s srebrnom in kamenjem okinčane — narodaj za 20.000 Din. Naslov pove uprava «Slovenskega Narodae» 1369

Zidna opeka, normalno in močno žanana, priznana kot najboljša kakovost, se nudi vsako množino po dnevni ceni. — Zaloga se drži: Opekarska cesta 18 R. Smielowski, arhitekt in mestni stavbnik, nosilec opekarnice na Viču 13252

Na razpis službe v »Slovenskem Narod« pod »Dobra in zanesljiva moč 994« smo prejeli nad 150 ponudb, na katere — žal — ne moremo posebej odgovoriti in tem potom naznanjamo: »JE ODDANA!«

Knj

Brinjevo olje se kupi. — Ponudbe z navedbo cene na: Srečko Potnik, Ljubljana, Metkova ulica. 1037

Stanovanje se težko dobi

»Sedaj jaz sem ga dobil le s tem inercijo v »malih oglasih Slov. Narodae«. D bi bil sem več ponudb in na »ugodnejšo« sponjo. — V drugih listih nisem imel uspeha.«
Ljubljana, 23. februarja 1924.
Oton Chr'stof

Stanovanja

Soba, mirna in zdrava, s hrano se odda dijaku. — Naslov pove uprava «Slov. Narodae» 1402

Malo stanovanje dobi poštena samostojna postrežnica. — Natančnejše: Florjanska ulica 17/II. 1417

Zdravilni slatinski vrelec v krasnem gorstem kraju, z urejeno razposiljalnico slatine, več poslopij z vsem komfortom za tujece, s pripadajočimi gozdovi, travniki in njivami — takoj ugodno na prodaj. — Ponudbe pod »Toplice/1396« na upravo «Slov. Narodae».

Nov stroj za izdelovanje dvorezne cementne strešne opeke (Doppelfalz, System Gaspary) z rezervnim gorilnim in dolnim delom in 600 jeklenih modelov — prodam po smerni ceni. — Naslov pove uprava «Slov. Narodae» 1212

Opeko, za cementno strešno eno- in dvorezno garantirano za 25 let, oddaja po brezkonkurenčnih cenah. — Tudi Mihael Omahen, Višnja gora. S podrobnimi ponudbami in vzorci vedno na razpolago 1250

Proda se večje kmetско posestvo iz proste roke z vsemi gospodarskimi poslopiji, z lepim sadnim vrtnom, njivami, travniki in gozdovima. V hiši se nahaja stara dobro poznana gostilna ob cesti Skofja Lorkolodvor. — Na željo se prodaja ves gospodarski in gostilniški inventar. — Natančnejša poizvedba: M. Kržišnik, Rajhenburg. 1300

Izborno »veljana« gostilna, na zelo dobrem glasu, oddaljena pol ure od Maribora, se z inventarjem in celim posestvom vred radi družinskih razmer ugodno prodaja. Posestvo z gospodarskim poslopijem obseja 10 orlov nolia in travnikov. — Ponudbe se preprosto pod: »Gostilna št. 107« — na Oglasi zavoda Fran. Voršič, Maribor. 1354

Travniki in gozd 13.000 m², leži za Rožnikom ob Večni poti, pripraven za vsako stavbišče, napredaj Cena 20 dinarjev za m². V postojajočih samostojnih kmetih, ki reflektirajo na celo parcelo. — Natančnejša poizvedba: lastnik v Zg. Siski 105. 1183

Lebo posestvo, oddaljeno pol ure od Maribora, obseja iz lepne hiše in gospodarskega poslopija, z 12 orali polja, travnikov in vinograde, se ugodno prodaja. — Poizvedba se dobi pod »Posestvo št. 108« na Oglasi zavoda Fran. Voršič, Maribor. 1353

Odda se soba, opremljena, — event. s hrano. — Naslov pove uprava «Slov. Narodae» 1400

Velika soba, prazna, v sredini mesta, se odda s 1. marcem. — Ponudbe pod »Prazno 1395« na upravo «Slovenskega Narodae».

Stanovanje, primerno za izvrševanje obrti — Iže dober krojač v okolici Ljubljane. — Pisemne ponudbe na upravo «Slov. Narodae» pod »Krojač/1408«.

Lepa masivna spalna soba z eno posteljo (bruseno steklo in marmor), dalje več stoja za cvetlice s pločevino in ena postelja za posle z žimnico — se poceni prodaja. — Vprašati: Ljubljana, Bleiweisova cesta 4/I. 1392

Mesečno sobo s posebnim vhom v Spodnji Siski — s hrano ali brez — Iže. — Ponudbe pod »Soba Siska 1386« na upravo «Slovenskega Narodae».

Dve solčni sobi, prazni ali mehlovan, s souporabo kuhinje — v okraju Tabor — Iže s 1. aprilom oženjen starjši privatni uradnik brez otrok. — Naslov pove uprava «Slovenskega Narodae» 1325

Šokali

Lokal v bližini St. Jakobske šole se takoj odda. Okoli 9 m dolg, 3½ m širok. Treba samo preurediti izlozbeno okno in vrata. — Ponudbe pod »Takoj/1414« na upravo «Slov. Narodae».

Ne-remičnine
Parcela v lepi legi ob kanalizirani cesti pod Tivolijem se prodaja po Din 35.— za 1 m². — Vprašanja pod »Nakup 35/1394« na upr. «Slov. Narodae».

Proda se eno-nadstropna hiša z gostilniško obrtjo v pomembnem kraju na Gorenškem. — Naslov pove uprava «Slovenskega Narodae» 1363

Travniki in gozd 13.000 m², leži za Rožnikom ob Večni poti, pripraven za vsako stavbišče, napredaj Cena 20 dinarjev za m². V postojajočih samostojnih kmetih, ki reflektirajo na celo parcelo. — Natančnejša poizvedba: lastnik v Zg. Siski 105. 1183

Lebo posestvo, oddaljeno pol ure od Maribora, obseja iz lepne hiše in gospodarskega poslopija, z 12 orali polja, travnikov in vinograde, se ugodno prodaja. — Poizvedba se dobi pod »Posestvo št. 108« na Oglasi zavoda Fran. Voršič, Maribor. 1353

Nova pošiljatev ribjege olja, zatamčeno pristnega, najboljša norveške znamke, dosednja — Lekarna B. Karčič, Karlovska cesta št. 2. — Direktni import iz Kristijanije. 1232

Pozor! Pozor! Plačam po viankih cenah stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Priidim tudi na dom: dopisnica zadostuje. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 1352

Najnovejši modeli otroških vozčkov in dvokoles — najceneje pri »Tribunas«, Jovana dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Cenikni franko. — Srečujemo se tudi vsa ponovila 1093

Katera gospod'čna hče potovati skupno z mladim intelektualnim gospodom (Slovencom) v Ameriko, oziroma Kanado. Pogoj naj potovanja. — Ponudbe s sliko naj se pošljijo na upravo «Slov. Narodae» pod »Srečna bodočnost/1388«.

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Razno

Prvovrstni čevlji I Najnižje cene pri Janko Kosu, čevljarju v Rožni dolini pri Ljubljani. 1384

Novorojenček (deklica) se odda v oskrbo. — Ponudbe z navedbo plačila pod »Novorojenček/1386« na upravo «Slov. Narodae».

Popravila svilenih klobukov, čenice in slamenih po nainu večjih oblikah — izvršuje — Modni salon Strehl, Maške, Židovska ulica 3, Ljubljana 1383

Haio I Plinam dobro za stare obleke, čevlje in pohištvo. — Priidim na dom: dopisnica zadostuje. — A. Lurčić, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 31. 1401

Strojno pletenje »Haring, Čevljarska ulica št. 4 — izvršuje nogavice iz najboljšega bombaža in flora. Podpletnje vse vrste nogavic; tanke in debele. 1347

Prvovrstne ribe, škeke in druge fišce, iz tekočih vod — po naročilu tudi surove — ter prvovrstna vina — nudi gostilna Vidmar (Težal), Sv. Jakoba trg 5. 1358

Trapistovski sir po brezkonkurenčnih cenah — nudi Anton Verbič, Ljubljana. — Zastopstvo za Kranjsko: industrija sira »Sanitasa« Vinkovci. 1418

Trgovina na deželi se odda v najem. — Potreben kapital 25.000 Din. — Ponudbe pod »Trgovina na deželi 1407« na upravo «Slovenskega Narodae».

Nova pošiljatev ribjege olja, zatamčeno pristnega, najboljša norveške znamke, dosednja — Lekarna B. Karčič, Karlovska cesta št. 2. — Direktni import iz Kristijanije. 1232

Pozor! Pozor! Plačam po viankih cenah stare obleke, čevlje, pohištvo itd. Priidim tudi na dom: dopisnica zadostuje. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje št. 29. 1352

Najnovejši modeli otroških vozčkov in dvokoles — najceneje pri »Tribunas«, Jovana dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. — Cenikni franko. — Srečujemo se tudi vsa ponovila 1093

Katera gospod'čna hče potovati skupno z mladim intelektualnim gospodom (Slovencom) v Ameriko, oziroma Kanado. Pogoj naj potovanja. — Ponudbe s sliko naj se pošljijo na upravo «Slov. Narodae» pod »Srečna bodočnost/1388«.

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Ženitev I Bogati inozemci in premožni nemški gospodje žele srečne ženitve. Damam, tudi brez premoženja, daje dis nemško poizvedbo Ansk. Stahrev, Berlin N. 113, Stolpische Strasse 48. 363

Gradbeno podjetje **Arhitekt** **V. Krainer & Ko.,** **Jesenice.**

Stavbna vodstva: **LJUBLJANA DOMZALE** **ZAGREB** Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune, načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo 7721

Gradbeno podjetje **Arhitekt** **V. Krainer & Ko.,** **Jesenice.** Stavbna vodstva: **LJUBLJANA DOMZALE** **ZAGREB** Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune, načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo 7721

Teod. Korn, Ljubljana — Poljanska cesta št. 3. **Krovi, stavbi, galanterijski in okrasni klopri. Instalacije vodovoda.** **Isprava strojev, opre. Iže in kmetijske opre.** **Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (skatle) za konzerve.**

Damska konfekcija **in modni salon** **TEODOR KUNC** Ljubljana, Mestni trg 14 9931 (pod Trnovo 3)

Damska konfekcija **in modni salon** **TEODOR KUNC** Ljubljana, Mestni trg 14 9931 (pod Trnovo 3)

Krznar in izdelovatelj čepic **Eligij Eber** Ljubljana, Kongresni trg št. 7

Prvovrstno 6000 pšenično moko najboljša kakovosti iz najljepše bačke pšenice nudi po konkurenčnih cenah **Vinke Majdič,** valjani mlin — **KRAMA,** **Kupuje tudi vreče.**

Prvovrstno 6000 pšenično moko najboljša kakovosti iz najljepše bačke pšenice nudi po konkurenčnih cenah **Vinke Majdič,** valjani mlin — **KRAMA,** **Kupuje tudi vreče.**

Maistarska slovenska pleskarska in ličarska delavnica **Ivan Bricevič, Dunajska c. 19,** se priporoča izvršitv. točna, cene zmerno. 2530

PREMOG lep, črn, s 4500 kalorijami, prodaja iz svojega rudnika **Slovenskega premogokopnega društva** z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/I — po Din 300 postaja Ormož, Din 350 postaja Ljubljana in Din 400 v Ljubljani na dom dostavljeno za 1000 kg.

PREMOG lep, črn, s 4500 kalorijami, prodaja iz svojega rudnika **Slovenskega premogokopnega društva** z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica 1/I — po Din 300 postaja

Zaloga klavirjev in pianinov
na boljših tovarih B&Sendorfer, Czapska, Ehrbar, Hötzl, Schweighofer, Original Stingl itd.
Tudi na obroke. Tudi na obroke.
Jerica Hahad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilsbergova ulica številka 5.

Aikadont 2084
zobna pasta, ustna voda, zobni prašek.
Dobi se povsod. — Glavna zaloga drog. A. KANC, Ljubljana.

H E N R I K E N D A Mestni trg 17.
PARTIJA SLAMNIKOV IN OKRASKOV SE ZA VSAKO primerno ceno proda.

Kam prijateli?
Da ne zamudim ugodnega nakupa pri
MANOVO ZNIZANIH CENAH, hitim k
A. Sinkovic nasl. K. Soss
LJUBLJANA, Mestni trg 19.

Gleichenberški
Ema in Konstantin vrelac
GRIPI IN KATARJU

Ljubitelji in gojitelji
'Harških - kanarčkov'
se vabijo na dan 9. marca 1924 ob 3. popoldne v gostilno pri Mraku, Rimška cesta, v svrhu ustanovitve kluba.
Oni, ki stanojujejo izven Ljubljane in želijo pristopiti kluba, naj prijavijo pisмено svoj pristop na ED. SEVER, Ljubljana, Krakovski nasip št. 20. Pripravljalni odbor.

Kakršen gospod, tak sluga.
Burka iz vojaškega življenja v enem dejanju. Igra se na odrh po deželi z največjim uspehom. Dobiva se v **Narodni knjižarni** v Ljubljani. Cena 10 Din.

Josip Petelinc
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7 (ob vodi) blizu Prešernovega spomenika
se priporoča za najcenejši nakup vseh potrebnih za krojače, čevljarje, sedlarje, šivilje, toizetnega blaga, pleten, galanterije, najboljših slovenskih strojev
GRITZNER in ADLER:
posameznih delov za kolesa in za vse sisteme šivalnih strojev.

Alfonz Breznik
bivši učitelj Glasb. Matice in sodni izvedenec. Najstarejša in neizposobnejša trdka Jugoslavije.
Ljubljana, Mestni trg 3 v lastni hiši poleg magistrata
Zaloga in izposojalnica najboljših klavirjev, pianinov in harmonijev Steinway, Bösendorfer, Förster, Hötzl, Hofman, Original Stingl, Czapska etc. — Prodaja tudi na obroke — 10-12 tno jamsvo. — Popravila in uglaševanja najceneje. — Najbogatejša izbira violon, vseh ostalih instrumentov, muzikali in strun engros detali.

Stroje za obdelavo vsakovrstnega lesa
za žage in elektromotorje, kakor tudi za mizarje in tovarne pohištva postavlja z jugoslovanskega skladišča po povoljnih plačilnih pogojih in cenah
Welker Werke, Wien X., Luxemburgerstrasse 12.

'Erika'
najboljši in najprimernejši pisalni stroj za potovanje.
THE REX CO, LJUBLJANA,
Telefon 268. GRADIŠČE 10. Telefon 268.
Opalografi v vseh velikostih in opalografične potrebščine vedno v zalogi.

'Sirarna' Zagreb, Preradovičeva 5
Brzjavci: Sirarna Zagreb
Edina in največja specialna trgovina raznega inozemskega in domačega sira v Jugoslaviji.
Vedno v zalogi naravnost importiranih švicarskih, italijanskih, francoskih in holandskih sirov kakor: Gorgonzola, Roquefort, Eldammer, Belipaeze, Parmesan, Formaggio-Salame itd.
Najnižje dnevne cene. Zadržavajte centke!

Jugosl. importno in eksportno podjetje
ING. RUDOLF PEGLIN.
Stroji za vsako industrijo, lesno in kovinsko; poljedeljski stroji in orodje; lokomobile in motorji; vseh vrst stiskalnice; veletrgovina železa za stavbene in konstrukcijske svrhe. — Tovarna poljedeljskih strojev, livarna za železo in kovine F. FARIG iz deluje vse predmete iz litega železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih, armature iz medij in kovin za vsako potrebo.
MARISOR, Trubarjeva ul. 4. Tel. inter. 82.

Avstr. tvornica lodna
išče dobro uvedenega
zastopnika za Jugoslavijo
če mogoče s sedežem v Ljubljani. — Cenjene nemške ponudbe pod „DOBRO UVEDEN“ Z 307-1372 na upr. Slov. Naroda.

'JUGO EKSPIM'
Trgovska družba. Vekoslav Pele & dr.
Eksport LJUBLJANA Import
Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga mlina „Union“ Osijek.
TRGOVINA
s specifičnim kolonijalnim, materialnim blagom, deželnimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno.

Gospe gospodične.
Parfumerija OJA: Paris-Neully 5/5 Rue Angel.
Da bi Vas prepričali o izbornem delovanju OJA kozmetik, ki so znane po celem svetu kot odlične in popolnoma neškodljive za negovanje in lepoto, pošiljamo z vračunano poštnino:
Za Din 60—
OJA krem za lice in roke,
OJA milo terol za roke,
OJA šampon za negovanje las,
OJA šuš za sijaj nohtov,
OJA šuš za ustnice, barvast
OJA šuš za ustnice brez barven
Ali za Din 120—
prvih 6 kozmetik z dodatkom:
OJA milo, velika doza,
OJA garatira za nohte
ali za Din 220—
gornjih 8 kozmetik z dodatkom:
OJA-PIX OJA za negovanje las, OJA kolonjska voda
OJA-MOUR puder za lice, barva po želji
Pošiljka se lahko kombinira na željo.
Dopise pošiljati na: **Parfumerija OJA - A. D. Beograd.**
Iščejo se razprodajalci za vsa mesta Jugoslavije.

PISALNI STROJ ZA VSAKOGAR!
ROFA
ENOSTAVEN
SOLIDEN
TRPEZEN
POCENI
ZA PISARNO HISO, POTOVANJE.
Oferte brezplačno.
Rofa trgovska d. d.,
Wien I, Rauchersteingasse 8.
Tel. 72318. Tel. 72319.
Iščejo se krajevni zastopniki.

Ceno češko posteljno perje!
1 kg sivega skubljenega perja Din 65—; polhelega Din 80—; belega Din 90—; boljšega Din 100— in Din 120—; mehkega kot puh Din 150— in Din 180—; najboljša vrsta Din 225—. Pošilja prosto proti novčetu od Din 200— višje prosto poštnine. Zamena in vrnitev dovoljena. Vžerzi brezplačno. Dopolni le na **Benedikt Sachsel, Lohes št 35 pri Piznu, Češka.** Poštni paketi iz Češke v Jugoslavijo rabijo okoli 14 dni.

Stavbeno in pohištveno mizarstvo
Peter Bizjak, Ljubljana VII.
Amerikanske mreže z roletami iz suhega češnjavega lesa kakor tudi iz hruševine vedno v zalogi.

Išče se ravnatelji opekarne
za popolnoma samostojno tehnično in komercialno vodstvo. Nastop takoj ali čimprej.
Ponudbe: **Opekarna EMONA d. d., Ljubljana,** Sv. Petra cesta 24.

Trgovci! Pokil
Kvas
močnega vzgona in trpežnosti dobavlja izredno po ceni
Tvornica kvasa ŽIGA WEISS
ZAGREB

Prva slov. zid. zadruga v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo.
Pisarna v Ljubljani, Tržaška cesta št. 2.
Tehniško vodstvo po obilastveno avtoriziranim gradbenim inženjerim.
Projektira in izvršuje vsa v stavbeno in inženjersko stroko spadajoča dela. Cene konkurenčne.

Pozor! Plemenita kosa je najboljša.
Kdor hoče za prihodno sezijo pravočasno imeti dobre kose na zalogi, naj mi takoj predpiše svoje na otilo. Cena za Plemenite kose bo brezkonkurenčna in se bo ugotovila po stari našega dinarja na dan 8. Frs dne 15. aprila 1924. Kose bum t d letos dal v komisijo s pogojem, da se plača polovica naročenih kos prvi meec po prejemu in ostanek pa po končani seziji. Ob končani seziji se vzamejo tudi vse neprodane, kakor tudi nerabne kose, ako tudi so bile poskušene nazaj, ker za vsako koso jamčim. Kose začnem razpošiljati začetkom meseca aprila.
Za obila naročila se priporoča
Mihail Omaken, Višnja gora.

UNITED STATES LINES
V NEW YORK
Iz Southampton — Cherbourg
Leviathan
1. aprila 22. aprila 13. maja
Iz BREMENA čez Southampton in Cherbourg v NEW YORK
George Washington
22. marca 19. aprila 13. maja
Amerika 22. februarja 26. marca
President Roosevelt 8. marca 2. aprila
President Harding 15. marca 18. aprila
Renuilio 18. maja
Odhod iz Southampton en dan poletno. — Več iz spodnjih naslovov
UNITED STATES LINES
Generalno zastopstvo: Beograd, Palata Beogradske Zadrage, preko puta „Hotel Bristol“ — Zagreb, Središnji Savez Hrvatskih Seljačkih Zagruza, Mihanovičeva ulica 2, preko puta Kolodvoru. — Ljubljana, Bredarstvo Zveženjenih Ameriških Držav, Dunajska cesta 23. — Sarajevo, Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga za Bosnu i Hercegovinu, Aleksandrova ulica 52 — Sušak, Banka za pomorstvo

VI. dunajski mednarodni semenj
od 9. do 15. marca 1924.
Najugodnejša nakupna prilika za vse stroke Najbogatejša izbira. Stalne, konkurenčne cene.
Velik uspeh dun. jesenskega seima 1923. 100.000 kunovalcev, med njimi 25.000 inozemcev, iz 72 državnega sveta, ki so mnogo naročili.
Pojasnila daje:
WIENER MESSE, WIEN VII.
ter častno zastopstvo v Ljubljani: Avstrijski konzulat, Turjaški trg 4.

Ruska revolucija.

(Predavanje A. F. Kjerjenskiga.)

Poročali smo že, da je prisel v Prago bivši predsednik ruske revolucionarne vlade Aleksander Fedorovič Kjerjenskij. Te dni pa je priredila skupina ruske socialrevolucionarne stranke v Pragi v Smetanovi dvorani Mestnega doma predavanje, na katerem je govoril Kjerjenskij o ruski revoluciji. Ime predavatelja in tema sta privabila mnogo poslušalcev. Velika dvorana je bila nabito polna. Med številnimi ruskimi emigranti je prisostvovalo predavanju tudi mnogo Čehov. A. F. Kjerjenskij je začel svoje predavanje ob 7. in končal ob pol 11. zvečer.

O revolucionarnem pokretu je govoril predavatelj, da je imel svoje korenine tudi v višjih krogih absolutne carske birokracije vsaj od začetka svetovne vojne, ki je zadela ne samo zdrave temelje narodnega gospodarstva in družabnega življenja, temveč tudi dušo ruskega naroda. Začetkom vojne je bil v Rusiji prepovedan alkohol, ruski muškarci tedaj ni pili, ker ni mogel dobiti opojnih pijač. Za denar, ki mu je ostal od prodanih pridelkov, pa si je nakupil v mestu različne b'aga ter si preskrbel na ta način zalogo, da mu pozneje ni bilo treba niti kupovati, niti prodajati. Blokada je bila za Rusijo težak udarec, kajti ruska industrija ni bila razvita in država torej ni mogla sama producirati mnogih industrijskih izdelkov. Tako je nastalo prvo pomankanje, kriza v prehrani in industrijski produkciji, vlada pa ni bila sposobna, da odstrani te nedostanke. Poleg tega pa je pripadla Rusiji strašna vloga — nositi vso težo svetovne vojne dotlej, da se pripravite za vojno Angleska in Amerika. Nemčija je bila dobro oborožena in preskrbljena z vsem potrebnim, nasproti temu pa je pošiljala Rusija v boj samo žive mase, ki so morale malone z golimi rokami kljubovati nemški tehniki. Vse to se je godilo v Rusiji v znamenju krutega absolutizma, ki je teptal, zatiral in uničeval vse, kar je bilo le količkan demokratično. Takrat pa je stopil na plan takozvani socialni patriotizem, v katerem so se združile vse demokratične sile, da rešijo ogroženo Rusijo. Predstavljajo te struje so bili že 1. 1915 priprani, da je Rusija izgubljena, če se v vladajočem sistemu ne izvrši nagla in temeljita sprememba. V ruski gosudarstveni dumi (narodni skupščini) je igral v tem času odločilno vlogo »progresivni blok«, ki je sicer delal toda brez uspeha. Perspektive za uspeh revolucije takrat niso bile posebno ugodne. Navzlic temu pa je revolucija nepričakovano izbruhnila. Po zimi 1. 1916-17 je nastalo nevarno gibanje v armadi, disciplina na fronti je bila zlomljena, 26. februarja 1. 1917 je izbruhnila pod pritiskom gospodarske krize revolucija in duma je morala računati z gotovimi dejstvi. V treh dneh je bilo konec carizma, sesula se je stara država, ogromne ljudske mase je objel val nove struje, mase sicer niso bile organizirane, vendar pa so zastavile ves svoj entuzijazem, da ustanove nov režim. Kjerjenskij razume tiste, ki danes s tako lahko kritizirajo prve korake ruske revolucije, toda takrat ni nihče dobro vedel, kaj naj bi se storilo. V svetovni zgodovini nima primera dogodek, da bi država, v kateri je za časa vojne izbruhnila revolucija, ne smela opustiti misli o nadaljevanju vojne. Tako pa je bilo v Rusiji.

In prišla je prva revolucionarna vlada. Stala je nad vsemi strankami, bila je vsesrskna in je hotela uvesti demokratični režim tam, kjer ni bilo državotvorne demokracije. Hotela je spremeniti tudi produkcijski sistem, kajti ta sprememba je bila neobhodna. Tu pa se ni mogla uveljaviti, ker v masah še ni bilo dozorelo prepričanje, da

je država nad strankami in nad posameznimi razredi. Demokrati-revolucionarji so ustanovili sovjete, da bi organizirali revolucionarno demokracijo na boljših in v razburjenih masah ostalega prebivalstva. Organiziralo se je takrat doma in na fronti, kjer so nastale posebne vojaške vlade. Generali so neprestano prosili, naj j'm vlada pošlje predstavitelje sovjetov, da bi mogli kljubovati sovražniku in preprečiti razpad armade. Faktično pa že niso priznavali nobene vlade. Koncem leta 1917 ni bilo ne duha ne sruha o disciplinirani armadi. Nasprotja so se poostri in nastalo je vprašanje — ali bo zmogla struja razredne diktature, torej diktature proletarijata, ali pa bo stopila revolucija na pot diktature »zaščite države«. Srednja pot ni bila mogoča, ker ni bilo demokratične buržoazije. Nastala je splošna idejna in programatična zmeda, stare politične stranke so razpadale v svoji lastni konstrukciji tako, kakor razpadajo danes v vsi Evropi. Srečala sta se dva sovražnika, dve struji, med katerima ni bil mogoč noben kompromis: boljševizem s svojim geslom: pravice zatiranim in bednim

V. Dorošević:

Kalif in grešnica.

(Iz zbirke »Vzhodne pravljice«.)

V slavo Allaha, edinega in vsemogočnega! V slavo proroka, mir bodi nad njim in blagoslov. V imenu sultana in emira Bagdada, kalifa vseh pravovernih in ponižnega sluge Allaha-Harun-al-Rašid — mi vrhovni muftij mesta Bagdada objavljamo nastopno povelje — da bo znano vsem. Evo, kaj nam je položil Allah v srce glasom korana:

Grdobija se širi po zemlji, radi razkošja, zabav in pojedin propadajo carstva, propadajo države in ginejo narodi, ki so pozabili Allaha. Mi pa hočemo, da bi puhtel od našega mesta Bagdada k nobi vseh čednosti, kakor duhte naši vrtovi. Zlo prihaja na svet po ženskah. One so pozabile predpise zakonov, skromnost in čednost. Obešajo nase od nog do glave dragocenosti. Nosijo oblačila, ki so prozračna kakor pajčolan. In če se pokrivajo z dragocenimi tkaninami delajo to samo z namenom, da bi boljše izpostavile pogubne krasote svojega telesa. Svoje telo, ta Allahov stvar so spremenile v orodje pohujšanja in greha. Od njih pohujšani vojaki izgubljajo hrabrost, trgovci bogastvo, rokočelci ljubezen do dela, poljedelci veselje do svojega polja.

Zato pa smo sklenili v svojem srcu — odgrati kači njeno smrtonosno želo. Objavljamo se v vednost vsem živčim v velikem in slavem mestu Bagdadu: Vsi plesi, petje in muzika je v Bagdadu prepovedana. Zabranjen je smeh, prepovedano so šale. Ženske morajo hoditi z doma zavite od nog do glave v oblačila iz belega platna. Dovoljeno jim je imeti samo majhne odprtine za oči, da bi se, hodeč po ulicah, ne spodlikale ob moške. Vse, stare in mlade, lepe in grde, naj si zapomnijo: dotična, ki bo imela le mezinček gol, bo obdolžena, da je skušala pogubiti vse moške in zaščitnike mesta Bagdada in takoj bo pobita s kamenjem. Tak je zakon. Izpolnjujte ga, kakor da ga je podpisal sam kalif veliki Harun-al-Rašid. Z njegovo milostjo in pooblastilom — veliki muftij mesta Bagdada, šejk Hazif.

Bodni so ropotali in trobente so donele, ko so glasniki oznanjali ta ukaz na trgih, križpotih in pri vodnjakih Bagdada — in mahoma je bilo konec petja, muzike in plesov v vsemem in razkošnem Bagdadu. Kakor da je kuga pogledala v mesto. Postalo je tiho, kakor na pokopališču. Kakor prikazni so bledle po ulicah ženske, zavite od nog do glave v bela oblačila in p'aho so zle njihove oči skozi ozke odprtine. Trgi so se izpraznili, izgini je šum in smeh in celo po kavarnah so umolkli klepetavi pripovedniki pravljic.

Ljudje so vedno taki: če se puntajo, se puntajo pošteno, če pa se začno pokoriti zakonom, se pokore tako, da je celo oblastem zoperno. Sam Harun-al-Rašid ni več poznal svojega veselja, radostnega Bagdada. Premodri šejk, — je dejal veliki muftij, — zdi se mi, da je tvoj ukaz nekam prestrog.

ter diktatura zaščite naroda in države. Prva struja je imela za seboj mase in demobilizirano armado, v drugi pa so plaval visoki carski častniki in visoko, bogato plestvo brez mas. V takih razmerah seveda ni bila mogoča srednja pot k poravnavi spora. Prišli so dogodki, v katerih je igral usodno vlogo general Kornilov in admiral Djenikin, ruska armada je bila poražena pri Tarnopolu in državno krmilo je začasna vlada poverila Kjerjenskemu, da si je on ta bilog odklanjal. Oeslo boljševizma je bilo, spremeniti vojno narodov v notranjo rezredno meščansko vojno v vseh državah.

Kjerjenskij je zaključil svoje predavanje z besedami: Cilj ruske revolucije je bil spočetka: ljudska vlada, socialna pravičnost, osebna svoboda. Ta cilj so narekovali razmere in rea'no življenje. In danes je dolžnost vsakega iskrenega Rusa, da se zaveda, kako potrebna je prosveta in delo za novo Rusijo Ruski nacionalizem mora imeti globoke socialne in čustvene korenine. Brez tega ni mogoče Rusiji pomagati, temveč samo škodovati.

Vladar! Zakoni in psi morajo biti hudi, da bi se jih ljudje bali, je odgovoril muftij. In Harun-al-Rašid se mu e poklonil: Morada imaš prav, premodri šejk!

V tem času pa je živela v daljni Kairi mestu veselja, razkošja, muzike, petja, plesov in prozornih oblačil plesalka po imenu Fatma — hanum — Allah ji oprostí grehe za radost, ki jo je nudila ljudem! Izpolnila se ji je osemnajsta pomlad. Fatma — hanum je slovela med plesalkami Kaire, karske plesalke pa so slovele med plesalkami vsega sveta. Mnogo je čula o razkošju in bogstvu vzhoda, kot največji biser na vzhodu pa je blestel v njenih mislih Bagdad. Vsi so ji pravili o slavem kalifu Harun-al-Rašidu Glas o njem se je dotaknil tudi njenih rožnatih ušes in Fatma-hanum je sklenila odgovoriti na vzhod, v Bagdad, h kalifu Harun-al-Rašidu, da razveseli njegov pogled s svojimi plesi.

Običaj zahteva, da prinese vsak pravovernik kalifu najboljši kar ima, tudi jaz prinesem velikemu kalifu najboljši, kar imam — svoje ples.

Vzela je s seboj svoja najlepša oblačila in odšla na daljno pot. Ladjo, s katero se je vozila iz Aleksandrije v Bairut, je dohitela nevihta. Vsi so izgubili glavo. Fatma-hanum se je oblekla kakor običajno za ples. Glejte! — so kazali nanjo prestrašeni potniki — ena ženska je že znorela!

Toda Fatma-hanum je odgovorila: Da bi mogel moški živeti, potrebuje sabijo, ženski pa je potrebna samo lepa obleka, vse drugo ji preskrbi moški. Fatma-hanum je bila prav tako razumna kakor lepa. Vedela je, da je vse zapisano v knjigi usode. Kizmet! Ladja se je razbila ob skalovju in od vseh potnikov je vrglo na brez samo Fatma-hanum. V imenu Allaha je dospela s karavanami od Bairuta do Bagdada.

Toda mi te vozimo v smrt, so ji dejali spremljevalci in priganjanci, — v Bagdadu te linčajo, ker si tako oblečena.

Tudi v Kairi sem bila prav tako oblečena, pa me ni nihče udaril niti s cvetlico! Tam ni tako plemenitega muftija, kakor je šejk Hazif v Bagdadu.

Toda zakaj vendar, zakaj? Pravijo, da vzbuja taka obleka pri moških pregrešne misli. Kako morem odgovorjati za tuje misli? Odgovarjam samo za svojo! Pomeni se o tem s šejkom Hazifom!

Fatma-hanum je prispela v Bagdad ponoči. Sama v temnem, praznem, mrtvem mestu je blodila po ulicah, dokler ni zagledala hiše, kjer je gorela luč. Potrkala je. To je bila hiša velikega muftija. Tako nosi veter jeseni, v času ptičje selitve, prepelice naravnost v zanjke. Veliki muftij šejk Hazif ni spal. Sedel je, premišljeval o dobrodelnosti in snoval nov ukaz, še strožji od prejšnjega. Trkanje je vzbudilo njegovo pozornost.

Pa ne da bi bil sam Harun-al-Rašid? Često po noči ne spi in rad tava po mestu. Muftij je sam odprl vrata in odstopil ves

presenečen in preplašen. Ženska?! Ženska? Pri meni? Pri velikem muftiju? In to v taki obleki?

Fatma-hanum se je globoko priklonila rekoč: Brat mojega očeta! Po tvoji dostojanstveni zunanosti, po tvoji častitljivi bradi vidim, da nisi navaden človek. Po ogromnem biseru, ki krasi tvoj turban, so dim, da vidim pred seboj velikega muftija Bagdada, častitljivega, znamenitega in premodrega šejka Hazifa. Brat mojega očeta! Sprejmi me kakor bi sprejel hčer svojega brata! Doma sem iz Kaire. Mati mi je dala ime Fatma. Po poklicu sem plesalka, če je sploh to mogoče imenovati ta užitek poklic. Prihajam v Bagdad, da razveselim pogled pravovernih s svojimi plesi. Toda prisegam, veliki muftij, da nisem ničesar vedela o tvojem strašnem ukazu — brez dvoma pravičnem, ker izhaja iz tvoje modrosti. Evo zakaj sem se drznila stopiti pred tvoje obličje, oblečena ne po ukazu. Oprostí mi veliki in premodri muftij! Samo Allah je velik in premoder! — je odgovoril muftij, — res sem Hazif, ljudje mi pravijo šejk, naš veliki vladar, kalif Harun-al-Rašid pa mi je dal mesto velikega muftija, dasi ga ne zaslužim. Sreča tvoja, da si prišla k meni in ne k navadnemu človeku. Navaden človek bi te moral glasom mojega ukaza nemudoma poslati v ječo ali pa linčati.

Kaj pa storiš ti z menoj? — je vzkliknila prestrašena Fatma-hanum. Jaz? Nič. Naslajati se hočem pri pogledu na te. Zakon je kakor pes — grizti mora druge in mahljati z repom pred svojimi gospodari. Ukaz je strog, toda napisal sem ga jaz. Bodi kakor doma, hči mojega brata. Če hočeš peti poi, če hočeš plesati — ples!

Ko pa se je razlegel glas bobna je muftij zadržel. Tibo! Lahko naju slišijo. Kaj pa če prokleti kadija izve, da je bila pri velikem muftiju po noči ženska... O, ti dostojanstveniki! Kača ne ugrizne kače, dostojanstveniki pa samo razmišljajo kako bi se grizli med seboj. Seveda, ti si lepa in rad bi te vzel za prvo plesalko harema. Toda pamet, modri kalif! Pamet... Kaj, če bi poslal to grešnico — h kadiju? Naj pleše pred njim. Če prizna on da je kriva in zapove kaznovati jo, — zgodi se pravica. Moj ukaz se še ni nikoli uporabljal, zakon ki se ne uporablja, pa je pes, ki ne grize. No, če pa se kadi spozabi in jo pomilosti — da bi odzdravilo želo prokleti kadi! Mirno lahko spi tisti obtoženec čigar zločina se je udeležil sodnik. In veliki muftij je napisal kadiju pismo:

Veliki kadi! K tebi vrhovnemu sodniku Bagdada, pošiljam žensko, ki se je pregrešila proti mojemu ukazu. Kakor preišče zdravnik najbolj nevarno bolezen in se ne boji, da bi zbolel sam, tako preišči zločin te ženske. Sam jo poglej in oglej si tudi njene plesje. In če spoznaš da se je pregrešila proti mojemu ukazu pokliči na pomoč pravičnost. Če pa se ti bo zdelo, da zasluži usmiljenja, pokliči v svoje srce usmiljenje. Kajti usmiljenje je nad pravičnostjo. Pravičnost je rojena na zemlji, domovina usmiljenja pa je nebo.

Tudi kadi ni spal. Pisal je za drugi dan snežne o razpravah, ki pridejo na vrsto — vnaprej, da bi ne mučil obtoženih s pričakanjem obsodbe. Ko so prignali k njemu Fatma-hanum in je prečital pismo, je dejal:

Al stara mrha! Sam je brččas kršil svoj ukaz, zdaj pa bi rad, da ga kršimo tudi mi! Obrnil se je k Fatmi-hanum, rekoč: Torei, ti tučka, iščeš pravičnosti in gostoljubnosti. Izborni. Toda, da ti postrežem s pravičnostjo, moram poznati vse tvoje zločine. Ples, poi in greš! Pomni: eno: pred sodnikom ne smeš ničesar skrivati. Od tega je odvisna pravičnost obsodbe. Kar pa se tiče gostoljubnosti, je pa specialnost sodnika. Sodnik vedno obdrži svoje goste dalje časa, kakor si žele.

In v kadijevi hiši je tisto noč ropotal boben. Veliki muftij se ni zmotil. Harun-al-Rašid tisto noč ni mogel spati in je po svoji navadi taval po bagdaskih ulicah. Srce se mu je krčilo od dolgega časa. Mar je to njegov veseli, sumni in brezskrbni Bagdad, ki navadno ni spal pozno po noči? Zdal se je razlegalo iz vseh hiš smrčanje. Naenkrat pa je njegovo srce zatrepetalo. Začel je glas bobna. Čudno — in vendar so igrali v hiši velikega muftija. Kmalu se je brnen oglasil v kadijevi hiši.

Vse čudovito v tem čudovitem mestu, — je vzkliknil smeje se kalif, — dočim greh spi, se dobrota veseli. In napotil se je v dvorec zelo radoveden kaj se je godilo po noči v hiši velikega muftija in kadija. Komaj je dočkal zarjo in čim so zlati žarki vzhajajočega solca zalili Bagdad, je od-

šel v levo dvorano svojega dvorca ter sklical vrhovno sodišče. Harun-al-Rašid je sedel na prestolu. Pri njem je stal čuvvar njegove časti in močnega telesni stražnik s potegnjenim mečem. Na desnici je sedel veliki muftij v čeladi z ogromnim biserom — na levi vrhovni kadi v čeladi z ogromnim rubinom. Kalif je položil roko na potegnjeni meč, rekoč:

V imenu Allaha, edinega in usmiljenega otvarjam vrhovno sodišče. Naj bo tako pravično in usmiljeno, kakor je Allah! Srečno mesto, ki more mirno spati, kjer zunaj ble njegovi vladarji. Nocoj je Bagdad mirno spal zato, ker niso spali radi nje: trije: jaz njegov emir in kalif, moj premodri muftij in moj grozni kalif.

Sestavljal sem nov ukaz, je dejal muftij.

Pečal sem se z državnimi posli, je dejal kadi. In kako veselo je, kadar človek opraviča dobra dela. Kakor ples se vrti vse to, je vzkliknil veselo Harun-al-Rašid.

Zadliševal sem obtoženko, je dejal muftij.

Zadliševal sem obtoženko, je dejal kadi.

Stokrat srečno mesto, kjer se preganja greh celo po noči — je vzkliknil Harun-al-Rašid, — tuji nam je znano o tej zločinki. Pravil nam je on priganjal karavane, s katerimi je prišla v Bagdad. Zapovedali smo, da jo aretirajo in zdaj je tu. Pripeljite obtoženko!

Fatma-hanum je vstopila drhte in padla pred kalifom na kolena. Harun-al-Rašid jo je pogledal, rekoč: Vemo, kdo si ti vemo, da prihajaš iz Kaire, da bi razveselila kalifa s svojimi plesi. Najbolje kar imaš si nam prinesla v svoji priprostiosti. Toda prekršila si sveti ukaz velikega muftija in zato moraš pred sodišče. Vstani! de te moje! Izpolni svojo željo in ples pred kalifom. To, kar ni pogubilo velikega muftija niti modrega kadija, ne pogubi z Allahovo pomočjo niti kalifa. In Fatma-hanum je začela plesati. Pri pogledu nanjo je veliki muftij sečpal, toda tako, da bi ga slišal kalif: O, greh! O, greh! Ona tepta sveti ukaz!

Pri pogledu nanjo je še sepetal vrhovni kadi: tako, da bi ga slišal kalif: O, zločin! O, zločin! Vsaka njena kretnja je vredna smrti!

Kalif je gledal molče. Grešnica! Je dejal Harun-al-Rašid, — iz mesta leopga greha Kaire, prispela si v mesto surove dobrodelnosti — Bagdad. Tu vlada čednost. Čednost in ne hinavščina. Čednost je zlato, hinavščina — ponarejen denar, za katerega da Allah samo kazni v pogin. Niti lepota, niti nesreče, ki si in pretpelja, ne morejo omečati srca tvojih sodnikov. Krepost je surova in usmiljenja ji ni dostopno. Ne dvigaj zaman svojih prosih rok k velikemu muftiju, vrhovnemu kadiju ali k meni tvojemu kalifu. Veliki muftij, kakšna je tvoja obsodba te ženske, ki je prekršila tvoj sveti ukaz?

Veliki muftij se je poklonil in dejal: Smrt! Vrhovni kadi! Tvoja obsodba!

Vrhovni kadi se je poklonil in dejal: Smrt! Smrt! pravim tudi jaz. Prekršila si sveti ukaz in zato moraš biti kamenjana! tu brez odlašanja. Kdo vrže prvi kamen? Jaz, tvoj kalif. Jaz moram vreči prvi kamen, ki mi pride pod roko.

Harun-al-Rašid je snel turban, odrgal z njega ogromni biser, slavni »veliki mozolj« in ga vrgel v Fatmo-hanum. Biser je pal k njenim nogam.

Drugi si na vrsti ti! — je dejal kalif velikemu muftiju. Tvoj turban krasi divca temno-zelen smaragd. Kako je mogoče boje porabiti tak diven kamen, kakor da kaznuješ z njim greh? Veliki muftij je snel turban, odrgal smaragd in ga vrgel v Fatmo-hanum.

Tvoja je vrsta vrhovni kadi! Surova je tvoja dolžnost in krvavo žari ogromen rubin na tvojem turbanu. Izpolni svojo dolžnost! Kadi je snel turban odrgal rubin in ga vrgel.

Ženska! — je dejal Harun-al-Rašid — vzemi te zasluženne kamne kot kazni za zločine. Ohrani jih v spomin na milost tvojega kalifa, krepost njegovega muftija, in pravičnost njegovega vrhovnega kadija. Pojdi!

Od tedaj pravijo, da se je udomačil na svetu običaj, da obisplejo lepe ženske s dragocenimi kamni.

Šejk-Hazif, moj veliki muftij! je dejal kalif, upam, da boš imel dancs dober tek. Izpolnil sem tvoj ukaz.

Da, toda jaz ga preklecujem. Je preveč surov. Kako? Saj si dejal: zakon je kakor pes. Čim hujši tem bolj se ga boje.

FR. Z.:

O baru in o Narodni galeriji.

Za Božič mi je kupila ljubljena žena novo rogznico pred vrata in sem že pozabil, koliko me je stala. Zdalj zopet sprejemam vsak dan od enajstih in pol do nič in pol in je moje skromno pero vsakomur na razpolago. Samo si ne morem kaj, da ne bi opozoril cenjenih posetov, da jim mora biti ena stran nepopisana — to je takšen običaj pri vseh boljših novinah — in vseskozi morajo biti čitljivi in jasni, da ne bo neljubih tiskovnih pomot in popravkov in drugih zmešnjav — zmešnjave niso prijetne.

Zadnjič sta me počastila dva gospoda, eden je bil za bar, drugi zoper Narodno galerijo. Ako ni bilo narobe in je mogoče bil prvi zoper bar in drugi za Narodno galerijo. Oba sta govorila hkratu in sem imel baš opravila s sinetartem, zahteval je nagrado za novo leto in se mož ni dal prepričati, da jaz nisem naročil novega leta niti nisem novemu letu kriv in da se mož ni obrnil na pravi naslov.

Govorili smo vsi štirje hkratu in smo tako prištedili obilo časa, to je res. Ali jasnost razgovora je trpela.

Žena pravi, da o Narodni galeriji ni še čula ničesar, morebiti je to nov kino; bar pa, je rekla, da je »astlina z drobnimi zrnci, kanarčki da radi zobljejo bar.

Dejal sem, da ne verjamem, da se je dotični gospod potrudil k meni zaradi aprovizacije kanarčkov. In je sploh združeno s težkočami pisati o novih in manj znanih predmetih, ko hira moj rodbinski konverzacijski slovník za jako častitljivo starostjo.

Toda sta bila zadevna dva gospoda jako dostojna in sta mi stavila izredno in laskave pogoje v dokaj zdravi valuti jima ne bi rad odrekel, tudi žena pravi, da ne.

Mislím torej, da je stvar taka, da se Narodna galerija jako ugodno razvija v svojih novih z velikomestno razkošnostjo opremljenih podzemskih prostorih. Eden izmed gospodov je posudil, da ni ure v dnevu, ko bi bilo slovensko pleme tako žejno, kakor baš ob enajstih zvečer. Potemtakem da bi Narodna galerija ustrezala resnični in živi potrebi. V procesijah da se nastavlja narod in čaka, da si pribori vstop in je potem deležen — in zdaj ne vem, česa je deležen. Eden izmed gospodov je rekel: »...zafrkacij, hru-

laci in batin.« Ali pa je bil smetar, ki je govoril te besede, ki jih ne razumem docela. Moja žena tudi ne. Morebiti so to figure pri novih plesih.

Moja žena žal ne zna novih plesov, to je velika hiba in sem ji že rekel: ako bi imela drugega moža, bi bila že davno reducirana.

Eden izmed gospodov je še dodal — ali je bil smetar — da so novi plesi jako dostojni in da ni res, da se kaj vidi razun kolikor dame niso oblečene — toda je to moda. En glas je dejal: Narodna galerija je resnično velikuturna naprava! Posebne pohvale pa da je vredno to: Kdor jo poseti, skoro vsak potem pove, da je drugi zanj plačal račun.

Morebiti se k podrobnostim še povrnemo.

Tudi o baru sem bil poučen jako temeljito po enem izmed obeh gospodov, ne vem, ali po tem, ali po onem, in živo obžalujem, da je nesrečni smetar kolikor toliko zmedel veleznanimiva izvajanja zadevnega gospoda. Vendar lahko potrdim, da sem v celoti tudi o baru dobil vtisk, da je tudi bar v svojih prostorih jako na svojem mestu. In mi je gospod — ne vem, ali ta

ali ta — za vsak primer napisal na listek par trdk.

»Ažbe, Grohar, Jakopič, Jama, Tratin, Vesel.«

Ta imena niso brez pomena. Le v tem hipu ne vem, ali z neposredno gravitirajo shimmy ali so znameniti slovenski vinogradniki. Pa se bom morebiti še spomnil. V tej točki se mi je štrnala nekoliko skrotoviti deloma zaradi nesrečnega smetarja, deloma sem imel že brez smetarja glavo kakor čeber. Kajti sem bil one dni zaposlen tudi še s taksmi, s slovenskim bogoslužjem in z gledališko režijo, ker je bil Pepe zbolel, ta ki sedi v uredništvu, in je dejal, naj jaz pišem namesto njega.

Pa bodisi tako ali tako — jaz mislim, da sloves imenovanih trdk jamčji za kakovost robe in se ne bo nihče kesal. Vodstvo tega eminentno širokogrednega podjetja je v rokah, da ne more biti v drugačnih, in si je vzelo za cilj, da ne bo v nobenem pogledu zaostalo za svetovno kulturno višino.

To niso mačkine solze.

Malo me skrbi — eden izmed gospodov mi je bil naročil, naj pišem zoper, in zdaj ne vem, ali je bil ta, ali je bil ta.

Pa mislim, da je dovolj previdno pisano, in se lahko bere tako ali tako, in naj še to povem, da v enem teh podjetij, ki mi je čast o njih poročati, še nimajo shimmyja in onih zgornj omenjenih figur, ki imajo toliko pravičlastnost, in se mi zdi, da smo dejali, da bi bilo prav, da bi se takisto uvedli, koder jih še ni: Kajti da ni prezirati okusa in stopnje našega na polju lepih umetnosti jako razvajanega občinstva.

Takšna je ta stvar in kakor rečeno, k podrobnostim se morebiti še povrnemo. In se zanašam, da ne bo zamere in razaljenih naročnikov ne na to plat ne na drugo.

Pripis. Otročički imam štiri in so pravzaprav revčki — pred sedmo že vstanje v temi in mrazu, da ne zamudé šole. Pa so mi zdajle razložili, kaj je bar in kaj je Narodna galerija.

Spričo modrosti mojega potomstva me je malo sram — to je jako neprijeten občutek in ga uredništvo pri honorarju lahko uvažuje.

Pepe pravi, da me boste reducirali. Mislim, da ni povoda za to. Vsak človek se lahko zmoti, in če se ne bi nikdar nihče motil, listi ne bi imeli kaj pisati.

Da, vladar! Toda pes mora griziti tujce. Če pa grize gospodarja — ga priklenemo na verigo.

Take je sodil modri kalif Harun-al-Rasid na slavo Allaha edinega in usmiljenega.

Zdravstvo.

Klinična preizkušnja reargona. — Papirnat denar kot prenašalec bolezenskih kalij. — Razkuževalni učinek kovanega denarja.

Pred kratkim je šla po vseh časopisih vest, da sta praška zdravnik prof. Wiechofsky in docent dr. Klausner našla nov lek proti gonoreji, ki sta ga nazvala reargon. Trdilo se je, da to novo sredstvo niti najmanj ne draži, da učinkuje brez bolestin in da v najkrajšem času ustavi gonoročni proces. V akutnih slučajih so baje gonokoki že v 48 urah izginili. V dumaškem listu »Die Stunde« se je nek navdušen strokovni zdravnik povzpel do trditve, da je lečenje z reargonom prava radikalna zdravitev. Povzdigoval ga je zaradi tega tudi s socialnohygijskega vidika, češ da se bo z novim sredstvom dalo v desetih letih ozdraviti in odrešiti gonoročne nevarnosti vse človeštvo. Mnogi zdravniki pa so imeli kaj pomisleke, ker se je reargon priporočal v najširši javnosti. Še preden je bilo kaj čuti o preizkušnji na klinikah in velikih bolnišnicah. Brez takih strogih preizkusov bi ne smelo priti nobeno zdravilo v splošno porabo, kajti vsa uspešna sredstva imajo lahko tudi neprijetne, da celo škodljive učinke. In že je slišati prve svarišne glasove. Tako je prof. Matzenauer preizkušal reargon na graški kliniki, vendar nikakor ni mogel opazovati silajnih uspehov, ki so jih obetali. Pred vsem se je uveril, da reargon včasih hudo draži. Tako je pri dveh povsem svežih, torej za zdravljenje z reargonom posebno prikladnih slučajih že po enopol-odnosno dvadnevni uporabi nastopila silna razdraženost s hudo oteklino in krvavopojnim iztokom, tako da je bilo treba takoj prenehati in injekcijami. Bolnika sta morala več dni ležati v postelji in dobivati hladne obkladke, da se je ta razdraženost izgubila. V drugih enostavnih slučajih so se pojavile razne komplikacije. V enem slučaju razširilo se je po širirnem sdravljenju vnetje iz spodnjega dela na zadnji del sečne cevi (Urethritis posterior) in na prostato (Prostatitis). V drugem slučaju zopet so vzdolž vsega sprednjega dela sečne cevi nastopile majhne zrnčaste infiltracije (zabreklije). Doslej se prof. Matzenauerje bi v nobenem slučaju ni posrečilo, da bi gonokoki popolnoma in trajno izginili v nekaterih dneh. Te izkušnje naj služijo v svarilo! Vse razširjenosti gonoreje in hvalisanja po dnevnem časopisu so se nekateri bolniki kar trgli za reargon in zahtevali od svojih zdravnikov, da ga uporabljajo.

H. Klefer v Bonnu je v povojni dobi bakterijoloki preiskaval razne vrste papirnatega denarja (446 kosov) in dognal, da se je na njih naselila velika množica kalij. Tako je bilo na srednje do močno uporabljanih bankovcih po 1—2 urah 13.000 do 143.000 kalij. Vrsta in število bakterijev pa nista toliko odvisna od uporabe bankovcev. Veliko odvisi od papirja. Gladki bankovci imajo manj bakterijev kakor raskavi in gubnati. Tudi ni posebnega pomena, odkod prihajajo bankovci, ali iz mesarji, pekarni, s trga itd. Poskusi, kako dolgo ostanje bakterij na bankovcih živi, so v poedinah slučajih dognali 54 ur, 93 do 127 dni, 87 do 138 dni, 11 do 96 dni, 25 do 138 dni, 17 do 52 dni, 48 do 134 ur. Skoraj gotovo je papirnat denar kot prenašalec bolezenskih kalij veliko večjega pomena kakor mnogi drugi predmeti vsakdanje potrebe. Na vsak način je higiensko nedostaten in bi ga bilo najbolje zamenjati s kovanim denarjem. Opasnost bi se pa tudi zmanjšala, ako bi ljudstvo pazilo na papirnat denar in ga lepo zlagalo v denarnici. S tem, da ga tlačijo po rokah in žepih, postane papir raskav in na raskavi površini se seveda veliko lažje naselijo in ustalijo bakterije.

Ze dolgo časa je znan porazni učinek kovin na bakterije. Ako n. pr. poplozimo bakren novčič na želatinsko bakterijsko kulturo, zamreje v obsegu novčiča vsi bakterij. Prvi je ta pojav opazoval botanik Nageli, pozneje pa se je z njim pečal tudi bakterijolog Bering. Prvotno so mislili, da se raztopijo najmanjše količine bakra, ki tako porazno učinkujejo. Nageli je zaradi tega in pojav imenoval oligodinamiten. To je v najmanjših količinah učinkujejo. Pozneje so domnevali, da gre pri stvari morda tudi za elektrokemijske učinke. V novejšem času je dr. Pavel Saxel proučeval to vprašanje. Dognal je, da nastopi pojav prav tako, ako zavlijemo baker ali srebro v kos filtrirane ali celo pergamentnega papirja. Pa ne le to. Čevka želatine, ki je bila dva dni v dotiki s srebrom, ne ovira le razvoja milijonov bakterij, ki jih vcepimo na to želatino, temveč jih naravnost zamori. Dr. Saxel izključuje zaradi tega tako domnevo o topljivi kovini kakor ono o elek-

trokemijskem učinku, ker pri njegovih poskusih ni bilo moč konstatirati nobenega pojava v zmislu električnega napona. Mnenja je, da gre za izraz fizikalne sile, ki se najprej pojavlja na površini kovin, ki se pa od kovin tudi lahko loči in prehaja na druge stvari. Dr. Saxel govori zaradi tega o nedaleč učinkujoči sili, ko se narava pa še ni povsem pojasnjena. — Naj bo tako ali tako, ta dejstva dokazujejo, da so kovine kot denarno sredstvo dosti primernejše, ker ne morejo zlahka prenašati bakterijev. Pri nas bi bilo zlasti treba zamenjati papirnat denar po 1/4 in 1/2 dinarja ter po 1 dinar, ker se ta plačilna sredstva vsled prevelikega prometa na hitreje pokvarijo, vsled česar se jih posebno lahko primejo in drže bolezenske kalij.

Nekaj spominov o krstu ljubljanske potresarne.

Ni nam treba povdarjati, da smo imeli v beli Ljubljani prosvetni inštitut, ki je bil po širokem svetu v krogu seismologov dobro poznan in katerega so posejali v prejšnjih časih kaj radi večaki z vseh vetrov, saj bo to ugotovila zgodovina.

Znani v zadnjem času pogostoma imenovani japonski profesor Omori, oče seismologije, je bil v teku treh let dvakrat po več dni pri meni. Takrat mi je Japonec opetovano izjavil: »Mi v Tokiju nekoč nismo vedeli, kje na svetu se nahaja Ljubljana. a od časa, ko ste osnovali vašo potresarno (Erdbebenwarte) smo na minute in sekunde označili lego vaše stanice na naših zemljevidih.« Ne bom imenoma naševal obiskovalcev moje potresarne, dasi bi to bilo veleslanstvo, a predolga bi bila vrsta. Zglasil so se pri meni: Mehikanci, Brazilci, Rusi, Angleži, Italijani, Nemci itd., sploh iz vseh krajev, kjer so potresi doma, a vsak je bil prav zadovoljen s tem, kar je videl pri meni in slišal, in prišel je rad še drugi v naš prosvetni zavod, ki sem ga jaz krstil obče razumljivo za »Erdbebenwarte«.

Ze leta 1899 sem po nemških listih toplo priporočal za našo inštitute znanstvo »Erdbebenwarte« namesto običajnih nazivov: »Seismometerstation« ali »Station für Erdbebenforschung« ali »Geodynamische Station«. a po Nemčiji, kjer so se pozno za menoj osnovali številne potresarne, so se kaj radi okibali v beli Ljubljani vzraslega imena »Erdbebenwarte«.

Prišel pa je prebrat in kar čez noč so v Nemčiji izginile vse eksotične tulke. Ze pred nekaj leti mi je došla brošurica z naslovom: »Die Erdbebenwarte Deutschlands und Deutsch-Oesterreichs«. In glej, skoraj vseh 19 observatorijev so prekrstili v »Erdbebenwarte«. Kaj bi poretel k temu spreobrnjenju moj ralnki prijatelj Francšek Levce, neumrljivi slovenski pisatelj? Menim, z menoj bi se veselil in bi rekel: »Vidiš, amice zdaj šele Tvoja velja, a moralo se je postaviti vse prele na glavo!«

Bilo je še pred vojno, ko mi je nekoga dne prijatelj Levce raztolmčil izvor besede »Warte«. »Veš, to je bilo sloveč, vlevčeni Slovenci Ziga Popovič in ta je za znanstvo »observatorija« ali kakor pri nas pravimo »zvezdarna«, kot prvi predlagal in toplo priporočal besedo »Sternwarte«, pod tem zgledu si Ti krstil Tvojo »Erdbebenwarte«. Tako sem Levce naprosil, da mi napiše za moj časopis »Die Erdbebenwarte«, to kar mi je povedal. V nekaj dneh mi je že prinesel Levce svoj lično pisani rokopis, kateri žalilob v mojem radi vojne uknjenem znanstvenem listu ni bil obelodanjen; pa kar je še hušje, ta rokopis se je v moji nekdanji potresarni v mojo žalost izgubil. Le kar mi je v spominu ostalo, naj tu na čast in v blag spomin na svojega neopozabnega prijatelja Levca napšem, prav v tej uri, ko delam obračun o svojem precej živem in obsežnem 30-letnem prosvetnem delovanju na polju eksaktne seismologije.

Beseda »Erdbebenwarte« se je kristalizirala na domačih tleh, je torej pristnega domačega izvora in če se spominjamo Popoviča in Levce, ne doli nam nič več kot tulka, prav kakor piše Lovro Zvab v 1. letniku »Ljubljanskega Zvona« leta 1881: »da je Tevtonu besedo »Sternwarte« poklonil Sloven Popovič, ki o tem v svoji knjigi »Untersuchung vom Meer«... na 89 strani tako piše: Ehen Turm darau: jemand den Lauf der Sterne beobachtet. hiesse ich eine »Sternwarte«. Ze zdavnaj se je po tej sestavljeni besedi na Nemškem ustvarila »Weterwarte«, označba za meteorološki observatorij potem »Seewarte« (Popovič jo imenuje »Meerwarte«) za »Maritimes Observatorium«, in koncem prejšnjega stoletja sem jaz koval znanstvo po istem vzorcu. ne da bi takrat poznal klasične in imenitne literature Popovičeve, to so: »Erdbebenwarte« — potresarna; »Erdwarte« — geofizični observatorij, tako sem imenoval potresarno, katero sem osnoval leta 1908. v mestu Hebu v Češkoslovaški in slednjič pred 14 leti »Punktenwarte« — stanica za brezžično telegrafijo.

Ivan Ziga Val. Popovič, ta pravi orjaški genij, je bil rojen 9. jan. 1705 v Arčinu pri Celju. Domača mladina pa naj sega pridno po Popovičevih spisih, ki počivajo v naši ličeski biblioteki. V teh knjizah in rokopisih leže zlati a še ne dvignjeni zakladi; ne samo filozofski, tudi prirodoslovski najdejo dokaj spodobnega gradiva v Popovičevih spisih. V zadnjem času je napisal izborno, a kratko monografijo o Ivanu Zigi Val. Popoviču profesor v Dubrovniku dr. Vladimir Prestin, priobčena je v »Nastavnom vjestniku«, knjiga XXVI. Siječanj 1918 zvez. 8.

To je mala zgodovina krstnega imena naše mlade, hitro uspele moderne seismologije; kakor vse kaže do danes se nismo daleč prišli od krstnega dne te prosvete, katere zibel je tekla tu v Ljubljani.

Prof. dr. A. B. Jan.

To in ono.

Pomladanska moška moda.

Bliza se čas, ko bo treba poskrbeti za pomladansko garderobo. Doba od marca do konca junija, ko odlože površnike, zahteva od moških posebno pozornost v izbiri nove obleke. Za ta čas je najbolj prikladna temnomodra in črna obleka. Pravzaprav ne čisto črna, temveč temno-rujava iz marango. Ni lepšega blaga za elegantno moško obleko, prikladno za vsako letno dobo in za vsak dnevni ali večerni čas. Tako obleka mora biti narejena gladko in ravno, strogo po angleškem vzorcu, brez pasov, hlače ravne, ne kratke in ne dolge. Zgoraj ne široke in spodaj ne ozke, telovnik normalen, brez kakršnihkoli postranskih gumbov in ovratnikov, sešit ravno in elegantno. Vse ekscentričnosti takozvane moderne linije, kažejo na sto korakov človeka, ki bi se rad lepo oblekel, pa se ne zna. Z modernim je treba ravnati oprežno in če je moda nevarna za žensko, je dvakrat nevarna za moškega. Običajno se zavzemajo za to, kar se nosi, mladi, novoporočeni fantje, ki nimajo niti najmanjšega pojma o tem, kako izgleda eleganten moški. Dobro bi bilo, če bi tovarne in krojači sami opozarjali na to, da ni lepo, niti primerno uvajati in širiti nad koleno zastržene hlače ali sukniče s »dragoonarji«. Če velja to za vsako moško obleko velja tem bolj za marango. Temnorujava obleka je za elegantnega moškega bistven del garderobe. K njej spada edino bela srajca (nikoli pisana), toda pod belo srajco se razumejo srajce iz najrazličnejšega blaga in vsakršen vzorec. Seveda mora biti srajca s prišitimi, mehikimi manšetami in s prišitim, ne prišitim, bolim, po zimi trdim, po leti pa mehikim ovratnikom. Ovratnik, prišiti k srajcam in ovratnik iz istega blaga kakor je srajca, se že davno ne nosijo in sploh niso več moderni. Nosijo se samo beli ovratniki, bodisi mehiki ali trdi in sicer ne smejo biti preveč odprti, pa tudi druge ekstravagance so odveč. Ovratnik naj bo priprost, gladek in bel. K takim srajcam in oblekam spada samo črna, pletena ali iz blaga narejena kravata, vsekakor pa črna in gladka, črne dolge nogavice, ter črni, visoki čevlji brez okrasov, brez pretiranih linik, zlasti pa brez gamaš.

Tako običajni lahko hodite po vsem svetu, povsod in ob vsakem času ali priliki, v slučaju potrebe pa tudi tam, kjer nosijo drugi smokinge. Temno-rujava obleka (tudi tako narejena) zahteva zefirasto srajco s finimi, barvanimi progami (ne krčevče), pisano kravato in tudi visoke čevlje. Površnik je iz temnega anelikega blaga, spomladaj lahko tudi svetle barve. Sešit mora biti čisto gladko v pasu ne prečrpan, brez pasu zadaj in brez vsakih jermenčkov ali drugih priveskov. Gabardinov dežni plašč — raglan je narejen iz najboljših kvalitete gabardina, rokavi imajo zgornji šiv do ramen, žepi so veliki, okrog pa je pas. Pri moških oblačilih je najvažnejša kakovost blaga. Moška obleka postane lepa šele čez kakih pet let potem, ko je bila narejena in ko dobi tisto aristokratsko, nemotno zunanost (aristokratsko imajo poseben talent, da njihove nove obleke že drugi dan izgledajo kot stare; navadni ljudje pa jih morajo šele ponositi). Tudi lepe prstanjele samo obleke iz prvotnejšega blaga in to dosežejo le oni, ki znajo z obleko ravnati. Mnogo je odvisno od tega, kako moški nosi obleko, odnosno kakor hodi, kako drži roke itd. Točnega recepta za to seveda ni. Toda nič ni bolj nevarnega, kakor trdovratna gonja za modo, pedantnost in pretirane novotarije v moški obleki. Kravata, čije je vozle je nekoliko postrani, je za nič toda opaziti in razumeti to malenkost znalo samo angleški lordi.

K lepi in elegantni obleki spada tudi primeren vrnj. Moški vrnj je drugačen kot ženski. Moški mora dišati po lufti, katranu, po nečem specifično moškem in zato so posebne vrste mila, ki dajejo koži tako prijeten duh. Moški se mora negovati prav tako skrbno, kakor ženska, samo na drug način. Prsna kopal in ostra krtača, dobra britve in izborna milo se mora videti na njem že od daleč.

LJUBLJANSKE MALO-MESTNOSTI.

»Stoji, stoji Ljubljana — Ljubljana dolga vasa.« Vselej me je nekako zabolelo v srce, ko sem čul popevati to narodno pesem, saj sem kot pristna ljubljanska srajca bil ves zaljubljen v svoje rodno mesto. Zlasti v ono bolj patrijarhalno predpotresno Ljubljano, kjer mi je bil znan vsak kamen, ki je tvariata tako prijazno lice, katero so žalilob pozneje mnogokje pokvarili s stavbenimi neukusnostmi, s katerimi so jo krasiili po oni katastrofi. Sanjari sem o nji kot bodočem glavnem mestu združene Slovenije. In ko je došel preobrat, se je vsaj deloma uresničil ta sen. Ljubljana se je močno razvila v lepo mesto — a ostalo ji je še vedno mnogo malomestne primese. Kdor se je nekoliko ogledal po svetu in preživel več let v velikih mestih, temu so take primeri še mnogo občutljivejši in neprijetnejši nego onemu, ki jih je preživil ves čas v domačem zapečku.

Moderno mesto ima seveda za svojo obdnost dosti stroškov in tako se pri obci denarni mizeriji ne sme staviti pretiranih zahtev, a vsaj nekatere, najnujnejše, so potrebne opomoci.

Letošnja huda zima nam je nanestla snega, in ako ta prične kopneti, plundre — Da se sneg ne da takoj odvoziti, je naravno, da pa se sploh za odvoz ne zmenimo, je pa vendarle preveč malomestno. Pa če se že odvaža, kar stane denar, naj se vsaj pazi nato, da vsak gospodar označi hodnik pred svojo hišo večkrat na dan, ter pri tem tudi očisti žleb. To je sicer policijska naredba, a ne izpolnjuje se skoro nikjer. Hodniki niso počešeni in ko nastane plundra, spraskajo šele sneg spred hodnika, a

ker so vsi kanali zasuti, zalije voda ves hodnik in človek mora brodit po nji, da jo ima v hipu polno čevlje. Ko prične zmrzovati, nastane ledena gladina, katere seveda nikjer ne posujejo s peskom ali žaganim, dasi je tudi to policijska naredba in ljudje se love, drse in opotekajo ter padajo in hvale bogu, ako so odnesli, nepopolnjenje ude. Pa kaj — če mesto ne skrbi (razun v centru) niti za prehode, kako se naj zahteva od privatnikov, da store svojo dolžnost.

Center, — ta ima razne prednosti. Tu ti gore električne in plinove luči v velikem številu, a čim bolj greš proti periferiji, tem večja tema vlada, da se lahko pobiješ ali te kdo napade. Pa davki, direktni in indirektni, niso ob periferiji nič manjši. Zato smemo pač zahtevati, da se lepa razsvetljava ne omeji na glavni trg in okrožje frančiškanskega mosta!

Ako si čez poletje v Ljubljani in te zanese pot od Ambrövevega trga dalje, vidiš kako se ondi pase ob bregovih smrdeče Ljubljance goveda, včasih tudi konji, ovce, koze ter skače okrog jata pšancev in gosli. Ta slika, če tudi morda dražestna za prirodoslovca ali kmetovalca, gotovo ni mestu v kras.

Istotako je preveč po domače, če ti v jutro raz oken stresa prah in smeti na cesto, oziroma na tvojo obleko; preveč malomestno, če z velikim krikom gonijo razno žival na seje ali v klavnico, dasi se tu in tam že opaža, da jo prevažajo v posebnih vozeh, kar bi se moralo splošno uvesti vsaj za poslednji namen.

In ono ponočno razgrajanje, ki se nemoteno vrši ob vsakem času, ono hripavo tuljenje (saj petje se to ne more imenovati) ki se od jutra do noči razlega po cestah ob času nehora — tega se ne bi smelo trpeti v mestu.

Naj bi omeniam še naše nedostatne kopeli, tem potrebnije, ker večina stanovanih zlasti vsa v starejših hišah, nimajo lastnih kopal — naša redka in nemarna javna strančica — naše mizerno, zvečne prenapolnjeno cestno železnico, ki nujno rabi razširjave na vse strani — saj vse to je bilo že dostikrat povedano, a izboljšave je ne čakamo nikdar. Da bi Ljubljana dobila mestni zastop, ki bi imel smisel za potrebe mesta in nega prebivalstva ter tudi vse potrebne naprave — potem bi bila res nam vsem v ponos. Samostal.

SMRT ZNAMENITEGA VLOMILCA.

(Patrijski vlom v avstrijsko poslanštvo v Bernu za časa vojne.)

V Franciji je v teči na otoku Ré umrl »kralj vlomilcev«, Baptistin Travali, ki se je poslalil z diplomatskim vlomom v avstrijsko poslanštvo v Bernu za časa vojne. Travali je začel delovati pred leti v južni Franciji. Njegova specialiteta so bili vloni v neobjudene vile. Bal se ni niti vdirati ponoči v cerkve in izpraznjevati pušice. Neko noč je zadel v marsejski katedrali na čuvaja. Bandit ga je kratkoma ubil.

Po tem se je umaknil iz mesta in šel s svojimi ljudmi na delo v Bordeaux in okolice. Tu je sistematično delal vloni v hotele in banke, da je bilo ljudi kar groza. Ta vrag je bil organizator prve vrste in nikoli ga niso mogli prijeti. Najbolje policiste so poslali, da ga zasledujejo, a ga niso mogli dobiti v pest.

Travalliova podjetja so bila naravnost izredna, njegov pogum je bil neverjeten, enako njegov duh, ki si je skombiniral najdrznejše ideje. Nikdar ni dvomil, da mu kak načrt ne bi uspel.

Enkrat mu je prišlo na misel oropati pošto za Indijo. S svojimi ljudmi se je postavil ob železniško progo nekaj minut predno je prišel brzovlak in dal znamenje, da obstoji. Vlak se je ustavil in oboroženi roparji so ga izropali.

V Monte-Carlu so ga enkrat aretirali, a pred sodnikom se je tako imenitno zagovarjal in predložil take listine, da so mu verjeli. Oblast ga je izpustila in se celo pred njim opravičila.

Med vojno je hotel Baptistin Travali igrati patrijsko vlogo. Takrat je bil v Švici. Na misel mu je prišlo, da vloni v avstrijsko poslanštvo v Bernu. Posrečilo se mu je, da se je neopažen skril v poslopje poslanštva s kovčekom v katerem je bilo najpomembnejše vlomilno orodje. Sodrugli so mu povedali, kje se nahaja jeklena blagajna. Znano mu je pa tudi bilo, da se če s silo vdere vrata blagajne, avtomatično sproži mehanizem, ki ubije vlomilca. S svojo izredno močjo je Travali premaknil blagajno in jo navrtal od strani. Napravil je veliko luknjo, se polastil 200.000 frankov in kupa listin, ki jih je skrbno vzel seboj.

Ko jih je doma v miru pregledoval, je spoznal, da so to takni dokumenti največje važnosti, ki se tičejo predvsem Italije. Ne da bi se ohotavljali, je šel Travali k čfu francoske proti-špionaže in mu izročil vse te listine.

— Kako ste prišli do teh papirjev? ga je ta vprašal.

— To je moja stvar, mu je odgovoril Travali v tonu, ki ne dopušta nobenega odgovora. Če vas zanima, vam jih dam.

— Katero vazo zahtevate za svoj trud? — Ne zahtevam ničesar!

In Baptistin Travali je odšel... s dvestotisoč franki avstrijskega poslanštva. Nato se je klatil po Belgiji in po Franciji, dokler ga niso pri neki malenkostni stvari, ki jo je bil slabo preračunal, uletel in ga poslali v kolonijo Guyano v prisilno delavnico. Toda tu ni stropel, ušel je v Ameriko in se odotod vrnil v Francijo, kjer so ga pa pri nekem zločinu spet dohili v roke.

Ko so ga aretirali je imel dva browniga pri sebi.

— To ste imeli za svojo obrambo, mu je dejal preiskovalni komisar. In vendar ste vedno dejali, da ni kapljice krvi na

vaših rokah. Ali se spominjate čuvaja v marsejski katedrali?

— Ponavljam, da nisem še nikdar koga ubil.

— In ti browningi?

— Niso nabiti in niso bili nikoli nabiti. To zadostuje, da se z njimi vsi ljudje ustrahujejo.

Baptistin Travali bo ostal v analih policije kot znameniti bandit.

Kratkočasnice.

Barletov France v Parizu.

Barlé France iz Zable vasi, prava slovenska kmečka korenina se je nekega dne odpravil v širni svet. Prepotoval je Italijo, gorato Švico ter končno dospel celo v glavno mesto Francije, v Pariz. Medil je po pariških boulevardih, ogledoval si eno in drugo ter se je postavil pred neki spomenik. Nekega mimoidočega Paržana je pobaral: »Šlišjo gospod, kaj pa pomeni ta onegavi patron tam gor?«

Paržan je tulca debelo pogledal ter vljudo odvrnil »Parlez français! (= parlez francé — govorite francoski! Naš koreninik je ves začuden odori usta, pogledal je Francoza in dostavil: »Seveda sem Barlé Francé, pa od kod, za vraga, me pa poznate?«

Prijazni Francoz pa menda ni imel časa za Barletovega Francoza in jo je mahnil naprej pusteč Franceta v globokem razmišljanju.

Nemški Viljem in grška Pitija.

Ob izbruhu svetovne vojne je nemški imperator Viljem II. brzopletu svojemu prijatelju in tedanjemu grškemu kralju Konstantinu:

»Vprašaj, prijatelji, v Delfih Pitijo, kakšna bo usoda Nemcev po vojni.«

Sledil je Konstantinov odgovor: »Viljem, imperator! Pitija pravi: Po vojni vsak Nemec — (dolg in pomemben pomisljaj) — milijarder, a vsaj milijonar!...«

Viljem, radosten je hitel z vojno in tolažil Nemce je prerokoval:

»Ko odpade list z drevesa, ste vsi doma — bogati in srečni!...«

Bt.

Kaj je absurdno?

Če gralski čuvaj brez izgleda ljubi kuharico, ki se od jeze kuha.

Izhod.

A.: Zdravnik mi je prepovedal kalemje!

B.: In kaj boš storil sedaj?

A.: Drugač zdravniku vzamem.

V žentlovanskem uradu.

Bliva odjemalka: Od krojača, a katerim ste me poročili, se dam zopet ločiti. Ali bi ga lahko zamenjala za policijskega poročnika?

Ugotovitev.

Kako naj spoznam, kje je vzhod in kje zahod.

Tepec, treba ti je gledati samo proti severu in tedaj je vzhod na desni, zahod na levi.

NAJVEČJA ZASEBNA KNJIZNICA NA SVETU.

Morgan daruje svojo knjižnico mestu New Yorku.

Znani multimilionar John Pierpont Morgan je naslovil te dni na newyorškega župana pismo, v katerem navaja, da daruje svojo zasebno knjižnico svojemu rojstnemu mestu. Knjižnica bo na razpolago predvsem dijakom visokih šol v Zedinjenih državah. S tem velikodušnim darom pride ena največjih knjižnic na svetu v javne roke. Po mnenju nekega strokovnjaka so knjige, rokopisi in pergamenti zvitki te krasne knjižnice vredne najmanj 12 milijonov din. Prostori, v katerih se nahaja knjižnica, so pa vredni najmanj osem milijonov dinarjev. Morganovo darilo je torej vredno 20 milijonov Din in je največje darilo, ki je dosedaj bilo od katkega mecenar darovano javnosti.

Knjižnica vsebuje 30.000 knjig, rokopisov, starih faksimilov in egiptovskih papirus-zvitkov. Med rokopisi je treba omeniti originalne romanov Dickensa, dnevnike Walterja Scotta in dr. Znamenito je tudi pismo artilerijskega stotnika Napoleona Bonaparte. Pismo je najstarejši manuskript velikega imperatorja. Največjo vrednost pa predstavlja takozvana »Zlate zgodbe«, ki jih je popež Leon X. daroval kralju Henriku VII. k rojstnemu dnevu.

Opokarniški stroji

In kompletne ravne za opokarniške stroje in za izdelavo lesa

Kamnelomni stroji

Transportne in razkladalne naprave

in vse vrste mehanizma

Zeleni, železni, vili za rudnike

(Förderwagen)

in

omoti vrata in kovinskega luga

in

opreme za steklarstvo

in

LUDWIG

HINTERSCHWEIGER & CO

MASCHINENFABRIK, EISENGIEßEREI, G.M.B.H.

LICHTENEGG bei WELS, O.O.

Štev. 17.

Zastopnik za Slovenijo, Nemčijo in Jugoslavijo

AUGUST LECHNER, GRAZ

Willystrasse 11, 1. Stock